

Handläggare
Elin Olaisson
Ingela Kristiansson

Till
Socialnämnden
2018-01-30

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Socialnämnden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelsen för 2017.
2. Socialnämnden överlämnar verksamhetsberättelsen till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden återredovisar 62,2 mnkr avseende ej utnyttjade medel för mottagande av nyanlända.

Peter Svensson
Tf förvaltningschef

Lisa Cadenius
Avdelningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Jenny Swärd
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	10
1. Ett Stockholm som håller samman	10
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	10
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	17
1.2.1 Barn som far illa eller riskerar att fara illa utvecklas gynnsamt	17
1.2.2 Stockholmare erhåller en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor	24
1.2.3 Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar	32
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	44
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	46
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	48
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	48
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	48
2. Ett klimatsmart Stockholm	49
2.1 Energianvändningen är hållbar	50
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	50
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	51
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	51
2.5 Stockholms miljö är giftfri	52
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	53
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	53
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	53
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	53
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	54
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	59
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	59
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	62
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	62
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	64

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	68
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	71
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	73
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	77
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	83
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	86
Uppföljning av ekonomi.....	87
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	87
Resultatenheter	90
Investeringar.....	90
Försäljningar av anläggningstillgångar	90
Stora projekt som inte är investeringar.....	90
Ombudgeteringar.....	90
Medel för lokaländamål.....	90
Analys av balansräkning	90
Synpunkter och klagomål.....	91

Bilagor

Bilaga 1: Uppgifter begärda av SLK

Bilaga 2: Resultaträkning

Bilaga 3: Balansräkning

Bilaga 4: Genomförda utbildningar 2017

Bilaga 5: Incidentrapportering 2017

Bilaga 6: LUP

Bilaga 7: Uppföljningsrapport för internkontrollplanen

Sammanfattande analys

Förvaltningens verksamheter har under året arbetat i enlighet med kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena samt nämndens egna mål. Förvaltningens arbete bidrar till Stockholms utveckling till en jämställd och jämlik stad. Med fokus på utveckling av kunskap och kompetens och med allt mer evidensbaserade metoder och arbetssätt arbetar nämnden med förebyggande och tidiga insatser för stockholmare och brukare. Arbete med barnens rätt präglar socialtjänstens arbete och socialnämnden medverkar till jämlika uppväxtvillkor till barn i Stockholm. Personer som får insatser genom stadens socialtjänst får verktyg att hantera sin livssituation så att de kan leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

Det ekonomiska utfallet visar att nämnden redovisar ett överskott jämfört med budget med 6,9 mnkr efter begärda justeringar och avsättning till resultatfonden. Räknat på ett snitt över de senaste 12 månaderna ligger sjukfrånvaron på 6,3 %, vilket är en ökning mot 5,9 % för ett år sedan.

Nämnden når i huvudsak upp till målen och indikatorerna. Nedan redovisas några frågor som varit aktuella under året.

Socialförvaltningen har ansvar för området uppväxtvillkor och utbildning inom kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. En rapport om barn och ungas fritid *Jämlik fritid bättre framtid* har tagits fram, där ett antal övergripande rekommendationer och åtgärder föreslås vilka syftar till att motverka, kompensera eller utjämna utsatthet och socioekonomiska skillnader. Hållbarhetskommisionen har även sammanställt en rapport om barn som upplever våld i hemmet med förslag som syftar till att barn och unga i Stockholm ska få stärkt skydd och stöd.

Genom stöd från stadens sociala investeringsfond har förvaltningens verksamhet vidareutvecklats under året:

- En filial till Framtid Stockholm har öppnats i Järva. Därigenom kan barn/ungdomar och deras familjer i Järva snabbare och enklare erbjudas kontakt med verksamheten. Verksamheten bedrivs i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna i området.
- *Stärkt tidigt stöd i samverkan* vidareutvecklar satsningen på familjecentraler i ytterstaden.
- *Nya vägar* ska stärka samverkan mellan de kommunala förskolorna och socialtjänsten vid fem stadsdelsförvaltningar. Projektet är treårigt och har fokus på missbruk i familjen och tidig upptäckt.
- *ABC 13-18 år* är ett föräldraskapsstöd till föräldrar med barn i tonåren som kommer påbörjas under 2018.

Förvaltningen har under året genomfört flera aktiviteter kopplade till målet om att stockholmare med svag ställning på bostadsmarknaden ska få bostad. Bland annat har en behovskartläggning genomförts avseende bostad med särskild service, där det framgår att 508 personer har ett kommande behov av bostad med särskild service enligt LSS och 109 personer ett behov av bostad med särskild service enligt SoL inom stadens valfrihetssystem mellan åren 2017-2022. Vidare framgår behov av att bygga olika former av profilbostäder, bland annat för yngre personer med demenssjukdom. Förvaltningen har också gjort en översyn av det aktuella systemet för beställning och finansiering av bostäder med särskild service och

utrett förutsättningarna för en centralisering av ansvaret för desamma. Antalet barnfamiljer med socialtjänstkontakt som lever under osäkra boendeförhållanden har kartlagts och en handlingsplan för målgruppen har tagits fram. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden har också varit i fokus i en av socialtjänstinspektörernas granskningar under året, där man bland annat fann att barnkonsekvensanalyser gjordes i för låg grad i de tre granskade stadsdelsförvaltningarna.

Programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, som antogs av kommunfullmäktige i januari 2017, har börjat implementeras under året genom en rad aktiviteter. En kommunikationsstrategi har tagits fram och utbildningar av stadens medarbetare har genomförts. Utöver detta har Origo erbjudit en fördjupad utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck och temadagar med kompetensutveckling inom ämnet har anordnats. Bostadsbolagen har, i samråd med socialförvaltningen, tagit fram information till sina hyresgäster om vad man kan göra om man själv eller en granne är utsatt för våld. En kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck har inletts i samarbete med Göteborgs stad och Malmö stad.

Arbetet med att förbättra arbetsituationen och arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndshandläggare har fortsatt. Utvecklade introduktionsutbildningar för handläggare, ledarutvecklingsprogram, dialogcaféer för att inspirera och dela goda exempel är några av de aktiviteter som ägt rum under året. Enkätundersökningar bland medarbetare visar en något bättre skattning av arbetsituationen och antalet anlitate socionomkonsulter i staden har minskat jämfört med föregående år. Samma tendens ses inom förvaltningens egna fyra driftverksamheter som arbetar efter handlingsplanen, och antalet medarbetare som slutat under året inom dessa verksamheter har minskat jämfört med tidigare år.

Förvaltningen har under året genomfört en omställnings- och avvecklingsprocess inom verksamheten för ensamkommande ungdomar för att anpassa förvaltningens utbud efter rådande förutsättningar och behov. Flera lagändringar har trätt i kraft under året som bland annat rört reglerna kring tillfälliga uppehållstillstånd, användande av åldersbedömningar samt den ersättning kommunerna får från staten för mottagande av ensamkommande barn och unga. Förvaltningens platser för asylsökande ungdomar har minskats från 165 till 74 och antalet platser för ungdomar med uppehållstillstånd har minskat från 170 till 153. Personalstyrkan har gått från cirka 200 till 70. Samtliga ungdomar har fått nya boenden inom enheten för ensamkommande och medarbetarna har i huvudsak gått till annat arbete inom förvaltningen eller annan arbetsgivare.

Förvaltningen har under året tagit emot 3 461 nyanlända personer, varav cirka 300 kvotflyktingar. För att kunna arbeta mer sammanhållet med anvisningar av nyanlända och matchning av dessa till olika boendelösningar har förvaltningen från april samlat berörda verksamheter i en projektorganisation, *Avdelningen för mottagande av nyanlända*. I de fall en egen lägenhet inte kan erbjudas ordnas tillfälliga kollektiva boendelösningar eller på vandrarhem. Förvaltningen förmedlar också lägenheter och rum från stockholmare som vill hyra ut en bostad privat. Utöver boendelösningar och praktisk hjälp vid inflyttning arbetar verksamheten med ekonomiskt bistånd, socialt stöd och samhällsvägledning. Antalet kvotflyktingar som tas emot ökar, och den gruppen behöver mer omfattande samhällsintroduktion, vägledning och socialt stöd än de som befunnit sig i Sverige under asylprocessen.

Staden har fortsatt att leva upp till tak-över-huvudet-garantin (TÖG). I augusti öppnades Årsta akutboende med plats för 24 personer. Vid årets slut var 683 personer aktuella på Enheten för hemlösa, en marginell ökning jämfört med förra året. Under 2017 har 125 personer avslutats då de fått stadigvarande boende, något fler än föregående år. Antalet försökslägenheter har ökat och vid årets slut bodde 130 personer i försökslägenhet och 34 personer har under året tagit över sitt kontrakt. Boende- och behandlingsenheten har arbetat med att minska oplanerade utskrivningar för att möjliggöra ett bättre resultat för brukarna. Genom att tillämpa ett mer flexibelt förhållningssätt till återfall och andra regelbrott samt genom motiverande samtal och samordnad individuell planering har antalet utskrivna kunnat minska.

Enheten för hemlösa har uppdraget att handlägga ärenden med avhoppare från kriminella nätverk i Stockholm stad. Sedan starten i januari 2016 har enheten haft kontakt med sammanlagt åtta personer, varav sex fortfarande är aktuella. Ingen planering har hittills avbrutits, så resultaten är att betrakta som goda utifrån socialtjänstens perspektiv.

Under 2017 har socialförvaltningen arbetat tillsammans med Nationell samordning för psykisk hälsa (NSPH) i projektet Peer support. Peer support innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning blir professionellt verksamma inom vård och omsorg för att stötta brukare i deras återhämtningsprocesser. Med hjälp av statliga stimulansmedel har fem peer supportar arbetat i olika verksamheter i staden. Peer support har också använts inom förvaltningens egen verksamhet Bostad Först. Utvärdering av projektet pågår. De chefer som har anställt peer support har varit positivt inställda till den inverkan som peer supporten har haft på sin arbetsplats. Tjänsten innebär att personalen i verksamheten får ett ökat brukarfokus och bättre bemötande av enskilda individer.

Brukarrevisioner har genomförts på Enheten för hemlösa och boendet Ankaret, som resulterat i förslag till förändringar i verksamheterna utifrån ett brukarperspektiv. Som ett led i att stärka brukarnas delaktighet har Boende- och behandlingsenheten fortsatt sitt arbete med "Brukar skola" och efter önskemål från brukarna genomfört kurser i "Din egen makt" och "Mat & hälsa".

Förvaltningen har under året utvecklat sitt arbete med att integrera barnperspektivet i alla verksamheter, bland annat genom att inkludera barnperspektivet i samtliga introduktionsutbildningar. Funktionshinderinspektörerna har granskat barns delaktighet i LSS-ärenden, socialtjänstinspektörerna har granskat handläggningen av barn som upplevt våld, förvaltningen har tagit fram stödmaterial för ekonomiskt bistånd samt synliggjort barnperspektivet i utredningar och beslut vid enheten för hemlösa.

Efter terrorhändelsen i april ansvarade förvaltningen efter begäran från stadens krisledning för en tillfällig mottagning för kris- och stödsamtal. Under två veckor bemannade medarbetare från förvaltningen och staden en centralt belägen lokal tillsammans med personal från landstinget där stödsamtal erbjöds på plats och via telefon. Totalt kontaktade cirka 500 personer krisstödmottagningen.

Socialnämnden 2017

Socialnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Nämnden har haft 12 sammanträden under 2017. Antalet ärenden som behandlades var 172 (167 under 2016).

De kategorier ärenden som behandlats är exempelvis remissvar på statliga utredningar och departementspromemorior, remissvar på motioner från stadens politiker, svar på skrivelser

som lämnats av nämndens politiker till förvaltningen för beredning, yttrande över revisionsrapporter, förslag till riktlinjer och policys för stadens socialtjänst, ärenden om verksamheten inom nämndens eget ansvarsområde, ärenden om uppföljning av verksamhet och budget.

Socialnämnden 2017Ordförande

Åsa Lindhagen (MP)

Vice ordförande

Andréa Ström (M)

Ledamöter

Rana Carlstedt (S)

Mia Sundelin (S)

Daniel Harc (S) (fram till 2017-09-04)

Claes Elmgren (S) (från 2017-10-02)

Dan Guillou (MP)

Alexandra Mattsson Åkerström (V)

Anna Rantala Bonnier (Fi)

Johan Brege (M)

Christina Elffors Sjödin (M)

Ole-Jörgen Persson (M)

Frida Johansson Metso (L)

Isabel Smedberg Palmqvist (L)

Ersättare

Amne Ali (S)

Claes Muschkin (S)

Lotten Hammar (S)

Emil Adén (S)

Stephan Gullberg (MP)

Ylva Wahlström (MP)

Jackie Nylander (V)

Birgitta Margareta Thulin (M)

Eva Solberg (M)

Börje Häggman (M) (fram till 2017-11-06)

Roslana Cederhage (M) (från 2017-12-11)

Inga-Lill Persson (L)

Stina Bengtsson (C) (fram till 2017-10-02)

Claes Nyberg (C) (från 2017-10-02)

Sofia Modigh (KD)

Socialnämndens utskott och råd 2017

Nämndens utskott under 2017 har varit tillståndsutskottet, individutskottet och organisations- och föreningsutskottet.

Tillståndsutskottet

Socialnämndens tillståndsutskott har haft i uppdrag att besluta om serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt bestämmelserna i alkohollagen och stadens alkoholpolitiska program. Utskottet beslutar också om erinran, varning eller återkallande av serveringstillstånd, i de fall alkohollagens bestämmelser inte uppfylls av tillståndshavaren. Under 2017 har utskottet haft 11 sammanträden och beslutat i 179 ärenden rörande alkohollagen (213 ärenden behandlades 2016).

Tillståndsutskottet 2017Ordförande

Ylva Wahlström (MP)

Vice ordförande

Christina Elffors Sjödin (M)

Ledamöter

Daniel Harc (S) (fram till 2017-10-17)

Claes Muschkin (S) (från 2017-10-17)

Ersättare

Claes Muschkin (S) (fram till 2017-10-17)

Lotten Hammar (S) (från 2017-10-17)

Tillståndsutskottet 2017

Jackie Nylander (V)

Stephan Gullberg (MP)

Ole-Jörgen Persson (M)

Inga-Lill Persson (L)

Individutskottet

Socialnämndens individutskott behandlar och beslutar i individärenden enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Utskottet har under år 2017 haft 17 sammanträden (19 sammanträden under 2016).

Utskottet har fattat beslut om 2 ansökningar om tvångsvård enligt 11 § LVM (1 ansökningar under 2016), godkänt 56 ansökningar om jourhem (66 ansökningar under 2016) och beslutat om återkallande av 14 godkännanden om jourhem. Utskottet har även beslutat om 3 yttranden till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) angående klagomål gällande hälso- och sjukvården.

Till utskottet anmäldes:

- ordförandebeslut gällande 4 omedelbara omhändertaganden enligt 13 § LVM (2 under 2016) och 5 omedelbara omhändertaganden enligt 6 § LVU (1 under 2016),
- 12 lex Sarah-utredningar (28 utredningar under 2016),
- 3 lex Maria-utredningar (1 utredning under 2016),
- tjänstemannabeslut enligt nämndens delegering till tjänstemän vid Enheten för hemlösa, Socialjouren, Gruppen för bedömning/förmedling, Boutredningsenheten och Enheten för nyanlända - Intro Stockholm,
- domar och beslut från förvaltningsrätten i Stockholm, kammarrätten i Stockholm och Högsta förvaltningsdomstolen.

Tjänstemän från Resursteam barn och ungdom, Enheten för hemlösa, Socialjouren, Intro Stockholm, LSS-hälsan, Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och Socialt ansvarig samordnare (SAS) har regelbundet deltagit på individutskottets sammanträden för att föredra ärenden och informera om sina verksamheter.

Individutskottet 2017Ordförande

Dan Guillou (MP)

Vice ordförande

Johan Brege (M)

Ledamöter

Mia Sundelin (S)

Jackie Nylander (V)

Frida Johansson Metso (L)

Ersättare

Emil Adén (S)

Ylva Wahlström (MP)

Stina Bengtsson (C) (fram till 2017-10-17)

Claes Nyberg (C) (från 2017-10-17)

Organisations- och föreningsutskottet

Socialnämndens organisations- och föreningsutskott behandlar och beslutar i ärenden gällande bidrag till ideella föreningar som bedriver verksamheter inom socialtjänstens område, där

detta inte ankommer på stadsdelsnämnd eller äldrenämnd. Utskottet ska utveckla och fördjupa samverkan med frivilligsektorn.

Under 2017 har utskottet haft fyra sammanträden. Under året har utskottet behandlat 148 ansökningar varav 134 beviljats till en summa av 118 377 392 kronor.

Under 2017 beslutade socialnämnden om nya riktlinjer för bidrag till ideella föreningar. All bidragsgivning hanteras enligt riktlinjerna med undantag för de så kallade intressepolitiska medlen som socialnämnden tar beslut om genom verksamhetsplanen. Bidrag till verksamheter enbart för EU-medborgare samt tredjelandsmedborgare omfattas inte av riktlinjerna och dessa hanteras av den ordinarie beredningen med beslut i socialnämnden. Inte heller medel till Stiftelsen Hotellhem i Stockholm hanteras av utskottet och ingår inte i ovan redovisade summa.

Organisations- och föreningsutskottet 2017

Ordförande

Åsa Lindhagen (MP)

Vice ordförande

Eva Solberg (M)

Ledamöter

Rana Carlstedt (S)

Anna Rantala Bonnier (Fi)

Isabel Smedberg Palmqvist (L)

Ersättare

Dan Guillou (MP)

Jackie Nylander (V)

Sofia Modigh (KD)

Socialnämnden, Äldrenämnden och Överförmyndarnämndens gemensamma funktionshinderråd 2017

I enlighet med kommunfullmäktiges instruktion för nämndanknutna råd för funktionshinderfrågor har socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden ett gemensamt råd för funktionshinderfrågor. Rådets uppgift har varit att ta initiativ till förbättringar samt fungera som rådgivande organ i frågor som handlar om ärenden som rör personer med olika funktionsnedsättningar.

Rådet ska även ges tillfälle att delta under beredningar av ärenden som rör personer med funktionsnedsättning samt yttra sig över nämnders tjänsteutlåtanden innan beslut fattas.

Funktionshinderrådet består av sju ledamöter som utses av socialnämnden, äldrenämnden respektive överförmyndarnämnden på förslag av handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) i Stockholms stad. Rådet har under året haft 11 sammanträden.

Funktionshinderrådet 2017

Ordförande

Nils Duwähl

DHR (De Handikappades Riksförbund)

Vice ordförande

Lena Huss

HSO/ÅSS (Riksförbundet Svenska
Ångestsyndromsällskapet)

Ledamöter

Bengt Lyngbäck (från 2017-06-13)

HSO/FUB Stockholm (Föreningen för barn och unga med
utvecklingsstörning)

Funktionshinderrådet 2017

Håkan Jamar	HSO/RSMH Stockholms läns distrikt (Riksförbundet för social och mental hälsa)
Kerstin Järneberg	HSO/Reumatikerföreningen Stockholm
Gunnar Sandström	SRF (Synskadades riksförbund)
Iren Åhlund (fram till 2017-06-13)	HSO/FUB Stockholm (Föreningen för barn och unga med utvecklingsstörning)

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Socialnämnden bidrar till att uppfylla målet genom att ge stöd till stadsdelsförvaltningarnas arbete med förebyggande och tidiga insatser för stockholmare och brukare samt med egen verksamhet med samma inriktning. Insatserna syftar till att bidra till att människor ska stärkas i möjligheterna att leva ett självständigt liv och främja jämlika förutsättningar för stockholmarna oavsett bakgrund. Barn som är i kontakt med stadens och nämndens verksamheter får sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Uppdrag psykisk hälsa

Förvaltningen har under 2017 fortsatt arbetet inom ramen för överenskommelsen som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och landsting, SKL, inom uppdrag psykisk hälsa. Utifrån den framtagna handlingsplanen har förvaltningen samordnat arbetet med stöd till riktade insatser inom området. Förvaltningen har följt det länsövergripande arbetet med handlingsplanen genom att delta i styrgrupp och arbetsgrupper ledda av StorSthlm och Stockholms läns landsting. Satsningen har bedrivits inom fem fokusområden; ledning, styrning och organisation, förebyggande- och främjande insatser, utsatta grupper, enskildas delaktighet och rättigheter samt tillgängliga- och tidiga insatser.

Inom ramen för uppdrag psykisk hälsa har medel fördelats till två separata utlysningar, en riktad till fack- och stadsdelsförvaltningar och en riktad till intresseorganisationer. Ansökningskriterier har formulerats i enlighet med intentionerna för den statliga överenskommelsen kring psykisk hälsa. I utlysningen riktad till fack- och stadsdelsförvaltningar fördelades 12,1 mnkr till sammanlagt 33 olika satsningar, varav 13 stycken berörde verksamhetsområdet barn- och unga. I utlysningen till intresseorganisationer fördelades 2 mnkr till sammanlagt 18 satsningar. Hälften av de beviljade satsningarna rörde i

första hand barn- och unga som målgrupp.

Arbetsmarknads-, idrotts-, utbildnings- och äldreförvaltningen har erhållit en e-utbildning i psykiatri, psyk-e bas, där landets samlade expertis inom de vanligaste psykiatriska diagnoserna och tillstånden presenterades i inspelade föreläsningar. För att öka medarbetarnas kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har en utbildning genomförts under året som vänder sig till samtliga verksamhetsområden inom IFO inklusive funktionsnedsättning.

Psykisk ohälsa bland barn och unga

Stockholmsenkäten 2016 visar att psykisk ohälsa ökar allmänt bland unga och i synnerhet bland flickor. Socialförvaltningen har, i samverkan med utbildningsförvaltningen, beställt en fördjupningsstudie av de frågor som rör psykisk ohälsa i enkäten. Studien har utförts av CHES/SU (Centre for health equity studies) och kommer att presenteras i socialnämnden och utbildningsnämnden i början av 2018. Målet är att resultaten i studien ska kunna användas för att stärka och förbättra samverkan och insatser som främjar psykisk hälsa för ungdomar, utifrån den skolmiljö de befinner sig i.

Ungdomsmottagningarna

Genom överenskommelsen mellan socialdepartementet och SKL har stadens ungdomsmottagningar tilldelats stimulansmedel för 2017. Detta år förfogar landstingets hälso- och sjukvårdsförvaltning över medlen och ansökningar har ställts dit. Totalt har stadens ungdomsmottagningar erhållit 7,4 mnkr, varav 6,3 mnkr har använts till förstärkt bemanning och särskilda satsningar, 0,9 mnkr till kompetenshöjande insatser för kuratorer, samt 0,5 mnkr till ombyggnationer för mer ändamålsenliga lokaler. Några av de satsningar som genomförts är kartläggning av metoder som används inom staden för att möta nyanlända unga, anställning av kuratorer som specialiserat sig på att möta nyanlända ungdomar, en brukardialog med ungdomar i Farsta och Skärholmen kring vad de önskar för hjälp av ungdomsmottagningen, ökat förebyggande arbete, psykoedukativa föreläsningar, försök med fast tolk på mottagning vid drop-in-besök, må-bra-helg med ungdomar samt gruppverksamhet för transpersoner.

Med hjälp av stimulansmedel har socialförvaltningen och avdelningen för digital utveckling i samarbete med stadens ungdomsmottagningar och ett konsultföretag, tagit fram en ny databas och ett statistikrapporteringsverktyg för ungdomsmottagningarnas kuratorer. Systemet beräknas vara i drift 2018-01-01.

Med stimulansmedel möjliggjordes också marknadsföring av stadens ungdomsmottagningar genom medverkan i ungdomsfestivalen We are Sthlm under fem dagar i augusti 2017. Ungdomsmottagningens tält besöktes under veckan uppskattningsvis av 5000 ungdomar varav cirka 100 HBTQ-ungdomar.

Stadens ungdomsmottagningar har även erhållit den tidigare nämnda e-utbildningen i psykiatri, psyk-e bas. Mottagningarna har också deltagit på föreläsning och förevisning av utbildningspaketet med en av upphovskvinnorna, senior professor Ingrid Åsberg, Karolinska institutet.

En särskild satsning på två särskilda uppsökande kuratorer har initierats på ungdomsmottagningarna i Farsta och Skärholmen. Kuratorerna arbetar i miljöer där unga befinner sig, såsom fritidsgårdar och skolor, och i samverkan med andra relevanta aktörer. Satsningen finansieras av medel från Uppdrag psykisk hälsa Stockholms stad. Syftet är att hitta nya arbetssätt och arenor att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland

ensamkommande barn och unga.

Barns och ungas fritid

Socialförvaltningen har ansvar för området uppväxtvillkor och utbildning inom kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. En rapport om barn och ungas fritid *Jämlig fritid bättre framtid* har tagits fram och presenterades på ett av hållbarhetskommisionens frukostseminarier. I rapporten föreslås ett antal övergripande rekommendationer och åtgärder på området barn och ungas fritid vilka syftar till att motverka, kompensera eller utjämna utsatthet och socioekonomiska skillnader.

Hållbarhetskommisionen har även under hösten 2017 sammanställt en rapport om barn som upplever våld i hemmet. Till rapporten beställdes en forskningsöversikt från Ersta Sköndal Bräcke högskola. I rapporten redovisas forskning kring barn som upplever våld, stadens organisation och styrning samt övergripande rekommendationer och åtgärder som syftar till att förebygga att barn och unga utsätts för våld. Rapporten föreslår också åtgärder om våldet skett och dessa åtgärder syftar till att barn och unga i Stockholm ska få stärkt skydd och stöd.

Ensamkommande barn och unga

Under 2017 och till och med november månad har 100 nya asylsökande ensamkommande barn anvisats till Stockholms stad. Staden har under samma period tagit emot 145 ensamkommande barn som gett sig till känna i staden men inte ännu har anvisats till någon ansvarig kommun (ankomstbarn). Motsvarande antal för år 2016 var 146 anvisningar och 92 ankombstbarn. Under år 2017 har flera nya bestämmelser trätt i kraft inom området ensamkommande barn och unga.

- Rättsmedicinalverket fick 1 januari i uppdrag att genomföra medicinska åldersbedömningar.
- Den 1 maj trädde ändrade bestämmelser i kraft i utlänningslagen med möjlighet till åldersbedömning tidigare i asylprocessen och möjlighet att överklaga beslutet för den unge.
- Ändringen i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige trädde i kraft den 1 juni, och ger möjlighet till tillfälligt uppehållstillstånd med anledning av pågående studier på gymnasienivå.
- Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga började gälla den 1 juli 2017. Det nya ersättningssystemet innebär stora förändringar i ersättningsnivåerna till landets kommuner.

I slutet av november 2017 meddelade regeringen att ytterligare förslag till förändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige träder i kraft den 1 juni 2018, med möjlighet till tillfälligt uppehållstillstånd med anledning av pågående studier på gymnasienivå. Regeringen föreslår att fler av de ensamkommande barn som drabbats av de långa handläggningstiderna ska få en ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. En begränsning görs vid de barn som sökte asyl senast den 24 november 2015

Omställningen av stadens boende i egen regi påbörjades under hösten 2016 och har pågått under hela våren för att anpassas till de nya bestämmelserna samt till det faktum att allt färre ensamkommande barn söker asyl i Sverige.

Under sommaren 2017 träffade regeringen en överenskommelse om ett tillfälligt bidrag till landets kommuner för att möjliggöra att asylsökande ensamkommande barn som fyllt 18 år under asylprocessen och har rotat sig i kommunen ska kunna stanna i vistelsekommunen och fullfölja sin skolgång - i normalfallet är det staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av asylsökande vuxna. Stockholms Stadsmission fick i uppdrag att ordna tillfälliga boendeplatser. Genom möjligheten som gavs genom det tillfälliga statliga bidraget har en stor grupp asylsökande ensamkommande unga valt att stanna i Stockholms stad under tiden för sin asylprövning. Detta har ställt stora krav på Stadsmissionens verksamhet och mycket arbete har lagts ner på att rekrytera fadderhem och platser på vandrarhem. I december befann sig 37 ungdomar i fadderhem och 35 på vandrarhem samt 143 stod i Stadsmissionens kö. Det saknas uppgift om var dessa 143 ungdomar som står i kö bor. Många bor tillfälligt hos vänner eller bekanta och de som ännu inte fyllt 18 år bor kvar i sitt boende tills de fyller 18 år.

Förvaltningen har genom återkommande chefsnätverk arbetat med att förbereda alla involverade förvaltningar på ovanstående förändringar i regelverk och bestämmelser. Mycket tid har lagts ned på att skapa förutsättningar att förstå konsekvenserna av de ändrade regelverken och få till likartade arbets sätt på alla stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen har också bistått stadsdelsförvaltningarna med att föra frågor vidare till externa ansvariga myndigheter såsom Migrationsverket, med syfte att få klarhet.

Förvaltningen har under året samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen kring uppdraget om att utveckla metoder och insatser för att stötta ensamkommande unga nyanlända till praktik, utbildning eller jobb. Samarbete kring frågorna har bland annat skett med Migrationsverket, Sveriges kommuner och landsting, Länsstyrelsen i Stockholms län, StorSTHLM och Stockholms läns landsting.

Driftverksamhet

Föräldrastöd

Ett uppdrag i budget inför 2017 var att stödja och kvalitetssäkra stadsdelsnämndernas arbete med strukturerat familjestöd. Förvaltningen har tillhandahållit utbildning av gruppleddare från stadsdelsförvaltningarna i PLUS befintliga föräldrastödsprogram, ABC, KOMET och Tryggare barn. Drygt 70 gruppleddare har utbildats och kvalitetssäkring har skett genom handledning och nätverksmöten. Totalt under 2017 har 895 föräldrar deltagit i stadsdelsförvaltningarnas ABC och KOMET-grupper och fler än 2000 föräldrar har anmält intresse för att delta i föräldragrupp.

Förvaltningen har under året i samverkan med Länsstyrelsen utvecklat ett föräldrastödsprogram för nyanlända, Föräldraskap i Sverige, FÖS. Under hösten genomfördes fyra pilotgrupper med utrikesfödda föräldrar, med positiv återkoppling på innehållet. Innehållet i FÖS, utgår från forskning kring föräldraskap, barns utveckling samt FN:s barnkonvention.

I rapporten "Skillnadernas Stockholm" konstateras att uppväxtvillkoren och framtidsutsikterna för barn och unga behöver stärkas på olika sätt. En, av få, förebyggande insatser som visar på positiva effekter är föräldraskapsstöd. Förvaltningen och fem stadsdelsförvaltningar beviljades medel från Sociala Investeringsfonden för att utveckla ett universellt föräldrastödsprogram för tonårsföräldrar, Tonårs ABC, med start 2018. Ett

generellt föräldraskapsstöd till föräldrar med barn i tonåren ökar ungdomens möjligheter till ett gott liv och stärker skyddet mot ohälsa och sociala problem. Ett generellt föräldraskapsprogram för föräldrar till tonåringar, kombinerat med Föräldraskap i Sverige ökar förutsättningarna att nå föräldrar i utsatta områden. I dessa områden är det viktigt att PLUS och aktuella stadsdelar samarbetar med civilsamhället under spridningen redan i implementeringsfasen. Det är angeläget att målgrupper med skilda levnadsvillkor ska ha samma förutsättningar att delta i föräldraskapsprogram.

Utbildningen Våga Vara Viktig, VVV, har erbjudits samtlig personal på stadens boenden för ensamkommande i samverkan med RFSU.

Medföljande trygghetspersoner till barn som kommer på förhör får information och kunskap för att kunna vara en trygg vuxen till barnet. Medföljande vårdnadshavare erbjuds stödsamtal med fokus på rollen som förälder och normala reaktioner i samband med en eventuellt traumatisk händelse.

Förfrågningar från stadsdelsförvaltningarna om placering på boende med föräldrastöd har under året varit lågt. En förklaring är dels att stadsdelsförvaltningarna numera har en väl utbyggd öppenvård i egen regi, dels att familjernas problem är för omfattande. I öppenvårdsform däremot har under året över 70 familjer tagit del av möjligheten att få stöd i att utvecklas i sitt föräldraskap. Verksamheten vänder sig till adoptivföräldrar med adoptivbarn, familjehem med placerade barn samt familjer med beslut om öppenvårdsinsats från stadsdel. Gruppen familjehemsföräldrar ökar då behoven hos barnen som placeras ofta är stora och familjehemsuppdragen krävande. Samspelsstöd är en insats som kan förhindra senare sammanbrott i placeringen. Förfrågningar som bedöms som alltför svåra eller kräver andra insatser hänvisas till annan stödform tex BUP eller placering vid akut och utredningsinstitution.

Resurscentrum för adopterade tillhandahåller en öppen pedagogisk verksamhet för adopterade barn och deras föräldrar.

Stadens familjerådgivning har under året tagit emot cirka 33% av de par som söker familjerådgivning inom ramen för Lagen om valfrihetssystem, LOV. Familjerådgivningen erbjuder också samarbetsamtal och drygt 20 % av totala antalet samtal (5 291 stycken) under året har varit samarbetsamtal. Föräldrarna som kommer till samarbetsamtal gör det för att de har svårt att komma överens i frågor som rör barnen. Arbetet med samtalsgrupper efter separation för barn respektive föräldrar fortsätter.

Boenden för ensamkommande barn och unga

Vid årets början drev förvaltningen totalt 15 boenden med 335 platser varav 165 platser (9 boenden) för asylsökande ensamkommande barn och ungdomar och 170 platser (6 boenden) för ungdomar med uppehållstillstånd. Boendena fördelade sig på gruppboenden, lägenhetsboenden och stödboendeplatser i träningslägenheter. Verksamheterna bemannades av cirka 200 personer totalt. Pojkar har varit i absolut majoritet under året. Ändrade villkor för mottagande, nya ersättningsregler samt ett minskat antal nya anvisningar har medfört att förvaltningen under året både avvecklat boenden och ställt om från HVB till stödboenden. I slutet av året fanns 74 asylplatser fördelat på två boenden och 153 platser för ungdomar med uppehållstillstånd. Bemanningen uppgick till cirka 70 personer.

Verksamheterna har under året mött utmaningar i att upprätthålla den dagliga driften av

verksamheterna till följd av de stora förändringarna liksom att balansera förfrågan om plats på verksamheter med lediga platser mot rätt boende för den aktuella ungdomen. Förvaltningen gör bedömningen att målet om bra uppväxtvillkor delvis uppnåts. Den omfattande omställningen av boendena har påverkat personalsituationen och därmed kvaliteten på de insatser som verksamheterna erbjuder; ungdomar har behövt flytta till annat boende och byta kontaktperson, chefer och gruppledare har bytt verksamhet och boende, personal har bytt boende eller gått till annan anställning. Förvaltningen har fått prioritera grundläggande utbildningar till personal inom områden som dokumentation, sekretess och psykisk ohälsa hos målgruppen, medan man fått skjuta på den planerade hbtq-utbildningen.

I samband med omställningen inrättades ett mobilt team för att stötta verksamheter med en lägre bemanning på kvällar och nätter. En utvärdering under hösten visade att behovet av extra stöd inte var så omfattande att det motiverade en förlängning under 2018. En anledning till den låga efterfrågan kan vara att förvaltningen valde att behålla nattpersonal på vissa stödboenden.

Under året har uppmärksammats att andelen ungdomar med självskadebeteende och suicidtankar har ökat. Verksamheterna har haft ett tätt samarbete med Stockholms läns landsting och BUP.

Advisory Board, som för många ungdomar är vägen till ett arbete, har under året slussat ut ca 90 ungdomar i praktik. Varje praktikperiod är 6-8 veckor, 2 gånger/vecka och 4 timmar/tillfälle. Praktiken fungerar även som språkträning.

Förvaltningen inledde under hösten ett samarbete med flera frivilligorganisationer i ett IOP, idéburet offentligt partnerskap. Syftet är att motverka att ensamkommande asylsökande barn och ungdomar hamnar utanför samhällets insatser. De idéburna organisationerna har bidragit med psykosocialt stöd och rådgivning till ungdomarna, efterforskningsinsatser samt information om processen kring återvändande. Samarbetet fortsätter under 2018.

Evidensbaserad praktik – resultat, evidens och samarbete

Genom att sätta fokus på resultat, evidens och samarbete arbetar förvaltningens egna verksamheter kontinuerligt mot en förbättrad verksamhet. Samarbete och evidensbaserad praktik ger bästa resultat för brukarna. Verksamheterna arbetar evidensbaserat vilket ökar motivationen till förändring och möjlighet att aktivt delta i planeringen för vägen till ett mer självständigt liv.

Genom månadsvisa sammanfattningar och genomgångar, uppföljning och analys av verksamheten säkras kvaliteten i insatserna. Underlag kan vara exempelvis beläggning, resultat från brukarenkäter, synpunkter och klagomål med mera.

Verksamheterna arbetar med metoder som främjar uppdraget som till exempel MI, motiverande samtal, lågaffektivt förhållningssätt, "Våga vara viktig", KASAM med mera. All dokumentation när det gäller barn och unga sker i enlighet med BBiC, Barns Behovs i Centrum, genom att systematiskt dokumentera vad, hur, när och med vem. Barnrättsperspektivet i verksamheten stärks genom fokus på att öka barns delaktighet på olika sätt.

Verksamheterna är beroende av ett gott samarbete på alla nivåer, internt och externt. Förutom det formella samarbetet kring enskilda barn och unga så tar verksamheterna emot studiebesök, gör egna studiebesök, deltar i konferenser och utbildningar för att på så vis ta del av goda

exempel som hjälper till att utveckla verksamheterna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämnden ska, i samarbete med socialnämnden, utreda hur elevhälsans riktade insatser till unga flickor som mår psykiskt dåligt kan förbättras och utvecklas.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barn i Stockholm har bra uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom området barn och unga har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet

Kvinnor och män får stöd i sitt föräldraskap. Stödboenden och HVB-hem bidrar till att barn och ungdomar kan leva ett självständigt liv. Förvaltningens insatser ska vara efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel ungdomar i sysselsättning (UT).	80 %	78 %	86 %		80 %		VB 2017
 ♀ Andel ungdomar med grundläggande kunskaper om migrationsprocessen (asyl).	68 %	68,75 %	50 %		80 %		VB 2017

Analys

Under året har ett färre antal ungdomar är beräknat genomfört kunskapstestet om migrationsprocessen, som ligger till grund för indikatorn. Anledningen till detta är att boenden avvecklats eller omstrukturerat, från UT till asyl. Ytterligare faktorer som kan ha påverkat resultaten är att samtlig personal inom de verksamheter som avvecklades berördes och gick vidare till andra tjänster inom eller utom enheten. Kontinuiteten i att säkerställa att ungdomarna genomförde testen samt kontinuiteten i att bistå ungdomarna i genomförandet har inte gått att uppfylla. Några boenden har också haft många in- och utflyttar vid mätillfället vilket också påverkar utfallet. Antalet flickor som var inskrivna vid mätillfället var lågt, vilket gör det svårt att dra några slutsatser av flickornas resultat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialnämnden ska undersöka förutsättningarna för att stärka sitt samarbete med organisationer och föreningar som driver projekt och verksamheter som riktar sig mot barn och unga, nyanlända, ensamkommande barn och unga, papperslösa samt personer med osäkra boendeförhållanden.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stödja stadsdelsnämndernas arbete med strukturerat föräldrastöd.	2016-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

1.2.1 Barn som far illa eller riskerar att fara illa utvecklas gynnsamt

Strategiskt arbete

ANDT - Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak

Socialnämnden har, i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna, tagit fram ett förslag till stadsövergripande program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, 2018-2021. Input till programmet har inhämtats från flera olika yrkesgrupper och nätverk i staden, samt från samverkanspartners, föreningar och brukarorganisationer.

Via chefsnätverk och fältverksamhet samt via preventionssamordnare har socialförvaltningen stöttat stadsdelsnämndernas preventiva insatser för att stärka det sociala uppsökande arbetet och samlat och spridit kunskaper om effektiva metoder, bland annat för att nå ungdomar som brukar narkotika. *Koll på cannabis*, är ett digitalt utbildningsmaterial som riktas till vuxna som arbetar nära ungdomar i Stockholms stad och som vill ha stöd, inspiration och kunskap i arbetet för att minska cannabis bland ungdomar. Förvaltningen har tillhandahållit, spridit, uppdaterat och följt användningen av materialet, som har en ungefärlig besöksstatistik av cirka 115 unika besökare per månad.

Preventionsprofilen är ett verktyg för att uppnå ökad samsyn, kvalitet och måluppfyllelse i stadens barn- och ungdomsverksamheter. Förvaltningen har tillhandahållit materialet och stöttat stadsdelsförvaltningarna i deras arbete. Ett samlat digitalt stödmaterial har tagits fram.

Med syfte att samla och likställa kommunikation om prevention som riktas till föräldrar, studenter, tobakshandlare med flera, har socialförvaltningen under året distribuerat elva olika utskick via stadsdelsförvaltningar, skolor, polis och andra berörda. Utskicken har bestått av brev och informationsblad med teman såsom goda råd till tonårsföräldrar, att tänka på inför valborg, råd inför lov samt information till tobakshandlare.

Socialförvaltningen har samarbetat med Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, kring den förebyggande metoden *Local Hero*. Syftet är att bidra till en meningsfull fritid för ungdomar i staden och öka deras riskmedvetenhet om alkohol och droger. Under året har tre grupper ungdomar, i tre olika stadsdelsförvaltningar, börjat arbeta med metoden.

Initiativet *Rökfri Ramadan* syftar till att få fler att sluta röka under ramadan.

Socialförvaltningen har i samarbete med Stockholms Läns Landsting, flera stadsdelsförvaltningar och frivilligorganisationer samt flera moskéer i staden, under året arbetat med initiativet. Cirka 3 000 foldrar på temat ”hjälp till tobaksstopp” har distribuerats via moskéerna under ramadanperioden.

Rapporten *Vi måste prata – en uppföljning av två preventionsprogram utvecklade av två stadsdelsförvaltningar inom Stockholms stad*, färdigställdes under året av STAD (Stockholm förebygger Alkohol- och Drogetproblem). Resultaten tyder i viss mån på att programmen är lovande, inte minst för att lärarna är positiva till innehållet och utformningen. Rapporten kommer att presenteras socialnämnden i början på året och därefter spridas i befintliga nätverk som rör prevention.

Tobacco Endgame

Socialnämnden har undersökt förutsättningarna och föreslagit att staden formellt ställer sig bakom initiativet *Tobacco Endgame*, på svenska benämnt *Rökfritt Sverige 2025*, med målet att rökningen i Sverige ska vara mindre än 5 % år 2025. Förvaltningens förslag innebär även att staden aktivt arbetar för att nå målet. Socialnämnden har tagit ställning i enlighet med förvaltningens förslag och ärendet är därmed överlämnat till kommunstyrelsen.

Tillsyn av försäljning av folköl och tobak

Under året har översynen av tillsynsarbetet fortgått enligt plan. År 2017 har 612 kontrollköp genomförts i tio stadsdelsförvaltningar. Av dessa sålde 60 (10 %) av handlarna utan att kontrollera legitimation. Det är en minskning jämfört med föregående år då motsvarande andel var 12,8 procent.

Resultat av den förstudie kring förutsättningarna att införa E-tjänst (anmälningförfarandet av försäljning) visar att det finns ett behov av att digitalisera processen och införa en e-tjänst. Eftersom det kommer ske förändringar i tobakslagen avvaktar förvaltningen med att påbörja arbetet med en e-tjänst då förutsättningarna för denna kan ändras på grund av kommande lagändringar.

Stärkt tidigt stöd i samverkan till småbarnsfamiljer i ytterstaden

Socialförvaltningen har sedan 2015 stöttat sju stadsdelsförvaltningar i ytterstaden för etablering av familjecentraler. Stödet innebär bland annat fortsatt stödstruktur, samordning med Uppdrag psykisk hälsa vad gäller aktiviteter och erfarenhetsutbyte. Familjecentralerna innebär en plattform för införandet av hembesöksprogrammet och även etablering av en mötesplats som ger förutsättningar att nå medborgare, stärka demokratin och barns, ungas och vuxnas delaktighet.

Socialförvaltningen har som en fortsättning på satsningen på familjecentraler stöttat etableringen av ett förstärkt tidigt socialt stöd. Medel till en fyraårig satsning *Stärkt tidigt stöd i samverkan* i samarbete med stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen, Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck har beviljats från sociala investeringsfonden vid stadsledningskontoret. Stadsdelsförvaltningarna har förstärkts med två tjänster vardera och kan därför i ökad omfattning erbjuda råd- och stödsamtal, föräldraskapsprogram, öppen förskola och där så är möjligt, hembesöksprogram. Socialförvaltningen samordnar utbildningsinsatser, erfarenhetsutbyten och stimulerar till samverkan med Stockholms läns landsting.

Kunskapslyft för förskolan om barn i familjer med missbruk

Socialförvaltningen har fått en ansökan beviljad från sociala investeringsfonden vid stadsledningskontoret för det treåriga projektet *Nya vägar* i samarbete med Ersta Vändpunkten och stadsdelsförvaltningarna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-

Vällingby, Skärholmen och Skarpnäck. Under 2017 har projektet pågått i Skarpnäck och Skärholmens stadsdelsförvaltningar. De resterande stadsdelsförvaltningarna kommer att inleda projektet under 2018 och 2019. Projektet har fokus på missbruk i familjen och tidig upptäckt och ska stärka samverkan mellan de kommunala förskolorna och socialtjänsten. Ersta Vändpunkten har gett kunskapspåfyllning om barns utsatthet i familjer där det förekommer missbruk eller beroende samt stöttat vid upprättande av rutiner och handlingsplaner för användning vid misstanke av att en förälder har ett missbruk eller beroende. Därutöver har socialtjänstens handläggare involverats i utvecklingsarbetet i syfte att stärka kontakten mellan förskola och socialtjänst.

Sexuell utsatthet och exploatering av barn och unga

Slutrapport för arbetet 2014 - 2016 om barn och unga som har sex mot ersättning redovisades för socialnämnden i juni 2017. Socialförvaltningen har drivit satsningen utifrån uppdrag i Stockholms stads budget. Syftet har varit att höja kunskapsnivån inom stadens socialtjänst och öka förutsättningarna för att barn och unga som har sex mot ersättning och är sexuellt utsatta eller exploaterade, upptäcks och får det stöd de behöver. Det förebyggande utbildningsprogrammet Respekt och självrespekt (RoS) har delfinansierats av socialförvaltningens satsning och drivits i samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning. Under året har RoS slutfört sitt andra och avslutande år och en slutrapport kommer att vara klar i början av 2018.

Ett metodmaterial har tagits fram och spritts till uppsökande och förebyggande verksamheter i samtliga stadsdelar. Ca 300 fältassistenter, kuratorer, fritidsledare, socialarbetare och lärare i stadens stadsdelsförvaltningar och skolor har fått utbildning i programmet. RoS har gett unga verktyg för att diskutera normer och värderingar kring sexualitet och könsroller samt problematisera gränsdragningar.

Pilotprojektet samverkan skola och socialtjänst (PPSS)

PPSS syftar till ökad skolnärvaro och bättre skolresultat i utvalda grundskolor i ytterstaden för barn som riskerar att gå ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Under det första halvåret har åtta stadsdelsförvaltningar tilldelats projektmedel, det sista halvåret ansökte och beviljades sju stadsdelsförvaltningar projektmedel. Tillsammans med berörda stadsdelsförvaltningar har socialförvaltningen arbetat för en övergång i permanent verksamhet. Socialförvaltningen har genom en enkät följt upp stadsdelsförvaltningarnas beredskap att omsätta projekten i en samverkansplattform. Resultatet har återlämnats till samtliga stadsdelsförvaltningar och är ett underlag för planeringen av det fortsatta arbetet.

Socialförvaltningen har under hösten 2017 tillsammans med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret även formulerat ett gemensamt ramverk för skolsociala team. Syftet med ramverket är att beskriva avgörande beståndsdelar för att uppnå ett likvärdigt samverkansarbete mellan skola och socialtjänst utifrån ett stadsövergripande perspektiv. Ramverket har tagit vara på erfarenheterna av PPSS och beskriver den lagstiftning och den övergripande organisationsstruktur, BUS (samverkan kring barn i behov av särskilt stöd), som arbetet sorterar under, samt den verksamhets- och samarbetsstruktur som ger förutsättningar för att nå de målsättningar som definierats för skolsociala team, nämligen högre skolnärvaro och måluppfyllelse för elever.

Utvecklingsarbetet inom PPSS i två stadsdelsförvaltningar presenterades på Stockholms stads goda exempelmässa den 23 maj.

Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS)

Under året har ett länsövergripande arbete pågått med att ta fram riktlinjer och rutiner i enlighet med den nya lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, samt en länsövergripande överenskommelse avseende hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Familjehemsvård

Förvaltningen har under året arbetat med utvecklingen av stadens familjehemsvård genom utbildning och kvalitetsuppföljning.

Genom ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Stockholms stad och Bris bedrivs stödgruppsverksamhet för familjehemsplacerade barn sedan 1 januari 2017. Totalt har 24 barn och ungdomar deltagit.

En enkät med frågor om undersökning och uppföljning av familjehemsplacerade barns hälsa samt hur stadens stöd ser ut till barn och unga efter avslutad placering har skickats ut till familjehemsvårdens handläggare i oktober 2017. Enkätsvaren kommer att analyseras under vintern 2017/2018 och ligga till grund för fortsatt arbete med att utveckla familjehemsvården och eftervård i öppna former tillsammans med stadsdelsnämnderna.

Barn och unga på särskilda ungdomshem

Förvaltningen har fortlöpande samverkan med utbildningsförvaltningen och Statens institutionsstyrelse (SiS). Syftet med samverkan gäller placerade barn och unga generellt och specifikt barn och unga som placeras inom SiS:s regi. Under 2017 har en genomlysning av handlägningsprocesserna inom utbildningsförvaltningen gjorts varvid stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst kommer att behöva revideras nästa år utifrån vad som framkom i genomlysningen.

Barn som upplevt våld

Förvaltningen har under året stöttat stadsdelsförvaltningarna i att stärka sin kompetens kring och utveckla sina insatser riktade mot barn som blivit utsatta för eller bevittnat våld. Arbetet har genomförts i nära samarbete med Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Gemensamma arbetsgrupper har skapats med representanter från bland annat socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen. Flera konkreta förslag på möjliga sätt att fördjupa sig och arbeta vidare med målgruppen har tagits fram. En rapport om barn och våld beräknas bli klar under vårvintern 2018.

För att stärka stadsdelsnämndernas kompetens kring barn som blivit utsatta för eller bevittnat våld har en utbildning genomförts för samtliga chefer och medarbetare från IFO/barn och unga samt relationsvårdsteam eller motsvarande. Utbildningen har syftat till att fördjupa kunskaperna om barn och våld och utveckla den interna samverkan mellan verksamhetsområdena. Inom ramen för utbildningen har stadsdelsförvaltningarna också fått möjlighet att tillsammans arbeta vidare med sina dokument för samverkan mellan verksamhetsområdena rörande ärenden där det förekommer eller misstänks förekomma våld.

Skolgång för barn på skyddat boende

I samverkan med utbildningsförvaltningen har ett löpande arbete ägt rum för att kunna erbjuda barn i skolåldern som bor på skyddat boende anpassade lösningar för

skolundervisning. Skriftliga rutiner finns inom ramen för ”Stödmaterial för samverkan mellan stadsdelsnämndernas verksamheter och skolan” vilket har fortsatt spridas till stadsdelsförvaltningarna under året. Genomgång av och insamling av synpunkter på rutinerna har genomförts på enhetschefs- och biträdandenätverk inom verksamhetsområdet barn och unga.

Ramavtal stödboende för barn och unga (16 - 20 år)

Under våren har en upphandling av enstaka platser i stödboende genomförts tillsammans med stadsdelsförvaltningarna. Ramavtal tecknades från och med 1 juli 2017 anpassat till de nya ersättningsnivåerna.

Sociala insatsgrupper

Arbetet med att samordna sociala insatsgrupper (SIG) för målgruppen 19 - 29 år har fortsatt under 2017. Socialförvaltningen har fördelat och följt upp projektmedel till sex stadsdelsförvaltningar för deras arbete med att utveckla SIG för unga vuxna. Detta är en ökning med en stadsdelsförvaltning jämfört med 2016.

Processtöd har erbjudits för att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna utveckla det lokala arbetet. Socialförvaltningen har genom en enkät följt upp stadsdelarnas beredskap att omsätta projekten i en permanent samverkansplattform. Resultatet har presenterats för stadsdelsförvaltningarna och utgör underlag för planeringen av projekten inför kommande år.

Förvaltningen har tillsammans med deltagande stadsdelsförvaltningar utvecklat och etablerat en stadsövergripande uppföljningsmodell på individnivå. Syftet är att på ett likvärdigt sätt undersöka hur många personer som får stöd genom sociala insatsgrupper samt i vilken utsträckning livssituationen för dessa förändras under tiden de får stöd genom sociala insatsgrupper.

Socialförvaltningen har mottagit en utvärderingsrapport om sociala insatsgrupper för unga vuxna på södra Järva, som Stockholms universitet genom kriminologiska institutionen haft i uppdrag att utföra. Rapporten har redovisats för socialnämnden.

I samarbete med Kriminalvården pågår arbete för att etablera en stadsövergripande kartläggningsfunktion i syfte att socialtjänsten ska kunna vara bättre förberedd för att ta emot och ge stöd till individer som efter avtjänad påföljd har behov av kontakt med socialtjänsten och eventuellt SIG.

Driftverksamhet

Arbetet med att stärka barnperspektivet har fortsatt inom förvaltningens samtliga verksamheter. På verksamheter som arbetar med våldsutsatta, både på boende och i öppenvård, tas barnets situation upp i samtalen med den våldsutsatta för att synliggöra hur de påverkas av att föräldern utsatts för våld. Barnen som bor med sina mödrar på förvaltningens skyddade boende kan gå i skola på plats genom ett samarbete med utbildningsförvaltningen, som tillhandahåller lärare.

Jourinsatser

Socialjouren använder metoden Signs-of-Safety för att säkra skydd för barn och arbetar med risk- och skyddsbedömningar för att utreda vilket stöd och vilken hjälp som finns att tillgå

kring det enskilda barnet. Verksamhetsstödet BBIC används för bedömning och inledande utredning av barn och ungdomar.

Under året uppmärksammade Socialjouren att ensamkommande barn/ungdomar som avviker från sina placeringar och vistas i riskmiljöer i Stockholmsområdet ökade. Under 2018 kommer arbetet fortsätta med att utveckla arbetsmetoder för de barn utan vårdnadshavare som vistas i Stockholms riskmiljöer framför allt genom samarbete med stadsdelsförvaltningar, andra kommuner och idéburen verksamhet.

Socialjouren har fattat 29 beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § Lagen om vård av unga (LVU) och 16 beslut om omplacering enligt 11 § LVU, vilket ligger i samma nivå som det totala antalet för 2016. Mottagningen för ensamkommande har under året tagit emot något fler ankomstbarn jämfört med förra året.

Öppenvårdsinsatser

Framtid Stockholm erbjuder öppenvårdsinsatser för barn och unga i form av råd, stöd och behandling kring missbruk av alkohol och narkotika, uppsökande fältförlagt arbete, brottsofferstöd och medling, ungdomstjänst och särskild kvalificerad kontaktperson. Under året har ansvaret för unga under 18 år som säljer sex eller skadar sig med sex flyttats över till Framtid Stockholm från MIKA-mottagningen och samverkan mellan de två verksamheterna har stärkts under året.

En regionkoordinator för människohandel med särskild inriktning för barn och unga tillsattes under året. Tjänsten är delfinansierad av Länsstyrelsen och regionkoordinatören för barn och unga samarbetar nära med förvaltningens andra koordinator som har inriktning mot vuxna.

Med hjälp av medel ur Sociala investeringsfonden har förvaltningen under året etablerat en filial till Framtid Stockholm i Järva, som invigdes 23 november. Framtid Stockholm kan genom detta snabbare och enklare erbjuda kontakt med barn/ungdomar och deras familjer i området. Genom att finnas i miljöer där ungdomar samlas i området får uppsökarna, tillsammans med stadsdelsförvaltningens fältarbetare, en bra plattform för kontaktskapande arbete och möjlighet till överblick över situationer och trender. Ett nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna i området fortsätter för att säkra samverkan, rutiner och länkning. Ett av två huvudsyften med den uppsökande verksamheten är att förebygga missbruk, kriminalitet, prostitution eller annat socialt nedbrytande beteende. Det andra är att medverka till att barn, ungdomar och deras familjer får tillgång till relevanta stöd- och behandlingsinsatser genom att länka till lokal socialtjänst eller insatser som Framtid Stockholm kan erbjuda.

Barnahus har under året fortsatt fokuserat på att stärka samarbetet med stadsdelsförvaltningarna. Under 2017 genomfördes två utbildningstillfällen riktade till socialsekreterare om samverkan och handläggning av ärenden rörande barn som misstänks vara utsatta för brott. Fokus i de konsultativa samtalen med barn- och ungdomsenheterna ligger på risk- och skyddsfaktorer, barnets bästa och en sammanhållen likvärdig bedömning. Under året har 16 barn- och ungdomsutredare auskulterat på Barnahus och fått del av ett utbildningspaket där de får möta representanter från alla discipliner som ingår i verksamheten. I fråga om samordnad samverkan med andra myndigheter kring barnärenden har under året 160 samråd genomförts (årsmål 200 samråd). En bidragande orsak till att målet inte nåtts är att Polisen inom Barnahus fortfarande är påverkad av sin omorganisation och ännu inte kunnat delta i samråden i samma utsträckning som tidigare. Som ett led i det systematiska

kvalitetsarbetet deltog Barnhus i Stockholms stads kvalitetsutmärkelse 2017. Det blev ingen utmärkelse denna gång men arbetet med att utveckla verksamheten fortsätter.

Förstärkningsteamet är en resurs för stadsdelsnämndernas barn- och ungdomsvård i syfte att säkerställa en rättssäker handläggning och möjliggöra ett långsiktigt utvecklingsarbete på stadsdelsförvaltningarna. En enkät som teamet riktat till socialsekreterare inom barn- och ungdomsgrupper visar att många utredare har mindre än två års yrkeserfarenhet, fler också mindre än ett år. Teamets sätt att arbeta tillför stadsdelsförvaltningarnas socialsekreterare kunskap, erfarenhet och en trygghet i arbetet. Arbets sättet har slagit väl ut hittills och uppskattats i de stadsdelsförvaltningar teamet haft uppdrag och man har haft fler förfrågningar än man kunnat tacka ja till.

Placerade barn

Förvaltningens akut- och korttidsboende för ungdomar har under året haft en beläggning på 72 %. Motsvarande siffra för 2016 var 69 %. Boendet har under året tagit emot 262 placeringar (49 flickor, 213 pojkar), vilket är en ökning jämfört med 2016 då man tog emot 151 barn och ungdomar. Att antal placerade ökat beror till viss del på att antalet ankomstbarn har ökat jämfört med 2016, och att boendetiderna har varit kortare. Pojkar står för 80 % av placeringarna. Fler barn och unga som placerats har varit hemmahörande i andra kommuner, jämfört med tidigare år. Majoriteten av placeringarna från andra kommuner har varit asylsökande barn som avvikit från anvisningskommunen. Arbetet med att fånga upp och återföra dessa barn sker i nära samarbete med Socialjouren.

Under 2017 tog förvaltningen emot 460 förfrågningar om jourhem varav 58 (12,6 %) kunde placeras i förvaltningens egna jourhem. Av de 135 barn och ungdomar som under året bott i förvaltningens jourhem bedöms majoriteten ha fått sina behov tillgodosedda. I de fall behoven inte blivit tillgodosedda beror det på att familjen inte haft möjlighet att fylla de komplexa behov den unge haft och en omplacering har varit nödvändig.

Det är en utmaning att rekrytera fler hem som kan ta emot barn och unga med en komplex problematik som missbruk/psykiatri/kriminalitet eller utåtagerande beteende. Stora syskongrupper är också vanligt vilket ställer höga krav på familjehemmen. Rekryteringen som gjorts har inte resulterat i förväntat antal nya familjer och verksamheten arbetar kontinuerligt med att få fler jourhem. Verksamheten har genomfört sju grundutbildningsomgångar för nya familjehem med pågående uppdrag. Familjehemmen får grundutbildning när de påbörjat sitt uppdrag, något som har fallit väl ut. För att höja kvalitén ytterligare har förvaltningen arbetat med att motivera alla familjer att delta i fortbildningsprogram, att närvara på utvecklingssamtal samt att delta i den grupphandledning som erbjuds.

Förvaltningen utreder de jourhem som tillhandahålls av stadens tio upphandlade jourhemsverksamheter. Under året har 35 av 44 familjer bedömts uppfylla stadens riktlinjer och godkänts av individutskottet. Detta antal kan jämföras med 2016, då 70 av 99 godkändes. Minskningen i antal beror på en minskad efterfrågan, då antalet asylsökande ungdomar i behov av jourhem inte är lika stort som förra året.

Inom Skolfam, skolsatsning i familjehemsvård, så uppnår 86 % av samtliga inskrivna barn målen i matematik och 75 % i svenska för sin årskurs, en förbättring sedan starten. Särskild uppmärksamhet har riktats mot kritiska perioder i skolan, som övergång från årskurs tre till fyra och övergången från mellan- till högstadiet, då kunskapskraven höjs och kunskapsluckor blir tydliga. Barn från Skolfam Stockholm har under året deltagit i en nationell utvärdering av

bokpaket till barn i familjehem. Resultat kommer att ligga till grund för forskningsstudier om läsning och bokpaket till placerade barn.

Stödverksamheten Stella är en verksamhet för föräldrar med barn 0-18 år som är placerade enligt SoL och LVU i jour- eller familjehem, på HVB eller SiS-institution. Det är en frivillig, icke biståndsbedömd råd- och stödverksamhet där föräldrastödjarna träffar föräldrar individuellt. Stella är en permanent verksamhet i staden sedan 1 januari 2017. Stella har under året haft en stor inströmning av nya och gamla besökare. Stödet innefattar hjälp med att gå igenom skriftligt material kring placeringen, information om rättigheter och skyldigheter, stöd i förberedelser inför möten med socialtjänst och familjehem samt även medverkan vid sådana möten. Stödet innefattar även samtal där möjlighet ges för föräldrarna att få prata om sin livssituation och föräldraskapet. Verksamheten är mycket uppskattad av brukarna.

1.2.2 Stockholmare erhåller en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor

Strategiskt arbete

Socialförvaltningen har en samordnande och övergripande roll och ska bidra till utveckling av socialtjänsten i staden och medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Förvaltningens arbete för likställighet baserar sig på evidensens fyra ben och i huvudsak av fem metoder i arbetet med stadsdelsförvaltningarna.

Riktlinjer

Riktlinjer utgör stöd i handläggning och beslutsfattande samt bidrar till en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet för medborgarna oavsett var i staden de bor. En processbeskrivning för förvaltningens arbete med att ta fram, sprida, förvalta och vid behov revidera riktlinjerna har tagits fram i nära samarbete med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret under året. Rutiner har arbetats fram och förslag till dessa kommer att tas upp i nämnd under början av 2018.

Under året har revideringen av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd blivit klar och beslutats av kommunfullmäktige i oktober. Under året har socialnämnden beslutat om reviderade riktlinjer för dödsbohandläggning samt budget- och skuldrådgivning.

Revidering pågår för följande riktlinjer, och beräknas kunna bli klara för beslutsprocess under 2018:

- Handläggning av försöks- och träningslägenheter
- Ledsagning och ledsagarservice
- Tobaks- och folkölstillsyn samt kontroll av vissa receptfria läkemedel
- Våld i nära relationer
- Handläggning och dokumentation i ärenden som rör barn och unga
- Familjehemsvård
- Familjerätt
- Ensamkommande barn och unga
- Samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa (tillsammans med utbildningsförvaltningen; stödmaterial)

Nätverk

Avdelningen arbetar med nätverk som ett forum för dialog och erfarenhetsutbyte. Totalt ansvarar avdelningen för ett 50 tal olika nätverk som omfattar såväl chefsnätverk, som tillämpningsnätverk, nationella nätverk samt arbets- och metodnätverk. En arbetsgrupp har tillsatts för att se över nätverk som arbetsform och ett utvecklingsarbete pågår.

Utbildningar

Förvaltningen tillhandahåller utbildningar för stadens medarbetare utifrån aktuella behov och i linje med budgetens intentioner. Utbildningarna sker löpande under året. Under 2017 har bland annat flera introduktionsutbildningar genomförts för nya socialsekreterare inom myndighetsutövningen barn och unga samt utbildningar i utredande barnsamtal. Nytt för 2017 är att en gemensam introduktionsutbildning för nyanställda handläggare som arbetar inom ekonomiskt bistånd, missbruk, våld i nära relation, funktionsnedsättning eller socialpsykiatri tagits fram. Introduktionsutbildningen består av två heldagar och innehåller en introduktion till bland annat stadens organisation, myndighetsrollen, Lex Sarah, samverkan, våld i nära relation, stöd till anhöriga, handläggning och dokumentation samt barnperspektivet och barnkonsekvensanalyser. Under året har respektive verksamhetsområde genomfört introduktionsutbildningar riktade till handläggare inom det egna området.

En pilotutbildning för nyanställda inom familjerätten har genomförts. Utbildningen har omfattat fem dagar om Faderskap och föräldraskap, Adoption, Umgängesstöd, Vårdnad, umgänge och boende samt Samarbetsamtal. En pilotutbildning om två dagar har genomförts under hösten för handläggare som arbetat mindre än två år inom området familjehemsvård. Utbildningen kommer att utvärderas och utvecklas utifrån inkomna synpunkter.

I tabellen nedan framgår omfattningen på årets utbildningar:

Utbildningsområde	Antal deltagare
Område vuxen	3 455
Område barn och unga	480

Utbildningsområde	Antal deltagare
Område prevention	244
Totalt	4 179

Mer detaljerad information om vilka utbildningar som har genomförts under året finns i bilaga.

ASI (Addiction Severity Index)

Under året har antal klienter aktuella på stadsdelsförvaltningarnas missbruksenheter minskat, detta innebär ett mindre antal nybesök och att ett mindre antal ASI-intervjuer har gjorts jämfört med tidigare. ASI-grund intervjuer ska användas vid alla nybesök för personer som ansöker om vård/behandling för missbruksproblem. Eftersom det är ett krav att ASI-grund intervjuer ska göras har det lett till att det gjorts fler ASI-grund jämfört med ASI-uppföljningsintervjuer. Ett utvecklingsområde är att fler uppföljningsintervjuer också ska göras eftersom stadsdelsförvaltningarna annars saknar information om vad som har fungerat bra och mindre bra på individ- och gruppnivå.

I samband med utveckling av ett nytt datastöd för uppföljning, UBÅT (Uppföljning och Beskrivning av Åtgärder för ASI-användare) var det tre stadsdelsförvaltningar som var intresserade av detta arbete och deltog därför i ett projektarbete tillsammans med Socialstyrelsen. Syftet med UBÅT är att kunna följa upp den enskildes synpunkter på olika insatser. UBÅT ska kombineras med ASI-grundintervjun och uppföljningsintervjun.

Utveckling med att öka användandet av ASI-uppföljningsintervjun mer systematisk fortsätter i samband med införandet av UBÅT. Socialförvaltningen har deltagit i och kommer att följa denna utveckling.

MI (Motiverande samtal)

Under året har flera stadsdelsförvaltningar inkommit med planer och målsättningar för implementering och träning av motiverande samtal (MI) på arbetsplatsen. Socialförvaltningen håller i ett nätverk för MI-coacher för att handleda och följa arbetet och har under året ordnat en samarbetsyta för stadens MI-coacher. Det finns en stor efterfrågan på stadsdelsförvaltningarna inom samtliga verksamhetsområden gällande MI-utbildningar.

Socialförvaltningen genomför ett MI-projekt/studie med en forskare från Mic Lab (ett kompetenscentrum för kvalitetssäkring av inspelade MI-samtal). Tre stadsdelsförvaltningar samt Enheten för hemlösa deltar i projektet. Socialförvaltningen har träffat kontaktpersoner samt forskningsledare och personalen från Mic Lab vid flera tillfällen för att följa processen.

Forum Carpe

Forum Carpe är en samverkan mellan alla kommuner och stadsdelsförvaltningar i Stockholms län för kompetens- och verksamhetsutveckling inom området stöd till personer med funktionsnedsättning. Målgruppen är anställda på olika nivåer, hos såväl kommunala som privata utförare, kommunala HSL organisationer samt myndighetsutövare.

Cirka 2 500 personer har deltagit i kompetensutveckling, varav cirka 700 från Stockholms stad. Deltagandet är lägre jämfört mot föregående år och är ett förväntat utfall. Faktorer som har påverkat deltagandet är till exempel projektet DigIT som Stockholm stad och flera kommuner medverkat i. DigIT är ett EU-projekt med syfte att höja den digitala kompetensen

hos medarbetare inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning och äldre.

Under året har samverkan på regional och nationell nivå fortsatt för att sprida arbetssätt, kunskap och forskning i länet genomförts, genom bland annat samarbete med FoU enheter och goda exempel från verksamheter samt med relevanta myndigheter inom området.

Socialtjänstrapporten

Under året har en utveckling pågått av den årliga socialtjänstrapporten som förvaltningen producerar. Socialtjänstrapporten syftar till att ge en beskrivning av tillståndet i socialtjänsten i Stockholms stad, hur den utvecklas över tid och analysera denna utveckling. Rapporten syftar också till att fungera som ett verktyg i arbetet för likställighet inom stadens socialtjänst. Förvaltningen har under året utvecklat analysarbetet tillsammans med forskare från socialtjänstakademien och avdelningschefer från stadens socialtjänst. Rapporten redovisades för socialnämnden i juni.

Lokala utvecklingsplaner (LUP)

De lokala utvecklingsprogrammen konkretiserar stadens vision om ett Stockholm för alla och en likställig socialtjänst och att göra den relevant på lokal nivå. Arbetet har också kopplingar till stadens kommission för ett socialt hållbart Stockholm och ska bidra till att minska skillnader i livsvillkor.

Uppdraget omfattar att utifrån förvaltningens ansvarsområde medverka i stadsdelsnämndernas lokala utvecklingsarbete och i medborgardialoger. Förvaltningen ska även säkerställa en bättre uppföljning av den egna resursfördelningen till olika delar av staden för att bidra till minskade skillnader och social och demokratisk hållbarhet. Vidare ska insatser prioriteras inom det egna ansvarsområdet som leder till minskade skillnader och social sammanhållning inom staden.

Under ledning av ansvarig utredare för de lokala utvecklingsprogrammen (LUP) har arbete bedrivits tillsammans med stadsdelsförvaltningarna. Mer detaljerad information om arbetet med LUP finns i särskild bilaga.

Anhörigstöd

Under 2017 har förvaltningen ansvarat för att implementera stadens program för stöd till anhöriga tillsammans med äldreförvaltningen och stadsdelsnämnderna. Aktiviteter i form av workshops har genomförts tillsammans med stadens anhörigkonsulenter. I februari hölls en inspirationsdag utifrån programmet där chefer i staden deltog och i september arrangerades tre temadagar för medarbetare i staden samt i de upphandlade verksamheterna. Vid ett tillfälle har en workshop hållits tillsammans med anhörigkonsulenterna och deras chefer om förutsättningar kring ökad samordning och likställdhet av anhörigstödet. Förvaltningen medverkar regelbundet på anhörigkonsulenternas nätverksmöten och samarbetar med dessa i det löpande implementeringsarbetet av programmet i staden som fortsätter under 2018.

Handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet med att implementera handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare pågår under 2016-2018. Under 2017 har frågan om medarbetardelaktighet lyfts som en särskilt viktig fråga jämte brukardelaktighet. En mätning av hur medarbetare ser på sin arbetssituation har genomförts både 2016 och vid två tillfällen

2017. Sammanställning av svaren på frågorna visar inga stora rörelser, på påståendet om en bra arbetssituation varierade andelen positiva svar vid tidigare mätning mellan 77 och 78 procent för att vid mätningen under andra tertialen 2017 öka till 82 procent. I enkätsvar och intervjuer uttrycks en försiktig optimism, och det finns fler kommentarer om att det upplevs som att det pågår en positiv utveckling i staden när det gäller arbetssituationen.

Ledarutvecklingsprogrammet för stadens chefer har fortsatt under 2017. Programmet är speciellt framtaget för att stärka och utveckla ledarskapet inom just socialtjänsten med fokus på ökad kunskap om det personliga ledarskapet, gruppprocesser och kommunikation.

Som ett led i att främja personalrekrytering till staden och att stärka koppling mellan teori och praktik har kontakten med universitet och högskolor stärkts. Samarbetet består till exempel av samtal om kommande fortbildningar, om stadens studentmottagande och erbjudande av verksamhetsförlagda utbildningsplatser, samt genom att staden i olika forum presenterar socialtjänsten och äldreomsorgen för socionomstudenter.

När det gäller personalrörligheten för socialsekreterare och biståndshandläggare i staden som helhet minskade den under T2 2017 jämfört med T2 2016. I november 2016 fanns det 100 socionomkonsulter inom socialtjänst och äldreomsorgen och i november 2017 anlidade staden 60 socionomkonsulter. Det arbete som stadsdelsförvaltningarna gör med förbättrad lokal introduktion, mentorskap och ökat administrativt stöd, liksom det staden gör centralt bl.a. när det gäller stärkt introduktion för nyanställda och ledarutvecklingsprogram för chefer, är en del av förklaringen till den optimism som medarbetare och chefer har uttryckt.

Under senare halvan av 2017 genomfördes i staden ett antal dialogcaféer för närmare 500 socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer. Syftet var att utbyta erfarenheter, ge inspiration och fånga upp idéer inför det fortsatta arbetet med att implementera handlingsplanens olika delar. Vid dessa tillfällen deltog socialborgarrådet, äldre- och personalborgarrådet, stadens personaldirektör samt socialförvaltningens förvaltningschef. Dessutom deltog övriga medlemmar ur den centrala styrgruppen vid olika tillfällen. Genomgående har dessa tillfällen uppskattats av deltagarna. De inspel, synpunkter och förslag som kom fram vid dialogerna har sammanställts och tagits tillvara och finns med som bilaga till den halvtidsuppföljning som genomförts. Materialet kommer att återkopplas till alla lokala styrgrupper med tanken att det kan användas i det fortsatta implementeringsarbetet och spridas till medarbetare och chefer.

FoU-arbetet

Fyra stora forskningsprojekt startades under 2017:

- Stärkt tidigt stöd i ytterstaden – ett familjecentrerat arbetssätt
- Följeutvärdering av Stockholms stads handlingsplan om en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare
- Kartlägga framgångsfaktorer vid användning av förändringsplan inom försörjningsstöd
- En kvalitativ brukarstudie inom Stella – det tredelade föräldraskapet

Medel till lokala utvecklingsprojekt (LUM) och studiebesök (MUST) har fördelats. 2,6 mnkr avsattes till lokala utvecklingsprojekt och drygt 75 tkr avsattes till studiebesök.

Ett kontinuerligt processtöd (från FoU-samordnare och handledare med forskarkompetens

från Linnéuniversitet) har erbjudits till beviljade lokala utvecklingsprojekt under året. Syftet är att projektmedarbetare ska få stöd i sitt utvecklingsarbete och ges möjlighet till erfarenhetsutbyte med andra projekt. Processtödet har bidragit till att kvaliteten höjts i projekten, till exempel har ett lokalt utvecklingsprojekt fått Stockholms stads kvalitetsutmärkelse, hedersomnämning 2017. Projekten "Stella – det tredelade föräldraskapet" och "Mina båda världar, stödgrupper för placerade barn" fick en strategisk betydelse för staden som helhet och övergick till permanenta verksamheter under 2017.

För att bidra till utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst har alla medarbetare i socialtjänsten under år 2017 bjudits in till fyra FoU-frukostseminarier, syftet är att sprida resultat och ny kunskap från forskningsstudier och lokala utvecklingsprojekt. I genomsnitt har varje seminarium besökts av 37 medarbetare med en stor spridning från alla stadsdelsförvaltningar.

Under hösten genomfördes ett möte med Socialtjänstakademien på temat "Forskning möter praktiken inom funktionshinderområdet" där ca 60 medarbetare från olika yrkesgrupper i socialtjänsten deltog, med stor spridning från många stadsdelsförvaltningar och flera utförarverksamheter.

I nuläget finns cirka 190 projekt med cirka 300 projektplaner och rapporter inlagda på Kunskapsbanken (KB). Besöksstatistik på KB har ökat från 670 besökare 2015 till 2 505 besökare 2017.

Verksamhetsstöd

Under hösten 2017 inleddes en nödvändig migrering av den befintliga e-tjänsten *Ansökan om stöd och service* (ASoS) till den nya plattformen. E-tjänsten gör det möjligt för brukare inom verksamhetsområdena äldreomsorg, socialpsykiatri och funktionsnedsättning att ansöka om stöd och service digitalt. Migrering av tjänsten förväntas vara klar under våren 2018 och innebär att tjänsten i framtiden kan utvecklas.

Förstudien DIAL (digitalt arbetsplatslärande) i samverkan med äldreförvaltningen fortsätter till maj år 2018. Studien finansieras av digitala förnyelsemedel och syftar till att undersöka möjligheterna att utveckla relevant IT-stöd och e-learning för målgruppen socialsekreterare och biståndshandläggare.

Kvalitetsgranskningar inspektörer

Socialtjänstinspektörerna har under 2017 genomfört tre olika granskningar:

Granskningen av *barn som upplevt våld* fortsatte från föregående år vid ytterligare två stadsdelsförvaltningar; Skärholmen och Södermalm. Det framkom att relationsvåldshandläggningen i hög grad uppmärksammade barnen men att utredning inte alltid inleddes gällande barnet. Vidare att våldet ofta formulerades om till "föräldrakonflikter" inom ramen för barnavårdsutredningen, vilket visar på behov av kompetenshöjning och ökad samverkan mellan barn-, ungdom- och relationsvåldshandläggningen. Resultatet har återkopplats till de granskade enheterna och redovisats i rapport till socialnämnden i april 2017.

Under 2017 har en granskning avseende *barn med osäkra boendeförhållanden* genomförts inom ekonomiskt bistånd vid stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Kungsholmen-Norrmalm-Östermalm samt Spånga-Tensta. Vid granskningen framkom att barnen överlag

var osynliga i dokumentationen och att barnkonsekvensanalyser görs i för låg grad. Däremot förekom utvecklingsarbete på temat vid stadsdelsförvaltningarna vilket på sikt sannolikt kommer stärka kvaliteten. Denna rapport redovisades i socialnämnden i augusti 2017.

Den sociala ungdomsvården granskades under hösten 2017, med fokus på ungdomar med allvarligt missbruk och problembeteenden. Denna granskning omfattar Kungsholmen, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Östermalm stadsdelsförvaltningar där sammanlagt 54 ungdomsärenden ingått. Granskningen återkopplas till berörda förvaltningar i februari och rapport lämnas till socialnämnden.

Uppföljning har under året även genomförts avseende granskningarna *barn till föräldrar i missbruk* samt *barn som upplevt våld*. Det framkom vid uppföljningarna att granskningarna har använts i hög utsträckning i utvecklingsarbetet vid de olika stadsdelsförvaltningarna. De aktuella enheterna har bland annat utvecklat sina rutiner och stärkt sin interna samverkan som en följd av granskningsresultaten.

Funktionshinderinspektörerna har under 2017 granskat på temat barns delaktighet och rätt att komma till tals i handläggning av LSS-insatser. Granskningarna har omfattat samtliga aktuella insatser för barn i åldrarna 0 till 17 år. Resultaten av granskningarna har redovisats i två rapporter, en för stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Farsta och en för stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen och Rinkeby-Kista.

Granskningarna visar att det är olika möjligheter i staden för barn att komma till tals och vara delaktiga i sitt ärende. Det varierar mellan 54 och 71 procent av ärendena i de aktuella stadsdelsförvaltningarna om handläggare har träffat barnet i samband med utredning eller uppföljning av insats. Uppgift om anledning till att inte träffa barnet saknas genomgående i utredningarna. I majoriteten av utredningarna framgår barnets intressen. Barnets resurser och eventuella önskemål framgår i varierande utsträckning och behöver framgå i ökad omfattning. Ett utvecklingsområde för samtliga stadsdelsförvaltningar är att dessa och andra relevanta uppgifter i ökad utsträckning behöver föras över från utredning till beställning till utförare. Förekomsten av genomförandeplaner är låg och behöver öka. Granskningarna har visat goda exempel på fungerande intern samverkan i de granskade stadsdelsförvaltningarna. Det finns en flexibilitet hos handläggare kring var möten med barnet kan äga rum. Utöver besök i förvaltningens lokaler eller hembesök förekommer möten i skola, fritids eller annan verksamhet samt individuellt anpassade möten såsom promenad eller fika.

Kommunikationshjälpmedel används i samtal med barnet när det finns tillgängligt.

Organisations- och föreningsstöd

Socialnämnden fördelar bidrag till ideella organisationer som kompletterar socialtjänstens verksamhet. Nämnden beslutade vid sammanträdet i maj om nya riktlinjer för fördelning av föreningsbidrag till ideella föreningar. I samband med det har nya blanketter för ansökan och redovisning av bidragen tagits fram.

Under 2017 har organisations- och föreningsutskottet haft fyra sammanträden där beslut om bidrag till föreningar har behandlats:

- Föreningsbidrag avser hela verksamheten. För verksamhetsår 2017 beslutade utskottet bevilja sammanlagt 46 föreningar cirka 18 mnkr i föreningsbidrag.
- Verksamhetsbidrag är avsett för en avgränsad del av föreningarnas verksamhet. För

verksamhetsår 2017 beslutade utskottet att bevilja sammanlagt 57 verksamheter nära 70 mnkr i verksamhetsbidrag.

Ungefärlig fördelningen av bidragen mellan olika verksamhetsområden:

Område	Andel i %
Missbruk och hemlöshet	28
Barn, ungdom, familj	24
Våld i nära relationer	15
Funktionsnedsättning	22
Övrigt	11

I övrigt ingår exempelvis stöd till brottsofferjourer, stöd till verksamheter för före detta kriminella och stöd till integrationsverksamhet för kvinnor. Under året beslutades även om följande bidrag:

Bidragstyp	Antal	Varav delegationsbeslut	Sammanlagt belopp
Tilläggsbidrag	2	1	223 000 kronor
Etableringsbidrag	3	0	331 700 kronor
Projektbidrag	14	1	5 872 667 kronor
Tidsbegränsat bidrag	4	2	676 530 kronor

Nämnden har också beslutat om 2 mnkr för ideella organisationernas intressepolitiska arbete.

I beloppen ovan ingår inte ersättning till SHIS, och inte heller bidrag till HIV/STI-prevention som är statliga bidrag genom Folkhälsomyndigheten.

Inom arbetet med "Överenskommelsen mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn" har sektorn delats in i fem mindre intressegrupper som alla väljer en representant till arbetsgruppen. I samband med en dialogkonferens under hösten beslutades att fokus för arbetet med överenskommelsen framöver kommer ligga inom respektive verksamhetsområde.

Idéburet offentligt partnerskap

Under året har idéburet offentligt partnerskap (IOP) tecknats med Ny Gemenskap, Convictus, Filadelfiaförsamlingen, Frälsningsarmén och Stockholms stadsmission för att stärka och säkra verksamheter för utsatta EU-medborgare. Avtalet gäller från maj 2017 till och med april 2019. Verksamheter för att säkra nattplatser för EU-medborgare, vinternatt och sommarnatt ingår i detta IOP.

IOP har även tecknats med Röda korset, Rädda barnen, Stockholms stadsmission och Barnrättsbyrån för att stärka och säkra verksamheter för ensamkommande barn och ungdomar som helt eller delvis står, eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser. Avtalet gäller från den september 2017 till och med augusti 2019.

Driftverksamhet

Boutredning

Nedan ses *Boutredningsenhetens* ärendeflöde för 2017.

Ärendetyp	Antal ärenden 2017	Antal ärenden 2016	Kommentar
Dödsboanmälan	481	490	Av 502 fattade beslut var 390 bifallsbeslut och 112 avslag (ärenden som inkom 2016 gör antalet beslut högre än antalet ärenden under året).
Dödsboförvaltning	237	244	
Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader	492	373	Ett ärende kan leda till flera beslut. Av 885 tagna beslut var 342 bifall.
Anordnande av begravning	96	89	Av 96 inkomna underrättelser från Skatteverket har 32 begravningar anordnats av närstående, ofta efter att handläggare motiverat dem till det.
Internationella dödsbon	3	10	

Kostnaden för ekonomiskt bistånd har ökat med nära 900 tkr från förra året till ca 3,3 mnkr. Orsakerna är flera, bland annat en viss ökning av antalet ärenden och att nya rutiner utifrån socialstyrelsens riktlinjer och rekommendationer från Sveriges kommuner och landsting gör att kostnaden per biståndsbeslut har ökat.

Under året har en enkätundersökning gjorts bland representanter i 91 stycken dödsbon som fått beslut gällande ekonomiskt bistånd till begravningskostnader och/eller dödsboanmälan. Av de 58 enkätsvar som inkom upplevde ca 84 % att deras handläggare bemötte dem på ett respektfullt sätt, 81 % upplevde att det togs ett beslut inom rimlig tid från det att de hade skickat in alla handlingar som begärdes och 79 % upplevde att det var lätt att komma i kontakt med sin handläggare.

1.2.3 Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Strategiskt arbete

Socialpsykiatri

Under året har en revidering av socialpsykiatriens riktlinjer påbörjats för att bland annat möta förändringar hos målgruppen och omvärlden.

Arbetet med att vidareutveckla och utbilda i utrednings- och uppföljningsinstrumentet DUR har också fortsatt under 2017.

Hemlöshet

Staden har under året dagligen levt upp till tak över huvudet-garantin (TÖG). I syfte att stärka förutsättningarna för en likvärdig tillämpning av TÖG har förvaltningen under hösten genomfört en översyn. Översynen har resulterat i flera förslag till fortsatta åtgärder, vilka förvaltningen kommer att analysera vidare och därefter redovisa för socialnämnden. Parallellt med översynen har förvaltningen arbetat med att ta fram en modell för halvtidsuppföljning av stadens program mot hemlöshet 2014-2019.

Förvaltningen har arbetat med uppdraget att samordna socialtjänstens vräkningsförebyggande arbete. Som ett led i detta har två utbildningsdagar genomförts. Dessa resulterade bland annat i bildandet av ett stadsövergripande nätverk till stöd för fortsatt kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte kring vräkningsförebyggande arbete.

Förvaltningen har kartlagt antalet barnfamiljer med socialtjänstkontakt som lever under osäkra boendeförhållanden och tagit fram en handlingsplan för målgruppen. Handlingsplanen är planerad att beslutas på socialnämndens sammanträde i januari och är en bilaga till programmet mot hemlöshet 2014-2019. I handlingsplanen kompletteras målen i programmet mot hemlöshet med särskilda mål för socialtjänstens arbete med målgruppen barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden. Därtill fastslås ett antal principer som ska vägleda arbetet. Handlingsplanen syftar till att stadens arbete med målgruppen ska intensifieras.

Arbetet med att se över riktlinjerna för handläggning av försöks- och träningslägenheter har påbörjats, med utgångspunkt i stadens program mot hemlöshet.

Integration

Kvotflyktingar tas emot och bosätts via enheten för nyanlända och akutboenden, Intro Stockholm. Under 2017 har förvaltningen sett att interna och externa processer behöver utvecklas och förbättras för att hantera det ökade mottagandet av kvotflyktingar. Samtidigt som denna grupp snabbt behöver ta del av samhällsinformation behöver en del individer mer och längre tid att ta till sig information om det nya sammanhanget.

För att samordna de områden som behöver utvecklas har socialförvaltningen tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och Stockholms Läns Landsting sökt och blivit beviljade § 37-medel från Länsstyrelsen i Stockholm. De beviljade medlen (2 390 240 SEK) syftar till att stärka mottagandet av och stödet till kvotflyktingar i Stockholms stad och kommer att genomföras inom ramen för ett projekt.

Förutom utveckling av rutiner och samverkan behöver stadsdelsförvaltningar även stöd i implementering av socialt stöd, samhällsinformation samt stöd till individer och familjer med särskilda behov. Stadens medarbetare behöver mer kunskap om kvotflyktingmottagande och statistik som beskriver omfattningen av särskilda eller medicinska behov bland kvotflyktingar behöver tas fram.

Missbruk

Resultatet av missbruksräkningen som gjordes under oktober 2016 har sammanställts i en rapport som redovisades för nämnden i maj. I oktober 2016 var 1 979 personer, 20 år och äldre, aktuella vid stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa. Resultatet av kartläggningen kommer att användas som en del i stadens arbete med vård och behandling riktat till vuxna med missbruks/beroendeproblematik.

I januari antog kommunfullmäktige den nya Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och StorSthlm gällande samverkan kring personer med missbruk/beroende. Syftet med överenskommelsen är att främja samverkan och samarbete mellan huvudmännen och innehåller en rad gemensamma åtagande för kommuner och landsting. Representant från socialförvaltningen har under året deltagit i en arbetsgrupp som är tillsatt under det regionala samrådet för missbruk och beroende och psykiatri. Arbetsgruppen har påbörjat ett arbete med att följa upp befintliga överenskommelser samt hur samverkan fungerar mellan beroendevård, socialtjänst och psykiatri i de lokala samråden. Resultatet kommer att användas för att

fortsätta att utveckla samverkan mellan huvudmännen.

Utgångspunkt för överenskommelsen är att en samordnad individuell planering (SIP) ska genomföras för alla individer inom metadonprogrammet. I missbruksräkningen framkom att en stor del av individerna som har kontakt med socialtjänsten för sitt missbruk har behov av stöd från flera aktörer och samordning av stödet. Det finns behov av att fortsätta att utveckla arbetet med samordnad individuell planering inom missbruks och beroendevården.

Socialförvaltningen har deltagit i en arbetsgrupp som tillsattes efter revisionsrapporten ”Granskning av samverkan i missbruks- och beroendevården”. Syftet med arbetsgruppen är att stärka och utveckla vårdkedjan och vårdprocessen tillsammans med Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) och stadsdelsnämnderna. Arbetet i arbetsgruppen kommer att fortsätta under 2018.

Eftersom personer med beroendesjukdom ofta har kontakt med flera olika verksamheter inom socialtjänsten har två halvdagsutbildningar anordnats med temat beroende och psykiatrisk samsjuklighet. Syftet var att höja kunskapen hos alla delar av socialtjänsten och inbjuda var medarbetare inom verksamhetsområdet missbruk, ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri, funktionsnedsättning och barn och ungdom.

Rekommendationerna i de nationella riktlinjerna för missbruk och beroende bygger till stor del på metoder baserade på Motiverande samtal (MI) samt MI i kombination med andra metoder, exempelvis kognitiv beteendeterapi. Ett arbete med kvalitetssäkring av utbildnings och implementeringsinsatser gällande MI har påbörjats för att säkerställa att metoden används korrekt.

En workshopserie i barnkonsekvensanalyser har genomförts inom verksamhetsgrenarna missbruk och socialpsykiatri. Under våren har även en uppdragsutbildning om barn som anhöriga genomförts för handläggare inom socialpsykiatri och missbruk.

Under året har socialförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kartlagt vilka arbetsrehabiliterande insatser som används idag och vilka behov av utveckling som finns. En samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen har initierats i syfte att utreda om det går att öka tillgången på insatser för målgruppen.

I socialtjänstinspektörernas rapport över missbruksvården framkom att LVM-processen var ett utvecklingsområde. En utbildningssatsning har genomförts för stadens medarbetare och chefer om hela processen kring LVM, från anmälan och utredning och domstol.

Driftverksamhet

Uppsökande verksamheter

Verksamheterna har i stort sett uppfyllt mål och indikatorer för året. Vuxenuppsökarna har haft kontakt med fler personer 65 år eller äldre som befinner sig i hemlöshet jämfört med tidigare. Många äldre har egna inkomster i form av pension och det tar oftast längre tid att länka dem till ordinarie socialtjänst då de inte kommer ifråga för ekonomiskt bistånd. Äldre uppvisar också högre grad av psykisk ohälsa än yngre i hemlöshet. Även gruppen unga vuxna, 18-25 år, har ökat, framförallt under den senare delen av året. Gruppen utgörs i huvudsak av asylsökande unga vuxna som fyllt 18 år, och där kommunens ansvar gällande boende och omsorg har övergått till Migrationsverket. Många har valt att stanna i Stockholmsområdet

utan att ha något boende. Många av dem mår psykiskt dåligt och befinner sig i riskzon för att hamna i ett missbruk. Länkning sker till kommuner och andra vårdgivare.

Stockholmare som vänder sig till medborgarkontoret för hemlösa efterfrågar ofta stöd i kontakten med socialtjänsten, vägledning i frågor som rör tillhörighet, stöd i bostadssökande eller annan samhällsinformation. Även här har man noterat att besöken från ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år har ökat.

Under året har socialrådgivningen på nätet fått flera mailfrågor och genomfört flera chattar än tidigare. Frågorna rör i huvudsak ekonomi, bostad/hemlöshet, psykisk ohälsa, relationsfrågor mellan föräldrar och oro för barn. Många av de personer som kontaktar socialrådgivningen väljer att vara helt anonyma.

Det uppsökande arbetet riktat mot EU-medborgare har fortsatt under året. Förekomsten av missbruk och psykisk ohälsa är liten. Förvaltningen har ett välutvecklat samarbete med polis, stadsdelsförvaltningar, utländska myndigheter och ambassader. Förvaltningens långsiktiga arbete med att hålla sig uppdaterade på läget för målgruppen i staden är framgångsrikt. Antalet EU-medborgare som ansökt om nödprövning i form av hemresa har halverats jämfört med tidigare år. Denna minskning beror sannolikt på ett nära samarbete med EU-teamet inom enheten och det informationsarbete de gör till den aktuella målgruppen, som nu har en bättre kunskap om när nödprövning kan vara aktuellt.

Inom projektet Bättre hälsa arrangeras aktiviteter för kvinnliga EU-medborgare i hemlöshet i form av hälsosamtal om prevention, graviditet, hudproblem, värk, stress, blodtryck, motion och näringsfrågor. Besökarna får också möjlighet att träffa läkare. Arbetet sker i ett nära och väl fungerande samarbete med idéburna organisationer. De flesta av dem som bedömts ha fysisk ohälsa är kvinnor.

De ärenden som aktualiserats och handlagts av regionkoordinatörn för människohandel har företrädesvis gällt tiggeri och sexuell exploatering. Andelen tiggeriärenden i förhållande till sexuell exploatering har ökat. Regionkoordinatörn har under året handlagt fler tiggeriärenden som handlar om människohandel, 14 ärenden jämfört med hälften året innan. Tiggeriet berör nästan uteslutande personer av romskt ursprung och det förekommer att personer med psykisk funktionsvariation utnyttjas för tiggeri. Regionkoordinatörn har under året föreläst och informerat bland annat på regeringskansliet, universitet och stadsdelsförvaltningar om arbetet och den praktiska nyttan av myndighetssamverkan, som ett sätt att nå brottsoffer och beivra brottslighet.

Hemlöshet

Förvaltningens övergripande uppdrag i arbetet med personer i hemlöshet är att på olika sätt medverka i klientens process ur hemlöshet.

Antalet personer aktuella på Enheten för hemlösa var vid årets slut 683 (114 kvinnor), en marginell ökning jämfört med förra året. Under året avslutades 125 personer då de fått stadigvarande boende, något fler än föregående år. Drygt hälften hade fått eget kontrakt eller genomgångsbostad genom SHIS, övriga inneboendekontrakt eller andrahandskontrakt.

Förvaltningen har erhållit 62 försökslägenheter plus tre Bostad först-lägenheter från Bostadsförmedlingen. Vid utgången av året bodde 130 personer i försökslägenhet och 34 personer har under året tagit över sitt kontrakt. Försökslägenhet, med rätt stöd till den enskilde, är en insats med stark evidens. Det är en värdefull insats för de klienter som inte på

något annat sätt har möjlighet att få ett eget boende. För att den enskilde ska få rätt stöd så sker ett nära samarbete med utförarna av boendestödet.

Förvaltningens boenden för vuxna i hemlöshet har arbetat med att minska de oplanerade utskrivningarna och därmed möjliggöra ett bättre resultat för brukarna. En analys visar att de främsta anledningarna till oplanerade utskrivningar är att brukaren avviker från boendet och/eller tar ett återfall och av den anledningen skrivs ut av placerande socialsekreterare alternativt skrivs ut av boendet på grund av hot och våld. En minskning har skett under året, framför allt av de utskrivningar som görs på verksamheternas initiativ. Detta tros vara ett resultat av att boendena tillämpar ett mer flexibelt och generöst förhållningssätt till hur de ska förhålla sig till återfall och andra regelbrott, som tidigare har lett till utskrivning. Boendena arbetar huvudsakligen med motiverande intervjuer, lågaffektivt bemötande, samordnad individuell planering, SIP och återfallsprevention. Ytterligare ett akutboende öppnades i Årsta under året för att säkra tillgången till tak över huvudet för dem som är i behov av det. Boendet tar emot både kvinnor och män.

För att ytterligare förbättra resultatet har samarbetet med placerande socialsekreterare stärkts för att nå en större samsyn kring vad som ska ligga till grund för att beställaren väljer att avsluta en placering i förtid. Under året har olika insatser och aktiviteter genomförts för att förbättra samarbetet som till exempel samarbetsråd med beställarna i syfte att skapa dialog kring gemensamma utvecklingsområden.

Såväl brukarenkät som beställarenkät visar överlag goda resultat. Svarefrekvensen för bägge enkäterna har varit låg vilket gör analysen osäker. En fingervisning är att enhetens främsta utvecklingsområde är att arbeta för att stärka brukarnas delaktighet, då resultatet på den frågan generellt är lägre än jämfört med andra frågor.

Missbruk

Från och med 2018 har Socialtjänstlagen fått tillägget att även innefatta kommunens utökade ansvar för personer med beroende av spel om pengar. Förvaltningen har inlett planeringen för hur fler personer ska tas emot efter biståndsbeslut från stadsdelsförvaltningarna. Par har sedan flera år kunnat få stöd och behandling på förvaltningens mottagning Behandlingsenheten för alkohol och narkotika, utifrån ett barnperspektiv. Insatsen var under flera år ett projekt med stöd från Folkhälsoinstitutet.

Behandlingsenheten har under året genomfört färre samtal jämfört med 2016. Av de 128 personer som avslutat kontakten med Behandlingsenheten under året var cirka 40% fria från missbruk efter avslutad behandling och ytterligare 40% är delvis fria från missbruk. Fler klienter än vanligt har avbrutit behandling på eget initiativ. Detta kan delvis ha sin förklaring i att behandlare har slutat och ärendet flyttats till ny behandlare. I den brukarundersökning som genomfördes under november månad uppgav 100% att de upplever behandlarna som kunniga och respektfulla.

Avhopparverksamhet

Enheten för hemlösa har uppdraget att handlägga ärenden med avhoppare från kriminella nätverk i Stockholm stad. Sedan starten i januari 2016 har förvaltningen genom Enheten för hemlösa haft kontakt med sammanlagt åtta personer, varav sex fortfarande är aktuella. De övriga två saknade behov av stöd från socialtjänsten. Ingen planering har hittills avbrutits, så resultaten är att betrakta som goda utifrån socialtjänstens perspektiv. Samtliga individer är

kvar i polisens avhopparverksamhet, vilket innebär att de inte återfallit i betydande kriminalitet.

Mottagande av nyanlända

Kommunerna har ett av länsstyrelsen satt antal anvisningar att ta emot under året, det så kallade kommunalet. För Stockholm 2017 var kommunalet 2 858 och därtill kom 800 anvisningar från 2016 års kommunal som återstod att bosätta. Förvaltningen har under 2017 fått 2 862 anvisningar kopplade till 2017 års kommunal. Sammantaget med återstoden för 2016 har 3 568 anvisningar tagit emot och 3 461 av dem har bosatts. 107 av anvisningarna för 2017 års kommunal kommer att tas emot och bosättas under januari och februari 2018. Under året har 72 mottagna hushåll, cirka 300 personer, bestått av kvotflyktingar.

För att bättre samordna resurser och verksamhet inrättades i april projektorganisationen Avdelningen för nyanlända med verksamheterna Intro Stockholm, Bostadskansliet, Tillfälliga boenden och Giovannis akut- och korttidsboende för ungdomar. Målgruppen för avdelningens verksamheter är kvotflyktingar och nyanlända personer som fått uppehållstillstånd och som Migrationsverket anvisat till Stockholm för bosättning.

I de fall då det visar sig finnas behov av ytterligare stödinsatser finns nära samarbete och dialog med stadsdelsförvaltningarna.

Bostäder

Genom ett gott samarbete mellan förvaltningar och bolag i staden samt med externa aktörer har avdelningen klarat mottagandet av samtliga nyanlända som anvisats för bosättning i Stockholms stad under 2017. Arbetet med att ta fram bostäder för bosättning av de som anvisats till Stockholm har skett i nära samverkan med stadsledningskontoret, SHIS, kommunala bostadsbolag och privata aktörer på bostadsmarknaden. Bostadskansliet och Tillfälliga boenden administrerar boende/lägenheter för de nyanlända. Bostadskansliet handlägger lägenheter och rum från privatpersoner och korttidskontrakt via kommunala och privata bostadsbolag medan Tillfälliga boenden ansvarar för kollektiva boendelösningar. Merparten av ensamhushållen har hittills under året fått boende i förvaltningens tillfälliga boenden eller på vandrarhem medan familjer har fått bosättning via SHIS eller Bostadskansliet.

Bostadskansliet har under året administrerat 191 lägenheter och rum. 52 av dem har hyrts in av privatpersoner och 139 av bostadsbolag. Närmare 200 hushåll (omfattande 795 personer) har kunnat erbjudas boende inom ramen för Bostadskansliet. 30 av de hushållen har flyttat vidare till boende som de ordnat på egen hand.

Under året har Bostadskansliet arbetat med att utveckla de rutiner som initialt togs fram för att säkerställa att man får den information man behöver för att kunna bo. Det har dels handlat om att ta fram checklistor för information vid inflyttning men också checklistor för att på ett strukturerat sätt kunna administrera de lägenheter vi hyr in för att hyra ut till nyanlända. Vi har påbörjat ett arbete med att ta fram rutiner för att följa upp hur det fungerar för våra hyresgäster och kommer under 2018 arbeta med att ta fram brukarenkäter för att få in synpunkter på verksamheten.

Inom Tillfälliga boenden finns för närvarande 300 platser, 238 för män och 62 för kvinnor. 2017 har cirka 400 personer fått boende inom ramen för Tillfälliga boenden. 102 av dessa, 92 män och 10 kvinnor, har flyttat ut till boende som de ordnat på egen hand.

Tillfälliga boenden har under senare delen av 2017 påbörjat tre olika kartläggningar i syfte att få en bild av hur det går för de boende samt för att vidareutveckla verksamhetens arbetsätt. Kartläggningarna omfattar bland annat boendetid, sysselsättning och ekonomi, hur många som flyttar ut till eget ordnat boende och hur mottagandet på Tillfälliga boenden upplevts.

Socialförvaltningen ser kontinuerligt över vilka befintliga lokaler som kan användas för Tillfälliga boenden. Under 2017 har behovet av boende för ensamkommande barn och ungdomar minskat vilket gjort att Tillfälliga boenden kunnat ta över flera lokaler som tidigare använts för ensamkommande barn och ungdomar.

Etableringsersättning och samhällsvägledning

Intro Stockholm tar emot och introducerar personer som anvisats till Stockholm och handlägger ärenden där det finns behov av initialt ekonomiskt bistånd i avvaktan att personer blir självförsörjande. Verksamheten handlägger också ärenden som rör personer som har etableringsersättning men där boendekostnaden är så hög att kompletterande ekonomiskt bistånd behövs. I början av året utökades Intro Stockholm med 40 tjänster vilka till stor del kunde tillsättas med personal från Enheten för ensamkommande barn och ungdomar som omstrukturerats under året.

Utöver administrativ handläggning avseende boende har verksamheten ansvar för att utreda rätten till försörjningsstöd i avvaktan etableringsersättning kommer igång samt i de fall då hyran är för hög för att klara av med etableringsersättning. Intro Stockholm ansvarar även för att erbjuda initialt socialt stöd till personer som anvisas boende i staden. Det sociala stödet innefattar såväl praktisk hjälp vid inflyttning som samhällsvägledning.

Tidvis är det många besökare på Intro Stockholm och en undersökning under året visade att många av besökarna har ärenden och frågor av rådgivande karaktär. Verksamheten erbjuder därför öppen rådgivning på flera adresser under ett par timmar i veckan, något som både underlättar för besökarna och minskar antalet besökare i Intro Stockholms lokaler. Många frågor rör ekonomiskt bistånd varför en ekonomihandläggare deltar på de öppna mottagningarna. Intro Stockholm erbjuder också gruppinformation kring frågor som rör hemförsäkring, skola, förskola, ekonomi med mera.

Under året har Intro Stockholm handlagt 2 333 ärenden om ekonomiskt bistånd. 1 581 av dessa har avslutats medan 752 är fortsatt aktuella i december 2017. Andelen enpersonshushåll har minskat sedan början av året. De kommer snabbare in i etablering och blir självförsörjande i högre grad än familjerna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	51,4 %	52 %	47,1 %	39,5 %	35 %	35 %	VB 2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				62 %	62 %	tas fram av nämnden	2017
Analys							
Stockholmsenkäten genomförs vartannat år, nästa gång 2018. Därav finns inget resultat att redovisa för 2017.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				91 %	91 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Stockholmsenkäten genomförs vartannat år, nästa gång 2018. Därav finns inget resultat att redovisa för 2017.							
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				87 %	87 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Stockholmsenkäten genomförs vartannat år. Nästa gång 2018. Därav finns inget resultat att redovisa för 2017.							
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	24 %	28 %	25 %	25 %	2017
Analys Under året har EFH haft 143 försökslägenheter där 146 personer haft insats försökslägenhet då vi haft tre par som bott tillsammans. 2 klienter i försökslägenhet har överförts tills stadsdel utifrån barnperspektiv. 4 klienter har avlidit i försökslägenhet. Dessa 6 lägenheter har ej räknats med. Förvaltningen uppnår nästan målet med andel 25 % totalt av andel försökslägenheter som övergått till eget kontrakt - den exakta siffran är 24,82 %, därav visar indikatorn gult.							
Antal hemlösa				2 420 st	2 850 st	tas fram av nämnden	2017
Analys Antalet hemlösa räknas vartannat år och kommer nästa gång att räknas 2018.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur mottagande av ensamkommande barn ska utformas för att säkerställa likställighet och hög kvalitet.	2017-01-01	2017-12-31	
Socialnämnden ska utreda och vidareutveckla stadens mottagande av och stödet till nyanlända kvotflyktingar.	2017-01-01	2017-12-31	
Socialnämnden ska, med utgångspunkt i stadens program mot hemlöshet, genomföra en översyn av riktlinjerna för försöks- och träningslägenheter.	2017-01-01	2017-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barn som far illa eller riskerar att fara illa utvecklas gynnsamt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom områdena prevention samt barn och unga har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet

Barn och unga som far illa/befinner sig i riskzon får stöd och skydd. Förvaltningens insatser ska vara efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel barn och ungdomar som bedöms få sina behov tillgodosedda i jour- eller familjehemmet (Resursteamens barn och ungdom).	86 %			85 %	85 %		VB 2017
 ♀ Andel barn och ungdomar som bedöms ha skyddsbehov som kunnat placeras under trygga förhållanden (Stockholms stad socialjour).	98 %	96 %	100 %	99 %	100 %		VB 2017
Analys Två rapporterade avvikelser i fall där ungdomar inte kunnat placeras under trygga förhållanden. Vid ett tillfälle saknades plats inom Statens institutionsstyrelse och ungdomen placerades på ett HVB-hem. Placeringen, som visserligen var ett alternativ som var bättre än att stanna kvar på socialjouren eller avvika, men boendet kunde inte erbjuda det mer omfattande skydd som SIS-institutioner kan. Vid det andra tillfället söktes ett jourhem/HVB-hem utan framgång. Den unge, som akut förts till sjukhus, avvek därifrån innan någon placering hade kunnat ordnas.							
 ♀ Andel barn/ungdomar under 18 år som vid avslutad kontakt inte har en problematisk alkoholkonsumtion (Framtid Stockholm).	74 %	76 %	67 %	68 %	80 %		VB 2017
Analys Majoriteten av ungdomar som aktualiseras gör det på grund av missbruk av cannabis, men de dricker också mycket alkohol. En hög alkoholkonsumtion överskuggas av cannabissmissbruket enligt både ungdomarna själva och av deras föräldrar/vårdnadshavare. Verksamheten har arbetat aktivt med att uppmärksamma även alkoholbruket/missbruket, och motivera förändring även kring detta, något som visar sig i jämförelse med år 2016 (68 %).							
 Andel kunder med minderåriga/hemmavaran de barn som i hög grad anser att insatsen haft	95 %			87 %	80 %		VB 2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
betydelse ur barnens perspektiv (Familjerådgivningen).							
● ♀ Andel ungdomar som har fullföljt sin ungdomstjänst (Framtid Stockholm).	85 %	85 %	85 %	87 %	83 %		VB 2017
● ♀ Andel ungdomar som inte har problem med narkotika efter avslutad kontakt.	90 %	93 %	78 %	93 %	80 %		VB 2017
◆ ♀ Andelen flickor/pojkar och unga kvinnor/män som fått brottsofferstöd upplever en positiv förändring av sin livssituation (FS).	61 %	64 %	61 %	64 %	70 %		VB 2017
<p>Analys</p> <p>Under året har 214 unga, 91 pojkar och 123 flickor, avslutats på Stödcentrum (jämfört med 2016 då 179 unga avslutades, 103 flickor och 76 pojkar). Pojkarna har skattat sin livssituation högre än föregående år medan flickorna har skattat sig något lägre. Analys visar att det är troligt att flickornas lägre skattning är en följd av att fler flickor utsatts för brott som har haft stor inverkan på deras livssituation i stort. Under året har många av ungdomar som fått brottsofferstöd utsatts för mycket grova brott som påverkat livssituationen i hög utsträckning t.ex. mordförsök, våldtäkt och som vittne till mord. Fler än tidigare har haft svårigheter i sin livssituation som inte har varit kopplat till brottsutsattheten, något som till viss del påverkar resultatet av skattningarna vid avslutandet av insatsen.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta stödja stadsdelsförvaltningarnas arbete med de sociala insatsgrupper som byggts upp under 2013	2014-01-01	2017-12-31	
✓ Leda arbetet med att implementera det reviderade programmet för stöd till anhöriga	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Projektet Stella permanentas under socialnämnden och blir stadsövergripande	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna revidera STAN – Stockholms Tobaks-, Alkohol-, och Narkotikapolitiska program.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna fortsatt utveckla arbetssätt och arbetsformer inom socialtjänsten för att säkerställa ett bättre samarbete med förskola och skola.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med eftervård i öppna former för placerade barn som flyttar hem till sin ursprungsfamilj.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med ungdomsmottagningarna och i samråd med utbildningsnämnden utveckla nya och innovativa arbetssätt för att främja psykisk hälsa bland unga.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska under 2017, tillsammans med berörda stadsdelsnämnder, förbereda för en övergång av pilotprojekt skola-socialtjänst till permanent verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska undersöka förutsättningarna för att formellt ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame som ingår i den förnyade ANDT-strategin	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Starta ytterligare två Skol-fam-team	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stockholmare erhåller en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Nya socialsekreterare är nöjda med stadens introduktionsutbildning.

Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel deltagare som är nöjda med introduktionsutbildningen	89				90 %		2017
 Andel deltagare som är nöjda med nätverken som den stadsövergripande avdelningen håller i					70 %		2017
Analys							
Under året har ett utvecklingsarbete pågått avseende stadsövergripande avdelningens nätverk och arbetet kommer även att löpa under nästa år. En uppföljning av nätverken har inte varit möjlig att genomföra som planerat, utan kommer istället att göras 2018							
 Andel deltagare som är nöjda med stadsövergripande avdelningens utbildningar/konferenser	80				70 %		2017
 Andel dödsboanmälningar som handlagts inom två veckor	91,67 %				90 %		2017
 Andel ärenden om ekonomiskt bistånd för begravningskostnader som handlagts inom två veckor	95,83 %				90 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Analysera vilka civilsamhällesaktörer nämnden når ut till och pröva riktade insatser för att nå underrepresenterade grupper	2017-01-01	2017-12-31	
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna leda ett utvecklingsprojekt i syfte att pröva metoden kvalitetsobservation.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet

Målen för socialförvaltningens insatser till vuxna stockholmare uppnås. Förvaltningens insatser ska vara efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel uppmärksammade personer från andra EU-länder som är i behov av utökad stöd och som tar emot hjälp för att avvärja en akut nödsituation	100 %			99 %	90 %		VB 2017
Analys							
Samtliga av de personer som EU-teamet uppmärksammat som är i behov av stöd för att avvärja en akut nödsituation har tagit emot stöd från teamet. Hälften av dessa personer är män och hälften är kvinnor.							
 ♀ Andel uppmärksammade personer som har kontakt med ordinarie hjälpsystem (Stockholms stad socialjour, Uppsökarteamet).	69 %	74 %	68 %	75 %	70 %		VB 2017
Analys							
Målet är nästintill uppnått. 74% av de uppmärksammade männen och 68% av kvinnorna har kontakt med ordinarie hjälpsystem. Gällande skillnaderna mellan könen är det svårt att göra någon generell analys då de skiftar över tid.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialnämnden får i uppdrag att på stadsövergripande nivå utreda och sammanställa behoven av bostäder för grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Socialnämnden ansvarar för att samordna de årliga behovsbedömningar som SHIS och stadsdelsnämnderna gör av lägenheter utifrån behov och utrymme och vidareförmedla dem till exploateringskontoret.	2017-01-01	2017-12-31	
 Socialnämnden ska utreda hur staden kan utforma stödinsatser till personer under 65 år med demenssjukdom så att de, deras anhöriga och barn får sina behov tillgodosedda.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, se över arbetsinriktade rehabiliteringsinsatser för gruppen personer med missbruksproblematik samt kartlägga sådana insatser och verksamheter drivna av civilsamhället.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Ta fram en modell för hur tvångsvård kan övergå i frivillig vård på ett tryggt och säkert sätt.	2016-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Under året har socialförvaltningen genomfört stadens trygghetsmätning, trygghetskonferens och administrerat stadens trygghetspris. Nytt för i år är att polisen region Stockholm aktivt medverkat under hela processen med trygghetsmätningen.

Resultaten av trygghetsmätningen visade att en majoritet av invånarna i Stockholms stad, fyra av fem personer, känner sig trygga. Samtidigt framkommer en ökning vad gäller oro för brott. Socialförvaltningen har presenterat resultatet från trygghetsmätningen i de stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar som önskat.

Våldsbejakande extremism

Socialförvaltningen och dess avdelningar har sedan januari 2017 en gemensam samordnare för förvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism vars uppgifter definieras i nära samarbete med förvaltningens ledning och stadens centrala samordnare. Samordnaren ansvarar för att etablera en förvaltningsspecifik utbildningsplan och kommunikationsplan samt erbjuda relevanta utbildningsinsatser tillsammans med socialförvaltningens arbetsgrupp mot våldsbejakande extremism. Förvaltningen representeras av samordnaren i internationella, nationella, regionala och lokala sammanhang där erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling sker som är betydelsefullt för förvaltningens utveckling i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Arbete pågår med att genomföra en fördjupad analys av de av förvaltningens verksamheter som kommer i kontakt med individer som riskerar att ansluta sig till en våldsbejakande ideologi eller vill lämna en våldsbejakande miljö. Tillsammans med socialtjänstavdelningen ansvarar samordnaren för att förvaltningen tillvaratar och utvecklar det redan befintliga arbetet med avhopparverksamhet genom enheten för hemlösa och sociala insatsgrupper för unga vuxna.

Socialförvaltningen har under året tagit fram en lokal handlingsplan som bland annat syftar till att identifiera hur kunskapsbehoven ser ut inom förvaltningens verksamheter och hur beredskapen kan förbättras för att kunna möta de problem och utmaningar som skapas av våldsbejakande extremism.

Tillsynsarbete

Under året har ca 4 100 tillsynsbesök gjorts på stadens serveringsställen. Ungefär 6 procent av besöken har resulterat i någon form av anmärkning, vanligaste orsaker har varit att ingen

serveringsansvarig funnits på plats, brist gällande ordning/nykterhet eller bristande matutbud. Myndighetssamverkan med polisen och Skatteverket för att motverka organiserad brottslighet har fortsatt under 2017. Under året har samverkansöverenskommelsen mellan parterna i STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) setts över.

Tillståndsenheten har under året utvecklat sina rutintillsyner och lagt in olika temafrågor, exempelvis kring STAD-utbildad personal, noggrannare kontroll av matutbudet efter klockan 23:00 samt fler kontroller gällande tobaksförsäljning.

Krisberedskap

Under året har det inkommit 15 larm från Tjänsteman i beredskap (TIB) som socialjouren svarat och agerat på, där terrorattacken den 7 april var en extraordinär händelse. Övriga larm har avsett bränder där socialjouren vid behov har åkt ut till skadeplatsen för att säkerställa det initiala psykosociala stödet till de drabbade.

Efter terrorhändelsen i april ansvarade förvaltningen under två veckor på uppdrag av stadens krisledning för ett Krisstödscentrum (KSC), en tillfällig mottagning för kris- och stödsamtal. Medarbetare från förvaltningen och staden bemannade en centralt belägen lokal tillsammans med personal från landstinget. Mottagningen öppnade den 8 april i lokaler på Hantverkargatan och var öppen dagligen, cirka nio timmar per dag, fram till den 23 april. Totalt genomförde KSC ca 370 stödsamtal vid personliga besök och via telefon. Socialjouren hade under perioden cirka 100 krisstödssamtal och hänvisningar till KSC och landstingets krisstödstelefon hade 280 samtal.

Trygg miljö för brukarna

Förvaltningen har i förebyggande syfte under året fortsatt att arbeta med utbildningar i lågaffektivt bemötande. Vid årsskiftet infördes ett nytt incidentrapporteringssystem, IA, och under året har flera utbildningar för chefer och skyddsombud genomförts. En sammanställning över de incidenter som rapporteras återfinns i separat bilaga.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	88 %			89 %	100 %	100 %	2017
Analys En av åtta planerade åtgärder hade inte slutförts innan årets slut.							

Nämndmål:

Stockholmare är trygga och säkra i staden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadens trygg- och säkerhetsprogram samt trygghetsmätningen används i det lokala trygghets- och brottsförebyggande arbetet.

Driftsverksamhet

Krisberedskapen i staden fungerar när den behövs. Förebyggande arbete och tillsynsarbete leder till god ordning i krogmiljöerna. Nämndens verksamheter erbjuder en trygg miljö för brukarna.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Socialjouren svarar och agerar på inkomna larm inom ramen för enhetens krisberedskap (Stockholms stad socialjour).	100 %			100 %	100 %		2017
 Tillgänglighet för besökare dygnet runt (Stockholms stad socialjour).	100 %			100 %	100 %		VB 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Identifiera och prioritera översvämningsrelaterade risker för att reducera stadens sårbarhet	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen avvaktar anvisningar från stadsledningskontoret.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Socialpsykiatri

Socialförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningarna i planeringen för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Förvaltningen har sammanställt vilka nya boenden som planeras inom socialpsykiatri. Boendeplaneringen och en nulägesbild av boendesituationen presenterades för genomförandegruppen i april. En enkät har skickats ut till samtliga beställarenheter i syfte att kartlägga framtida behov och en revidering av anvisningarna för intresselistan för boenden har påbörjats. För att möjliggöra en effektivare förmedlingsprocess behöver det digitala verksamhetsstödet förändras. Utredare för socialpsykiatri deltar aktivt i arbetet med moderniseringen av sociala system och bevakar frågan kring förmedling av platser.

Hemlöshet

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB kommer enligt prognos inte att nå årsmålet om 500

förmedlade försöks- och träningslägenheter. Antalet förmedlade lägenheter kommer enligt prognosen att hamna på strax under 400 stycken för 2017. Detta beror bland annat på att ett av de större hyresbolagen med anledning av omfattande brand haft ett oförutsett behov av att använda lägenheter för evakuering av befintliga hyresgäster.

Under året har Bostadsförmedlingen, SHIS och socialförvaltningen arbetat med uppdraget att etablera en modell för stadens kontakter och samverka med privata fastighetsägare, med en samordnad kontaktväg kring försöks- och träningslägenheter samt genomgångsbostäder. Utredningen har visat på stora skillnader i uppfattningar mellan stadsdelsförvaltningarnas representanter och de privata fastighetsägarna om befintliga arbetsätts för- och nackdelar, varför fortsatt utredning är nödvändig innan ett förslag till modell kan färdigställas.

Funktionsnedsättning

I samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna har förvaltningen genomfört en översyn av det aktuella systemet för beställning och finansiering av bostäder med särskild service samt utrett förutsättningar för en centralisering av ansvaret. Tolv av fjorton stadsdelsnämnder har deltagit i utredningen som har resulterat i en rapport och ett tjänsteutlåtande som under december behandlades i socialnämnden. Något som utredningen tagit upp som alternativ till bostad med särskild service i form av servicebostad är egen lägenhet med boendestöd.

Förvaltningen har även inlett ett samarbete med stadens bostadsförmedling för att bland annat se över möjligheterna till att i högre utsträckning än idag använda insatsformen ”annan särskilt anpassad bostad” enligt LSS § 9.9 som alternativ till grupp- eller servicebostad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal anvisade bostäder för flyktingar	1 483			735	1 100	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys							
Under 2017 skulle staden ta emot 2 858 anvisade personer, samt 807 personer från 2016 års kommunal. Eftersom 107 av årets anvisade inte hunnit anlända innan årsskiftet, uppgick det totala antalet som förvaltningen avisat bostad till 3 562 under året.							
Under året har förvaltningen anvisat 1 483 hushåll/bostäder. Beräkningen görs utifrån att det är 75% familjer och 4,5 personer/familj.							
Antalet bostäder enbart för 2017 års anvisade personer är 1 147.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samverkan med socialnämnden och SHIS etablera en modell för stadens kontakter och samverka med privata fastighetsägare, med en samordnad kontaktväg kring försöks- och träningslägenheter samt genomgångsbostäder.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av det aktuella systemet för beställning samt finansiering av bostäder med särskild service och utreda förutsättningar för en centralisering av ansvaret.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stockholmare med svag ställning på bostadsmarknaden får bostad

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Socialnämnden medverkar till att personer med svårighet att ordna bostad får någonstans att bo.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel hushåll av samtliga nyanlända som anvisats till Stockholm och som har/haft kontakt med Intro Stockholm, som fått bostad.	100 %			100 %	100 %		VB 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En särskild handlingsplan för barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden kopplad till stadens program för att motverka hemlöshet ska tas fram.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

I budget för 2017 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med äldrenämnden utreda

förutsättningarna för uppstartandet av ett utredningsboende för äldre i hemlöshet. Utredningen visade att målgruppen behöver stadigvarande boendelösningar. Då ett utredningsboende inte tillgodoser detta behov avråder utredningen från uppstartande av sådant.

Förvaltningens äldreboende Gamlebo tar emot hemlösa kvinnor och män med pågående missbruk. Målen för verksamheten har uppfyllts under året. De boende har en komplex problematik med hemlöshet, pågående missbruk samt fysisk och psykisk funktionsnedsättning. För att garantera god och säker vård, och för att stärka ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen, har sjuksköterskebemanningen förstärkts under 2017. Under våren genomfördes en brukarundersökning där fler boende än tidigare svarade på enkäten (17 av 29). Majoriteten av de boende upplever att verksamhetens insatser har hjälpt dem att bättre kunna hantera sin problematik (missbruk, hemlöshet, fysisk och psykisk ohälsa). Arbetet med att öka de äldres inflytande fortsätter.

Äldreboendet ligger organisatoriskt i samma enhet som förvaltningens övriga boenden för hemlösa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden utreda förutsättningarna för uppstartandet av ett utredningsboende för äldre i hemlöshet. Äldre personer med eller utan missbruksproblematik som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet.

Målen för socialförvaltningens insatser till äldre uppnås. Förvaltningens insatser ska vara efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Bedömningen är att målet nås, se vidare analys under KF:s mål "Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet".

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Socialnämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm utifrån de möjligheter nämnden har att inom sin verksamhet värna en hållbar livsmiljö. Detta görs genom att upprätthålla en hög medvetenhet om verksamhetens konsekvenser för miljön och att hushålla med resurserna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Informationssatsning med en "grön nyhet" i varje internt nyhetsbrev i kombination med förvaltningsövergripande uppföljningar bland verksamheterna ger inspiration och påminnelser om att arbeta aktivt med miljöfrågorna. Genom att vara medvetna om energiförbrukning arbetar enheterna med att dra ner på onödigt energianvändande, man släcker lampor när man lämnar rummet och stänger av datorer vid dagens slut. På exempelvis Ljungbackens omvårdnadsboende har man självsläckande lampor i korridorer och kök och man har rutiner för att alltid fylla tvättmaskiner helt för att få en effektiv användning. På Edshemmets omvårdnadsboende har man solpaneler som bidrar till uppvärmningen.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden strävar efter att i sin verksamhet minska sin negativa miljöpåverkan i fråga om energianvändning, transporter och kemikaliehantering. Inomhusmiljön är sund och ekologiska livsmedel köps i så stor utsträckning som möjligt.

Analys

Målet bedöms vara nått, se vidare analys under KF:s mål "Energianvändningen är hållbar".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel miljöbränslen i förvaltningens etanol- och biogasfordon.	90 %			91 %	90 %		VB 2017
Analys Statistiken för helåret är ännu inte sammanställd och förvaltningen har gjort en uppskattning av utfallet baserat på halvårsstatistik och resultat av riktad information mot de bilansvariga vars bilar tidigare inte nått målet om förnyelsebart bränsle.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbereda införande av kemikaliehanteringssystem samt informera internt	2016-04-26	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Boutredningsenheten en längre tid arbetat med planering och samåkning för att minska på antalet bilresor, och detta har resulterat i att enheten nu minskat antalet bilar från två till en.

LSS-hälsan har sett över placeringen av verksamhetens bilar och flyttat några för att komma närmare patienterna. Detta har troligtvis bidragit till en minskning av bensin användandet inom enheten, som under året haft 9 % lägre bränslekostnader än 2016.

Förvaltningen arbetar överlag med att uppmuntra till att hålla möten på distans för att minska på transporter. Enheten för digital verksamhetsutveckling har under året tagit fram en egen modell för digitalisering där utbildning ingår.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Verksamheterna arbetar för att minska på avfallet och sortera det avfall som uppstår. Sedan övergången till digitala handlingar på nämnd- och utskottsmöten har pappersförbrukningen minskat betydligt. Även Boutredningsenheten har sett över sina rutiner för utskriften och har minskat sin pappersförbrukning med närmare 50 %. Den minskade pappersförbrukningen innebär även att beställning av papper inte behöver göras i samma utsträckning och således att transportutsläppen minskar. På förvaltningens huvudkontor har man minskat mängden förpackningar genom att byta ut enportionsförpackningar för mjölk till enlitersförpackningar.

Förvaltningen har fortsatt att arbeta med de adresser där inte sortering av avfall varit möjlig tidigare, och har nu nått sina mål med 100 % utsortering av farligt avfall och 100 % källsortering av förpackningar.

Andelen verksamheter som sorterar ut matavfall har ökat från 68 % 2016 till 75 % 2017. Målet är inte helt nått, vilket bland annat beror på att Stockholm Vatten och avfall på vissa adresser inte har möjlighet att samla in matavfall.

Förvaltningen arbetar för att göra sina brukare delaktiga i källsorteringen. På Boende- och behandlingsenheten arbetar man aktivt med att informera och hjälpa brukarna att sortera rätt, exempelvis på Edshemmets omsorgsboende har man sett över organiseringen i matsalen och har nu skapat lösningar som gör att avfallssorteringen löper på mer problemfritt.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till ett hållbart kretslopp

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter arbetar för att minska uppkomsten av avfall samt ser till att källsortera det avfall som uppstår.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholms kretslopp är resurseffektiva".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av förvaltningens verksamheter som sorterar ut matavfall	75 %			68 %	80 %		VB 2017
Analys							
Utfallet är en förbättring från föregående år men målet är ännu inte helt nått. Det beror bland annat på att Stockholm avfall och vatten på vissa adresser inte har möjlighet att samla in matavfall.							
 Andel verksamhetsadresser där det finns källsortering	100 %			93 %	100 %		VB 2017
 Andel verksamhetsadresser där man sorterar ut farligt avfall	100 %			89 %	100 %		VB 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Öka insamling av matavfall	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen har ökat andelen ekologiska livsmedel från 28 % 2016 till 34 %. Målet är inte helt nått men genom fortsatta informationsinsatser arbetar förvaltningen för att öka andelen ekologiska livsmedel.

Förvaltningen har kartlagt sin användning av märkningspliktiga kemikalier med hjälp av stadens system Chemsoft. Ett fåtal utfasningsämnen har påträffats och kommer att tas ur bruk. Antalet riskminskningsämnen i de produkter förvaltningen använder är högre, och förvaltningen kommer nu se över denna användning för att byta ut mot likvärdiga produkter där så är möjligt och motiverat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor	33,71			28,31	40 %	40%	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel							
Analys Andelen ekologiska livsmedel har ökat sedan 2016, men förvaltningen når inte upp till målsättningen om 40 %. Informationsinsatser och påminnelser om rätt beställning och rätt kontering kommer fortsätta under 2018.							

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

— Ingen

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Socialnämnden bidrar till målet genom insatser för att fler stockholmare kan försörja sig själva samt ha en god hushållning av nämndens egna resurser. Nämnden har det övergripande strategiska ansvaret för ekonomiskt bistånd samt budget- och skuldrådgivning. Gentemot näringslivet ansvarar nämnden för serveringstillstånd.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

Tillståndsenheten ansvarar för cirka 2 200 serveringstillstånd i Stockholms stad. Under 2017 hanterades ca 12 450 ärenden av olika karaktär, vilket är på ungefär samma nivå som 2016.

Enheten arbetar mycket med att vara tillgängliga och ge rättssäker och tydlig service till sina kunder. Nöjd-kund-index ligger på samma nivå som förra året, 74.

Under året har enheten arbetat med att uppdatera sin hemsida och förbereda införandet av ett nytt ärendehanteringssystem, som enligt plan ska tas i drift vid halvårsskiftet 2018.

Nämndmål:

Nämnden har en väl fungerande handläggning av ansökningar om serveringstillstånd

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kunderna är nöjda med den service nämndens tillståndsenhet erbjuder. Handläggningen är rättssäker, effektiv och av god kvalitet. Kunderna bemöts med respekt och tillgänglighet.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en företagsvänlig stad".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nöjd Kund-Index	74			74	72		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Socialförvaltningens internationella arbete

I enlighet med stadens nya EU-policy (KF utl 2016:182) har en riktlinje för förvaltningens övergripande EU-policyarbete tagits fram. Arbetet med riktlinjen har skett i samråd med stadsledningskontoret och andra förvaltningar som berörs av gemensamma frågor såsom arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och äldreförvaltningen.

Förutom samverkan med ovan nämnda förvaltningar handlar socialförvaltningens övergripande EU-policyarbete om att bevaka särskilt viktiga frågor och delta i relevanta forum. Förvaltningen har bevakat utvecklingen av socialpolitiken inom EU, särskilt EU's sociala pelare, samt följt inriktningen för Europeiska socialfondens investeringar. Socialförvaltningen har deltagit i samtal på stadsledningskontoret tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen i syfte att inventera om stadens behov av verksamhetsutveckling kan matchas av inriktningen för ESF's investeringar. Detta har resulterat i att förvaltningen överväger att delta som samverkanspartner i en ansökan om ESF-medel 2018 tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen. Just nu pågår arbete med att ta fram en plan för tillämpningen av förvaltningens EU-policyarbete under 2018.

Tillsammans med Göteborg och Malmö stad genomförde förvaltningen ett seminarium om stadens arbete med mottagande av nyanlända vid en konferens i Bonn. De tre städerna var inbjudna inom ramen för nätverket Resilient Cities och deras årliga konferens. Aktörer från hela världen deltog i seminarier och diskussioner kring städernas utmaningar inom migration, miljöpåverkan och hållbarhet.

Integration

Utifrån stadens målsättning att mottagande av nyanlända ska vara likställt finns behov att utveckla hållbara metoder och processer som kan bidra till att realisera detta mål. Sedan

hösten 2016 finns en arbetsgrupp med representanter från arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen som tillsammans med samordnaren för socialt stöd för nyanlända på avdelningen för välfärdsutveckling på stadsledningskontoret sett över hur vägledning och samhällsinformation till personer som bosatt sig i Stockholm på egen hand ska stärkas.

Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att nyanlända erbjuds socialt stöd som inkluderar praktiskt stöd att kunna hantera vardagliga uppgifter samt rådgivande, informativ och vägledande dialog. För att vägleda medarbetare i staden som erbjuder socialt stöd till nyanlända har ett stödmaterial tagits fram. Information om stadens arbete med nyanlända och stödmaterial för det sociala stödet finns samlat på stadens intranät.

Inom ramen för uppdraget har socialförvaltningen tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och stadsledningskontoret även samordnat en serie temadagar om nyanlända för medarbetare i staden. Förutom att stärka kunskapen om flyktingmottagande i allmänhet har de fyra temadagarna genomförts i syfte att presentera stadens gemensamma arbete med nyanlända. De har också fungerat som en introduktion till hur stadsdelsförvaltningarnas uppdrag i stadens budget för 2018 att erbjuda nyanlända socialt stöd ska genomföras.

Funktionsnedsättning

I syfte att undanröja strukturella hinder för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att komma till praktik, arbete eller studier så har förvaltningen samarbetat med andra myndigheter, aktörer, förvaltningar och FINSAM. Förvaltningen har lyft behov av insatser och stöd för målgruppen. Förvaltningen har även i samarbete med nämnda aktörer arrangerat en omvärldsdag för personal och nyckelpersoner som på olika sätt stödjer målgruppen. Dagen innehöll bland annat information om lagar, statistik, metoder och projekt med syfte att ge stöd från skola eller daglig verksamhet till arbete.

Förvaltningen har utrett dagliga verksamheters incitament att arbeta mot arbetsmarknaden. Utredningen har resulterat i en rapport som överlämnats till socialnämnden i december. Rapportens slutsats är att daglig verksamhet saknar externa incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden och att staden behöver en sammanhållande struktur för samverkan och uppföljning för att personer med funktionsnedsättningar ska få rätt stöd i processen till arbete. Förvaltningen föreslår bland annat ett centralt samverkansprojekt mellan berörda förvaltningar med fokus på övergången mellan skola och arbete.

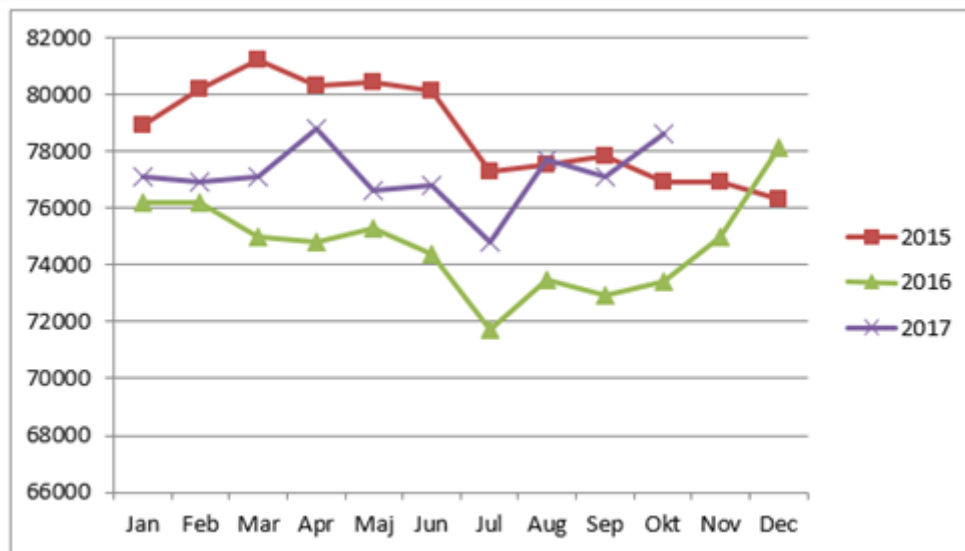
Ekonomiskt bistånd

Under året har antalet hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd minskat medan kostnaderna har ökat. Antalet biståndshushåll har minskat från 8 543 i januari till 8 350 i oktober (-2,3 %). I ett 12-månadersperspektiv, det vill säga från oktober 2016 till oktober 2017, har antalet biståndshushåll däremot ökat med 160 hushåll (1,9 %). Antal barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har under denna period ökat med 300 barn. Ökningen av antalet barn hänger ihop med ökningen av antalet hushåll, men även med en ökning av hushållsstorleken. Under 2017 ökade hushållsstorleken något jämfört med 2016, från 1,70 personer per hushåll i oktober 2016 till 1,73 personer per hushåll i oktober 2017.

Kostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har under året ökat från 77,1 mnkr i januari till 78,6 mnkr i oktober (1,9 %). I ett 12-månadersperspektiv har kostnaderna ökat med 5,2 mnkr (7,1 %). Medelbidraget per hushåll har ökat från 8 964 kr i oktober 2016 till 9 422 kr i oktober

2017 (5,1 %).

Kostnad för ekonomiskt bistånd (tkr)

Andelen långvariga ärenden har minskat något under 12-månadersperioden. Andelen biståndstagare som haft bistånd i 10-12 månader av de senaste 12 månaderna är dock fortfarande hög. I oktober 2016 var 68 procent av biståndstagarna långvariga medan siffran i oktober 2017 sjunkit till 64 procent. 3,9 procent av biståndstagarna hade aldrig tidigare fått bistånd.

Arbetslöshet är fortfarande den största anledningen till att personer söker ekonomiskt bistånd och arbetslösa omfattade 43 procent av de som sökte ekonomiskt bistånd i oktober 2017. Andelen sjukskrivna med läkarintyg låg på 22 procent och gruppen med sociala/medicinska skäl var 20 procent vilket innebär att dessa grupper tillsammans var nästan lika stora som de arbetslösa. Fördelningen av försörjningshinder såg ungefär likadan ut som 2016.

Det extra bidraget som kan beviljas till barnfamiljer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, sommarlovspeng, infördes under året. Beslut om sommarlovspeng fattades i 739 hushåll och totalt 715 tkr har utbetalats.

För att leva upp till stadens vision om att staden ska erbjuda tillgänglig information för alla har revidering av stadsövergripande informationsmaterial påbörjats. Klarspråksgranskning är genomförd och layout kommer att påbörjas inom kort.

FUT

Arbetet med att samordna stadens arbete med utredning av felaktiga utbetalningar (FUT) och bidragsbrott har fortsatt under året.

En sammanställning av arbetet mot felaktiga utbetalningar under perioden 2008-2016 har tagits fram under året med en analys av orsaker till felaktiga utbetalningar samt en redogörelse för hur resultatet från FUT-utredningarna tas tillvara i verksamheten. Rapporten överlämnades till socialnämnden i december.

Bedömningsinstrument

Ett fortsatt arbete gällande bedömningsinstrumenten Initial bedömning (IB) och Förutsättningar inför arbete (FIA) har pågått i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. Ett arbete har genomförts om hur informationsöverlämningen ska ske mellan de olika delarna i IB och rutinen för informationsöverlämning har lagts i användarmanualen för IB. Under perioden har även en utvärdering av den femte delen av IB, uppföljning av förändringsplanen, gjorts och en justering utifrån utvärderingen har genomförts. Såväl grundutbildningar i bedömningsinstrumenten som en fördjupningsutbildning i MI (motiverande samtal) med koppling till bedömningsinstrumenten har hållits.

Budget- och skuldrådgivning

En översyn av Stockholms stads budget- och skuldrådgivning genomfördes 2016 och lämnades till socialnämndens sammanträde i mars 2017. En kartläggning har under året inletts för att få överblick av vilket nationellt förebyggande arbete som utförs och hur Stockholms stad kan komplettera det på kommunal nivå. Socialförvaltningen har börjat skriva fram ett förslag om hur Stockholms stad kan arbeta med förebyggande arbete och utåtriktade insatser inom verksamhetsområdet. Arbetet med förslaget fortsätter under 2018.

Under året har även förebyggande arbete inletts. Som en del i detta har socialförvaltningen träffat Kronofogdemyndigheten och inlett samarbete och samordning kring en utbildning om skuldsättning till medarbetare inom socialtjänsten, Budbärarutbildning. Utbildningen kommer att genomföras tillsammans med stadsdelsnämnderna och enheten för hemlösa.

Viktiga faktorer bakom framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete är rutiner för intern samverkan samt god tillgång till budget- och skuldrådgivning. Förvaltningen har genomfört två inspirationsdagar om vräkningsförebyggande arbete för personer som arbetar uppsökande, med hyresrådgivning, ekonomiskt bistånd samt budget- och skuldrådgivning där vikten av effektiva kopplingar mellan funktionerna ska belysas.

Stadsdelsnämnderna har fortsatt öppen mottagning för att kunna erbjuda budget- och skuldrådgivning inom en vecka från första kontakt till barnfamiljer.

Driftverksamhet

Något färre klienter på Enheten för hemlösa har avslutats till följd av att de fått egen försörjning, jämfört med 2016. Nedgången kan förklaras av att arbetsmarknaden i Stockholm under flera års tid varit god, och att de individer som är arbetsföra redan har kunnat hitta en anställning. Personer med en mer komplex problematik och som är språksvaga har svårt att komma in på arbetsmarknaden, och denna grupp utgör nu en större andel på enheten.

Advisory Board, som för många ungdomar är vägen till ett arbete, har under året slussat ut ca 90 ungdomar i praktik. Varje praktikperiod är 6-8 veckor, 2 gånger/vecka och 4 timmar/tillfälle. Praktiken fungerar även som språkträning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,04 %	0,1 %	0,02 %	0,04 %	0,04 %	1,7 %	VB 2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Siffran angiven i indikatorn gäller för Enheten för hemlösa klienter. För klienterna tillhörande Intro Stockholm är motsvarande siffra 0,16 (kvinnor 0,11 och män 0,13).							
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,03 %	0,06 %	0,01 %	0,04 %	0,04 %	1,1 %	VB 2017
Analys							
Siffran angiven i indikatorn gäller för Enheten för hemlösa klienter. För klienterna tillhörande Intro Stockholm är motsvarande siffra 0,01 (kvinnor 0,01 och män 0,0)							
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	0 st			0 st	5 st	850 st	VB 2017
Analys							
Förvaltningen har tillhandahållit nio platser för Stockholmsjobb, men Jobbtorg har svårt att matcha aspiranter med den kravprofil som förvaltningen uppgett. Framförallt blir det svårt att ge aspiranter som saknar erfarenhet av målgruppen det stöd som aspiranten behöver för att fungera på arbetsplatsen.							
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	3 st	2 st	1 st	2 st	5 st	500 st	VB 2017
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	13			11	5 st	8 500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	9			5	10 st	900 st	VB 2017
Analys							
Förvaltningen har under året tillhandahållit nio platser för Stockholmsjobb men uppnår inte årsmålet om tio platser. Förvaltningens bedömning är att det är svårt att tillhandahålla platser som på ett bra sätt kan ta emot personer som saknar erfarenhet och utbildning från förvaltningens målgrupper.							
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	13 st	4 st	9 st	11 st	5 st	8 500 st	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och socialnämnden utreda möjligheterna att förbättra samhällsinformation och -vägledning till nyanlända i eget boende (EBO) och ge förslag på hur en sådan verksamhet skulle kunna utformas.	2017-01-01	2017-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt Arbetsförmedlingen och Delegationen för unga till arbete utveckla en samverkan för att nå unga utanför arbetsmarknaden.	2017-01-01	2017-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden utveckla metoder och insatser för att stötta ensamkommande unga nyanlända till praktik, utbildning eller jobb.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden utveckla arbetet med att erbjuda praktikplatser till ensamkommande barn inom ramen för Advisory Board.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Arbetsföra stockholmare inom socialtjänstens område arbetar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom ekonomiskt bistånd har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet

Personer som söker ekonomiskt bistånd får rätt insats för att uppnå egen försörjning.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Erbjudna praktikplatser för personer med funktionsnedsättning (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 5)	2016-01-01	2017-12-31	
✓ Socialnämnden ska med hjälp av data från bedömningsinstrumentet Initial Bedömning analysera och vidareutveckla insatserna för målgruppen som söker ekonomiskt bistånd.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Den administrativa avdelningen stödjer övriga förvaltningen inom ekonomi-, personal- och kommunikationsfrågor samt digitalt stöd, intern service, egen upphandling och nämndadministration. En enkät till förvaltningens chefer visar att drygt 90 % är helt eller ganska nöjda med det stöd de får från den administrativa avdelningen.

Inom Kommunikationsenheten har en kommunikationshandbok tagits fram under året, en vägledning i kommunikation för förvaltningens medarbetare, tillika en kommunikationspolicy. Den interna kommunikationen har stärkts genom att ett internt nyhetsbrev, Interninfo, ges ut varje månad och intranätssidorna har reviderats. Ett stort arbete

kring den stadsinterna kommunikationen har påbörjats under 2017, med målet att det ska vara lätt för medarbetare framför allt inom stadsdelsförvaltningarna att hitta relevant information inom olika ämnesområden intranät och samarbetsytor. Nyhetsbrevet "Nytt från Socialförvaltningen" har distribuerats fyra gånger under året till medarbetare inom stadens socialtjänst. Tillsammans med chefen för avdelningen för mottagande av nyanlända och stadsledningskontoret har socialförvaltningen arbetat med kommunikation kring framför allt boende för nyanlända.

Ekonomienheten har under året genom avtal fått utökat uppdrag vilket innebär att de ansvarar för överförmyndarförvaltningens ekonomiuppföljning och -administration. Under året har en ny attestrutin arbetats fram vilken förenklar attesthanteringen väsentligt.

Enheten för digitalt verksamhetsstöd (EDV) har under året uppgraderat förvaltningens IT-stöd Platina, som används för journalföring, diarium, bidragshantering och LSS-kollo. Enheten har infört ett nytt ärendesystem för att hantera verksamheternas beställningar, frågor och felanmälningar som används inom socialförvaltningen, Farsta sdf och äldreförvaltningen. Under året har ytterligare ett antal verksamheter försetts med trådlös datakommunikation. Idag har över 90% av förvaltningens verksamheter WiFi. 4G-routrar för Internet, datorer, skrivare och telefoner har tagits fram som inledande stöd till nya boenden i väntan på att stadens permanenta lösningar kan levereras. Stödet kan nu erbjudas boendena samma dag som det efterfrågas.

Kursen Jobba smartare, stadens metod att öka medarbetarnas kompetens att nyttja moderna digitaliseringsverktyg, har inte kunnat anordnas som planerat eftersom stadens interna leverantör inte kunnat erbjuda några kurser. För att ändå kunna leverera tjänster inom detta område har EDV tagit fram en modell för digitalisering av verksamheter. Enheten har också tagit fram en modell för hur man tillsammans med Stadsövergripande avdelningen ska förbättra projektarbete och efterföljande förvaltning av produkten/tjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	94,34 %			94,32 %	100 %	100 %	VB 2017
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	94,3 %			94,3 %	100 %	100 %	VB 2017
  Nämndens prognossäkerhet T2	-3 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2017
Analys							
Avvikelsen mellan T2 och årsbokslut beror på svårigheten att bedöma kostnadsutvecklingen för mottagandet av nyanlända.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska, i samråd med socialnämnden, kartlägga nuvarande kostnader avseende arbete mot våld i nära relationer i stadsdelsnämnderna och utifrån denna kartläggning utreda förutsättningarna för att införa ett anslag för arbetet mot våld i nära relationer	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Administrationen stödjer verksamheterna att uppnå fastställda mål

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Chefer och medarbetare är nöjda med det administrativa stödet.

Analys

Målet bedöms kunna nås, se vidare analys under KF:s mål "Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar".

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens verksamheter ska planera och bedriva sin verksamhet så att resurserna är väl anpassade till de mål som ska uppnås.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av de rekryterade familjerna som får uppdrag som familjehem eller jourhem åt Stockholms stad inom ett år. (Resursteamerna barn och ungdom).				55 %	75 %		VB 2017
Analys Arbets sättet har ändrats och familjerna får numera utbildning först efter att de har fått ett uppdrag varför indikatorn inte kan följas upp. Den har tagits bort ur 2018 års verksamhetsplan.							
 Andel beställningar som gjorts via inköpsmodulen i Agresso	24 %				90 %		2017
Analys Trots informationsinsatser har inte andelen beställningar i inköpssystemet ökat. Det är framförallt beställning av tjänster som sker utanför systemet. Förvaltningen kommer fortsätta arbeta med detta under 2018.							
  Andel klienter som vid avslutad kontakt med Enheten för hemlösa har stadigvarande boende.	41 %	41 %	44 %	40 %	40 %		VB 2017
 Beläggning Boende- och behandlingsenheten	93 %			97 %	92 %		VB 2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Beläggning Enheten för ensamkommande	87 %			96 %	91 %		VB 2017
Analys Omställningsarbetet med att minska antalet platser för asylsökande ungdomar och ungdomar som fått uppehållstillstånd har pågått hela året i syfte att anpassa förvaltningens utbud till de nya förutsättningar som råder.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla innovationsförmåga och arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Socialnämnden bidrar till grupper och individers frihet att kunna delta på lika villkor i samhället genom insatser för att motverka olika former av diskriminering och våld samt genom att öka tillgänglighet och delaktighet. Barn som är i kontakt med stadens och nämndens verksamheter får de rättigheter som barnkonventionen kräver.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

I socialtjänstrapporten för 2016 är övervägande delen av statistiken könsuppdelad för samtliga verksamhetsområden. DUR-statistik (dokumentation, utvärdering, resultat) går att dela upp efter kön och den årliga hemlöshets- och missbruksräkningen är även den könsuppdelad. Inom ekonomiskt bistånd är statistiken könsuppdelad i de fall där det gäller ensamstående hushåll. När det är fråga om familjer, är statistiken könsneutral. Könsuppdelad statistik förs även inom projekten sociala insatsgrupper- SIG och samverkan skola socialtjänst- PPSS.

I enkätundersökningar som genomförs, såsom Stockholmsenkäten och brukarundersökning kring ekonomiskt bistånd, redovisas könsuppdelade resultat för att kunna anpassa åtgärder och insatser utifrån kön vid behov.

Nya riktlinjer har tagits fram för nämndens stöd till föreningar. I de nya riktlinjerna framgår att föreningen ska ta ställning för demokratin som samhällssystem och verka för jämställdhet, mångfald och alla människors lika värde. I sina ansökningar ska nu föreningarna redovisa hur de arbetar med jämställdhet samt hur deras medlemmar fördelas mellan män, kvinnor och övriga. Uppgifterna kommer sammanställas och analyseras.

Driftverksamhet

Förvaltningens jämställdhetsarbete syftar till att synliggöra brukares och anställdas villkor vid samtliga enheter och verksamheter ur ett könsperspektiv. Jämställdhetsperspektivet utvecklas hela tiden och integreras i verksamhetsplanering och utveckling. Förvaltningen har en checklista för att göra jämställdhetsanalyser vid framtagande av tjänsteutlåtanden i första hand. Rutinen kan också användas i projektplaner osv. Förvaltningen har en representant i det stadsövergripande jämställdhetsnätverket och deltar i utvecklingsarbete som pågår på stadsledningskontoret.

Under året har verksamheterna fortsatt att göra jämställdhetsanalyser, något som nu i stort sett är implementerat i hela förvaltningen. Resultatet visar att det finns skillnader inom vissa verksamheter, exempelvis tycker flickor i högre utsträckning än pojkar att samtalen på MiniMaria bidragit till en bättre konflikthantering i familjen. Även effekter av resursfördelning utifrån kön har synliggjorts och visar att fördelningen av resurser inom de flesta verksamheterna sker jämställt. I de fall där det finns omotiverade skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar har analyserna resulterat i åtgärder för att jämna ut skillnader.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	83,33 %				100 %	100 %	VB 2017
Analys Förvaltningen införde ny rutin i augusti 2017 kring jämställdhetsanalys i tjänsteutlåtanden. I tre av de tjänsteutlåtanden som borde innehålla en jämställdhetsanalys saknades analys eller motivering till varför en analys inte var tillämplig. En genomläsning av dessa ärenden visar att en analys inte var tillämplig i dessa fall, men detta borde ha redovisats i ärendena.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i nämndens verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar allt arbete, både externt och internt, och genusbudgetering bidrar till att uppmärksamma resursfördelning utifrån kön.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att jämställdhetsperspektivet uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Socialförvaltningen bidrar till att uppfylla målet genom att chefer och medarbetare har en aktiv dialog om mål och arbetssätt som leder till goda resultat för förvaltningens olika målgrupper.

Långt och hållbart arbetsliv

Alla verksamheter har under året tagit fram handlingsplaner utifrån resultaten av medarbetarenkät 2017. De förbättringsbehov som fastslagits i handlingsplanerna har respektive chef, tillsammans med medarbetare och skyddsombud gemensamt arbetat med under hösten arbetsplatsträffar. Respektive samverkansgrupp har följt upp verksamheternas handlingsplaner.

Arbetsplatsträffarna har under året utgjort ett viktigt forum för att följa upp och säkerställa en god arbetsmiljö samt att minimera riskfaktorer för ohälsa. Även medarbetarsamtalen har under året bidragit till att säkerställa en god fysisk- och psykosocial arbetsmiljö för varje enskild medarbetare. Den fortlöpande undersökningen av alla medarbetares arbetsmiljö och arbetssituation har dock skett i den vardagliga dialogen mellan chef och medarbetare.

I oktober anordnade personalenheten en tvådagars grundläggande arbetsmiljöutbildning för nya chefer och skyddsombud. Utbildningen genomfördes av stadens upphandlade utförare i arbetsmiljöutbildning, Helsa. Personalchef och ett av förvaltningens huvudskyddsombud inledde utbildningen, precis som vid tidigare utbildningstillfällen.

Inför de organisationsförändringar som genomförts under året har risk – och konsekvensanalyser av arbetsmiljön tagits fram i samverkan mellan arbetsgivaren, medarbetare och skyddsombud.

I förvaltningens olika samverkansgrupper har arbetsskadeanmälningar regelbundet följts upp. Detta är angeläget för att arbeta förebyggande och förhindra förekomsten av fler incidenter, till exempel arbetsskadeanmälningar på grund av hot- och våldssituationer.

Den nya företagshälsovården Feelgood som fick ansvar från och med 1 januari 2017 har anlitas frekvent i råd och stöd till chefer och medarbetare. Rehabiliteringsmöten har bokats in vid behov.

Förvaltningens sjukfrånvaro rullande 12 månader, ökade succesivt något under tertial ett och två, men har under årets sista månader minskat. Sjukfrånvaron för varje enskild månad har varierat under året.

Förvaltningens resultat av index Bra arbetsgivare och psykosocial arbetsmiljö för 2017 är goda. Förvaltningen uppnådde ett värde på 86 för index Bra arbetsgivare. Jämfört med föregående års mätning är detta en ökning med tre indexpunkter. Värdet för index Bra arbetsgivare är två indexpunkter högre jämfört med samtliga fackförvaltningar. Index Bra arbetsgivare består av tre delindex, jämställdhet, attraktiv arbetsgivare och rekommendera arbetsplats.

Förvaltningen uppnådde ett värde på 78 för index Psykosocial arbetsmiljö. Jämfört med föregående års mätning är detta en ökning med en indexpunkt. Värdet för index Psykosocial arbetsmiljö är en indexpunkt högre jämfört med samtliga fackförvaltningar. Index Psykosocial arbetsmiljö består av tre delindex, mina utgångspunkter, ledarskap och medarbetarskap.

Generellt uppmuntrar förvaltningens chefer sina medarbetare till en aktiv friskvård och, där så är möjligt, utnyttja en timmes friskvård per vecka på arbetstid. Staden subventionerar medlemskap/årskort på stadens simhallar och vissa gym. Friskvård påverkar både den enskildes hälsa på ett positivt sätt men också den fysiska och psykosociala arbetsmiljön.

Samverkan

Under våren arbetade personalenheten och förvaltningens huvudskyddsombud gemensamt fram en arbetsmiljöpolicy. Policyn innehåller bland annat förtydliganden utifrån arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatorisk- och social arbetsmiljö.

Personalchef och förvaltningens huvudskyddsombud och fackliga företrädare har sedan hösten träffats regelbundet för att revidera förvaltningens överenskommelse om förnyelse, arbetsmiljö och samverkan.

Förbättrad arbetsmiljö för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet med att förbättra arbetssituationen och arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndshandläggare har fortsatt under året. En arbetsgrupp bestående av chefer från de deltagande verksamheterna har tagit fram en handlingsplan med olika aktiviteter. Under året har medarbetare från de fyra verksamheter som deltar i arbetet besvarat den centrala enkät som skickats ut vid några tillfällen och som består av tre frågor om arbetsmiljön och arbetssituationen. Svarefrekvensen var vid senaste mätningen högre och analysen visar en något bättre skattning av arbetssituationen. Antalet medarbetare som slutat har också minskat under året vid de deltagande enheterna, det går dock inte att dra några slutsatser om det har med arbetet med att förbättra arbetssituationen och arbetsmiljön att göra. Några medarbetare har besökt Mölndals kommun, som minskat såväl antalet sjukskrivningar som personalomsättning. Det som bland annat bidragit till framgångarna i Mölndal är att det skapats utrymme för tid för återhämtning, ett nära ledarskap och utbildning i hot och våld. Under perioden har uppskattade dialogcaféer anordnats centralt för stadens deltagande chefer och medarbetare. Syftet har varit att inspirera och att dela med av goda exempel. Medarbetare från förvaltningens medverkande enheter har deltagit i dessa.

Omställning

På grund av ändrade förutsättningar för mottagande av ensamkommande barn och unga har förvaltningen haft ett omfattande omställningsarbete under året. Inom enheten för ensamkommande har 120 anställningar förhandlats bort, av dessa anställningar har ingen övertalighet uppstått, utan samtliga medarbetare har erbjudits nya anställningar i förvaltningen eller valt att sluta. En hel del praktiska frågor har hanterats som en följd av omställningen. Exempelvis har löneöversyn 2017 varit särskild komplicerad då många medarbetare har bytt arbetsplats och därmed både fått ny befattning och ny chef.

Kompetensförsörjning

Samtidigt som förvaltningen har genomfört ett omfattande omställningsarbete inom enheten för ensamkommande barn och unga har det funnits ett stort behov av att rekrytera

medarbetare till verksamheter inom den tillfälliga avdelningen för mottagande av nyanlända vuxna. Denna utmaning har ställt höga krav på kompetensförsörjningen för att åstadkomma och säkerställa rätt kompetens för att nå verksamhetens mål och en god kvalitet i verksamheterna. Nya yrkesgrupper har tillkommit inom den tillfälliga avdelningen som boendeassistent, samhällsväglare och SOFT-handläggare och inom verksamheterna finns ett fortsatt rekryteringsbehov.

Förvaltningen har under året haft kompetenshöjande insatser för en del medarbetare som omfattades av omställning där medel söktes från Kompetensfonden. För att möta nya behov hos målgrupper inom förvaltningens verksamheter har generella kompetenshöjande insatser genomförts som exempelvis MI, lågaffektivt bemötande samt neuropsykiatrisk utbildning.

En särskild utbildningsinsats för medarbetare och chefer har påbörjats under året om våldsbejakande extremism.

Vid rekrytering av chefer använder förvaltningen de tjänster som serviceförvaltningens HR-service erbjuder i olika former för att säkerställa en kompetensbaserad rekrytering.

Introduktion för nyanställda

Som ett komplement till arbetsplatsernas lokala introduktion för nyanställda anordnar förvaltningen två gånger per år en övergripande introduktion, under 2017 genomfördes introduktion i maj och oktober. Introduktionen innehåller bland annat information om hur staden och socialförvaltningen är organiserade, vad det innebär att arbeta i en politisk styrd organisation samt presentation av arbetsgivaren Stockholms stad.

Stadens personalpolicy

Stadens nya personalpolicy har presenterats vid chefsforum i juni. Alla chefer har därefter haft i uppdrag att presentera den nya personalpolicyn för sina respektive medarbetare vid en arbetsplatsträff. Staden har tagit fram olika verktyg för att underlätta och inspirera i arbetet med att förverkliga policyn, förvaltningens chefer har uppmanats att ta del och använda de verktygen.

Riktlinjer för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier

Förvaltningen har tagit fram nya riktlinjer för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Riktlinjerna är presenterade vid ett chefsforum i slutet på året i samband med att en föreläsning i ämnet anordnades. Alla chefer har i uppdrag att gå igenom riktlinjerna vid en arbetsplatsträff och därefter återkommande samtala om hur man gemensamt ska arbeta för att bland annat motverka kränkande särbehandling.

Diskriminering

Förvaltningens omfattande omställningsarbete har medfört att det inte funnits möjlighet att påbörja arbetet med arbetsgivarens aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagens förändring från 1 januari 2017.

Förvaltningen har inte haft något diskrimineringsärende under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Aktivt Medskapandeindex	80	79	80		80	83	2017
Index Bra arbetsgivare	86				84	83	2017
Analys Fördelning kvinnor/män saknas i det underlag förvaltningen får från stadsledningskontoret.							
Index Psykosocial arbetsmiljö	78				78	fastställs 2017	2017
Analys Fördelning kvinnor/män saknas i det underlag förvaltningen får från stadsledningskontoret.							
Sjukfrånvaro	6,3 %	4,4 %	6,9 %	5,9 %	5,5 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Förvaltningens sjukfrånvaro rullande 12 månader, ökade succesivt något under tertial ett och två, men har under årets sista månader minskat något. Sjukfrånvaron för varje enskild månad har varierat under året. Årsmålet om en sjukfrånvaro på högst 5,5% uppnås inte.							
Sjukfrånvaro dag 1-14	1,73 %	1,62 %	1,77 %		1,6 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Förvaltningens årsmål uppnås inte trots att förvaltningens chefer arbetar med att uppmärksamma medarbetares korttidssjukfrånvaro genom att bland annat ha samtal med de medarbetare som har varit frånvarande vid minst fyra tillfällen under de senaste sex månaderna.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen, socialnämnden och äldre- och barnnämnden ska utveckla samarbetet med de universitet och högskolor i regionen som utbildar socionomer i syfte att stärka kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning.	2017-01-01	2017-12-31	
Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Nämnden har goda arbetsförhållanden

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Chefer och medarbetare trivs med sina arbetsuppgifter, sin arbetsplats och socialförvaltningen som arbetsgivare. Ett resultat av det är att sjukfrånvaron successivt sjunker, personalomsättningen minskar samt resultaten i stadens medarbetarundersökning blir bättre.

Analys

Målet bedöms kunna nås, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Chefer och medarbetare ska gemensamt identifiera friskfaktorer på arbetsplatsen	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningens bedömning är att merparten av verksamheterna inte påbörjat arbetet med att identifiera friskfaktorer på arbetsplatsen under året. En av orsakerna är att personalenheten inte kunnat prioritera att ge verksamheterna stöd i ämnet på grund av förvaltningens omfattande omställningsarbete.			
 Cheferna ska uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa och frånvaro och vidta åtgärder.	2017-01-01	2017-12-31	
 En årlig handlingsplan för det systematiska arbetsmiljöarbetet ska tas fram i samarbete mellan chef, medarbetare och skyddsombud.	2017-01-01	2017-12-31	
 Individuella utvecklingsplaner ska upprättas / revideras i samband med medarbetarsamtalen.	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämndens jämställdhets- och mångfaldsplan samt riktlinjer om kränkande behandling ska gås igenom vid en arbetsplatsträff.	2017-01-01	2017-12-31	
 Säkerställ icke-diskriminering vid rekrytering. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 5).	2017-01-01	2017-12-31	
 Säkerställa att förvaltningens medarbetare med funktionsnedsättning har tillgång till stadens it-miljö (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning mål 5)	2017-01-01	2017-12-31	
 Utvecklingsplaner ska upprättas för arbetsgruppen som helhet	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har på grund av det omfattande omställningsarbetet inom enheten för ensamkommande inte haft möjlighet att ge förvaltningens verksamheter stöd i hur utvecklingsplanerna ska tas fram och vad de bör innehålla.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

För att få en samlad analys av hur arbetet med målet förlöper och sätta fokus på utvecklingsområdena pågår arbete i den förvaltningsövergripande MR-gruppen. Förvaltningen strävar hela tiden mot ett integrerat arbetssätt kring mänskliga rättigheter, och en del av det arbete som bedrivs redovisas bland annat under nämndmålen "Jämställdhetsperspektivet är integrerat i förvaltningens verksamheter", "Barnkonventionen genomsyrar nämndens

verksamheter” och ”Stockholmare med funktionsnedsättning har tillgång till och kan på lika villkor delta i samhället”. Under året har MR-gruppen satsat att höja kompetensen i förvaltningen och under hösten bjöds förvaltningens samtliga medarbetare in till en halv dags föreläsning om diskrimineringsgrunderna.

Förvaltningen samarbetar löpande med SLK:s kansli för mänskliga rättigheter, bland annat har avstämningar gjorts med barn- och funktionshindersombudsmännen.

Romsk inkludering

Under 2017 tillsatte socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor en arbetsgrupp för romsk inkludering. Den inkluderar, förutom ansvariga utredare, tre romska representanter som arbetar som brobyggare i staden. Gruppen är ett forum för dialog och samtal om hur förvaltningen kan öka sina kunskaper om den romska minoritetens kultur och särskilda status som nationell minoritet, utveckla arbetssätt i syfte att nå gruppen och verka för att återupprätta förtroendet för och tilliten till socialtjänsten. Gruppen har lyft vikten av att förvaltningens arbete med romsk inkludering särskilt belyser den diskriminering och rasism som romer kan erfaras.

Mot bakgrund av de goda erfarenheter som staden har av verksamheter med brobyggare har socialförvaltningen ansökt om statsbidrag från Kulturdepartementet för att anställa två romska personer som under brobygggarutbildningen kan delta i förvaltningens arbete med att stärka romsk inkludering. Utbildningen av brobyggare kommer att pågå 2018–2019 med start våren 2018. Utbildningen beräknas till 2 års studier på halvtid och ska inriktas mot frågor som bl.a. behandlar interkulturella förhållningssätt inom förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård, brobygggarollen samt regelverk och rutiner inom aktuella verksamheter.

Driftverksamhet

Praktiskt MR-arbete har skett löpande under året och är implementerat i förvaltningens verksamheter. Det är till exempel frågor som rör hedersrelaterat förtryck och våld och möjlighet till placeringar för unga och vuxna som definierar sig som HBTQ-personer samt vid rekrytering av familjehem. Flera verksamheter har utöver att könsuppdelad statistik kompletterat sina analyser genom att uppmärksamma åldersvariationer, funktionsvariationer etc. Analyser av förvaltningens jämställdhets- och MR-arbete görs utifrån brukarenkäter, observationer och diskussioner. Under året har flera verksamheter genomgått stadens hbtq-utbildning.

På förvaltningens verksamheter som serverar mat erbjuds måltider som passar alla, med möjlighet att välja. LSS-kollo och Korttidshemmen arbetar med ett stort utbud av olika hjälpmedel som brukarna behöver, I projektet Smarta möten har förvaltningen introducerat digitala hjälpmedel för personer med kognitiva funktionsnedsättningar på boenden för hemlösa. De flesta verksamheter erbjuder lättläst material/information.

Förvaltningen uppmärksammar barn, unga vuxna och äldre och anpassar insatser och stöd utifrån vars och ens behov. Barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser genomsyrar förvaltningens arbete med barn och deras vårdnadshavare. Rätten till ekonomiskt bistånd utreds och bedöms likvärdigt och flera verksamheter har fokus på brukarnas hälsa, både den fysiska och den psykiska.

Genom Advisory Board och samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen och Jobbtorg uppmärksammas möjligheterna att få arbete och egen försörjning. Förvaltningen erbjuder råd, stöd och boende för nyanlända samt ensamkommande barn och unga och råd och stöd till migranter. Genom idéburet offentligt partnerskap tillhandahålls också tillfälliga sovplatser för personer som saknar uppehållsrätt.

Verksamheterna använder alltid tolk när det behövs, har flerspråkig personal och kulturkompetens.

Tillståndsenheten har utifrån sitt normkritiska arbete gjort om sin presentation på STAD-utbildningen i Ansvarsfull alkoholserving. Arbetet kommer fortsätta i andra sammanhang på enheten, bland annat i tillsynsgruppen och texter i Tillståndsnytt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med den romska minoriteten och berörda nämnder, såsom socialnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden och en del stadsdelsnämnder, ta fram en strategi för romsk inkludering i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med civilsamhället utveckla arbetet med ensamkommande barn och unga i stadens riskmiljöer	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Nämnden beaktar mänskliga rättigheter i alla verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar strukturerat med att lyfta fram mänskliga rättigheter, både externt och internt, utifrån de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Brukare/klienter som har kontakt med förvaltningens och stadens verksamheter upplever att de blir likvärdigt bemötta.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att mänskliga rättigheter uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Synliggöra och systematiskt följa upp eventuell diskriminering inom stadens verksamheter	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Barnperspektivet inom socialtjänsten

Förvaltningen arbetar för att stärka barnrättsperspektivet inom stadens socialtjänst. En arbetsgrupp på socialförvaltningen bildades i början av året med uppdraget att skapa rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad. I arbetsgruppen har socialförvaltningens utredare och strateger deltagit från alla verksamhetsområden inom socialtjänsten (utom äldreomsorgen). Arbetsgruppen fick även i uppdrag att etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande. Ett förslag till stödmaterial, rutiner och beslutsunderlag till socialnämnden har nu tagits fram och planeras tas upp på socialnämnden i januari 2018. Arbetsgruppen har även tagit fram en plan för implementering 2018. Förankring av förslagen har skett löpande i chefsnätverk inom samtliga verksamhetsområden.

En workshop om barns delaktighet ”På barnens arena - att skapa förutsättningar för barns delaktighet med spel som verktyg” där alla stadsdelsförvaltningar bjöds in har genomförts i samarbete med Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Barnperspektivet har berörts på de gemensamma introduktionsutbildningarna för nya socialsekreterare och biståndshandläggare. En workshopserie i barnkonsekvensanalyser har genomförts inom verksamhetsgrenarna missbruk och socialpsykiatri. Under våren har även en uppdragsutbildning om barn som anhöriga genomförts för handläggare inom socialpsykiatri och missbruk. Utbildningen är på 7,5 poäng och har getts genom Ersta-Sköndal högskola. Den har finansierats med stimulansmedel och är ett led i att stärka barnperspektivet inom respektive verksamhetsområde.

På samverkanskonferensen Rådslaget tillsammans med beroendecentrum och kriminalvården som hölls i december var temat hur respektive organisation arbetar med barn och barn som anhöriga. Syftet var att få inspiration till fortsatt arbete och att dela med sig av goda exempel.

Stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningens enhet för hemlösa har under året arbetat med intern implementering av barnperspektivet och användandet av barnkonsekvensanalyser inom ekonomiskt bistånd. Stödmaterial – barnperspektiv vid handläggning inom ekonomiskt bistånd och mallen för barnkonsekvensanalyser lämnades till socialnämndens sammanträde i april månad. Socialförvaltningen har genomfört en enkätundersökning, i syfte att mäta användandet och implementeringen av Stödmaterialiet och barnkonsekvensanalyser inom enheter som handlägger ekonomiskt bistånd. Resultatet kommer att sammanställas i början av 2018.

Driftverksamhet

Verksamheternas utgångspunkt är att alla barn har samma rättigheter och lika värde, att barnens bästa ska beaktas vid alla beslut, att alla barn har rätt till liv och utveckling, att alla barn har rätt att säga sin mening och få den beaktad.

Förvaltningen har checklistor för att säkra att barnperspektivet beaktats i tjänsteutlåtanden. Verksamheter för vuxna tar fasta på att underlätta kontakt och umgänge mellan brukare och hans/hennes barn. Flera verksamheter har fortsatt att fördjupa kunskaperna i barnkonventionen genom utbildningar, föredrag och seminarier.

Familjerådgivningens stödgrupper för barn till föräldrar som separerat eller ska separera är uppskattade och både barn och deras föräldrar har varit mycket nöjda. Barnen har fått möjlighet att få träffa andra barn i samma situation och att uttrycka sig om sina känslor. Barnen har skattat att de har vågat prata och säga vad de tycker i gruppen och att de andra i gruppen har lyssnat

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barnkonventionen genomsyrar nämndens verksamheter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen medverkar till att lyfta barnperspektivet i staden. Barnets rätt enligt barnkonventionen ska prägla hela socialtjänsten.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer upplever att barnkonventionen uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel beslut som berör barn som innehåller barnkonsekvensanalys	100 %				100 %		2017
Analys							
Under året har inga beslut gällande akut ekonomiskt bistånd till barnfamiljer avslagits. I de ärenden där föräldrarna inte skulle haft rätt till bistånd, har gjorts en barnkonsekvensanalys som medfört att familjen efter prövning beviljats akut ekonomiskt bistånd, med hänsyn till att barn inte ska riskera att sova utomhus.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel introduktionsutbildningar som tar upp barnrättsperspektiv och barns delaktighet	100 %				100 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 beslutades i kommunfullmäktige i januari 2017 och implementering har påbörjats. Följande aktiviteter (i urval) har genomförts eller pågår inom ramen för programmet:

- fördjupad utbildning om våld i nära relationer är under upphandling, Origo har erbjudit utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck till bland annat socialtjänsten
- information om grundläggande utbildning via webben har spridits till ett stort antal nämnder, inom vissa nämnder har ett stort antal medarbetare också hunnit genomgå webbutbildningen
- en kommunikationsstrategi har tagits fram
- kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck pågår tillsammans med Göteborgs stad och Malmö stad
- de kommunala bostadsbolagen har, i samråd med socialförvaltningen, tagit fram information till sina hyresgäster om vad man kan göra om man själv eller en granne är utsatt för våld
- jour- och familjehemsföräldrar erbjuds utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck
- information om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld har förbättrats på stockholm.se
- en referensgrupp med representanter från civilsamhället har satts samman
- temadagar med kompetensutveckling och utveckling av samverkan mellan relationsvårdsteam och barn- och ungdomsenheter inom socialtjänsten har anordnats av socialförvaltningen

Ett flertal aktiviteter genomförs också av andra nämnder, exempelvis utbildning av handläggare och chefer inom äldreomsorg (ÄF) och utbildning av handläggare och chefer inom socialtjänstens olika verksamhetsområden (SdN).

Revidering av riktlinjerna för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck fortgår. Under 2017 har en utredning färdigställts avseende hur en stadsövergripande verksamhet som riktar sig till våldsutövare och våldsutsatta vuxna kan organiseras, samt former för finansiering av en sådan verksamhet.

En ny grundläggande introduktionsutbildning har tagits fram och erbjudits nya handläggare

som handlägger våldsärenden, vid två tillfällen under året.

Kartläggning av våld i nära relationer har inte gjorts, då det finns en kartläggning från 2013 och det inte bedöms troligt att betydande förändringar har skett sedan dess avseende omfattningen. Uppgifter har dock sammanställts i Socialtjänstrapport 2016 som visar att ca. 93% som ansöker om skyddat boende får plats direkt och ca. 98% har fått plats inom en vecka (får man inte plats direkt har det lösts genom t ex boende på hotell eller vandrarhem).

Förvaltningen deltar fortsatt i det regionala arbetet inom Operation kvinnofrid och under året har bland annat följande aktiviteter skett i Operation kvinnofrids regi:

- stadens medarbetare har deltagit på en konferens om hedersrelaterat våld och förtryck
- förskolor i staden har deltagit på ett seminarium om materialet "Liten och trygg" som rör barn som utsätts för våld
- ett antal åttondeklassare har deltagit i en tävling för att sprida information om Brottsoffermyndighetens sida "Jag vill veta" som vänder sig till barn 4-17 år med information om brott. Staden länkar även till jagvillveta.se på sin hemsida

Socialnämnden har deltagit i kommunstyrelsens uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa ett anslag för arbetet mot våld i nära relationer i budgeten.

Driftverksamhet

Förvaltningens skyddade boende för kvinnor och barn har haft en lägre beläggning än tidigare år och även kortare placeringar. Förfrågningarna om plats på skyddat boende har minskat. Flera mindre, privata verksamheter med samma målgrupp har startats och fler stadsdelsförvaltningar har fått tillgång till träningslägenheter. Kvinnorna bor relativt korta perioder på det skyddade boendet, i genomsnitt en månad.

Förvaltningen tillhandahåller genom *Kruton* skyddat boende och stöd till flickor och unga kvinnor utsatta för hedersrelaterat våld och hot. Efterfrågan har varit hög och genomsnittlig boendetid var för perioden 87 dygn. Förutom tryggt omhändertagande och god omsorg i det akuta skedet erbjuds en hot- och riskbedömning, att få kunskap om sitt skyddsbehov, praktiskt stöd i form av att följa med till vårdcentral, myndigheter mm, få hjälp med att hantera sin ekonomi, sekretessmarkering samt förberedelse inför utflytt. Verksamheten erbjuder även stöd och skydd i öppenvårdsform för unga vuxna, kvinnor och män. Under året har efterfrågan på skyddslägenheter varit stor. Allt fler av dem som placeras har problem utöver våld och/eller hot, självmordstankar, självskaðebeteende och/eller självmedicinering med droger blir vanligare. Under året har verksamheten stärkt samverkan med psykiatri, BUP och Mini Maria.

Mikamottagningen har under året gett råd- och stödsamtal till vuxna personer som har sex mot ersättning och skadar sig med sex, samt arbetat uppsökande med målgruppen både i gatumiljö och på nätet. Mottagningens personal har även arbetat med att sprida kunskap till andra yrkesverksamma samt utvecklat samverkan med interna och externa aktörer. Antalet nya samtalskontakter har ökat under 2017 jämfört med förgående år. Även antalet avslutade kontakter har ökat, vilket bland annat är kopplat till kortare kontakttider. Mottagningen har sett en ökad efterfrågan på mottagningens stöd under hösten. Klienter som har behov av traumabehandling och terapi länkas vidare till exempelvis Landstingets ANOVA

sexualmedicinsk mottagning, Beroendevårdens Mika Hälsa, psykiatrin eller privata aktörer. Personer under 18 år länkas till Framtid Stockholm och samverkan mellan verksamheterna har stärkts under året. Det uppsökande arbetet i gatumiljö har skett 1-2 kvällar/vecka.

Uppsökande verksamhet på internet sker bland annat genom stående annonser på relevanta eskortsidor, forum, communitys och andra för ändamålet relevanta sidor. Av 570 utskick till enskilda aktiva annonser har någon form av kontakt ägt rum med 30 personer.

Socialsekreterare samverkar också nära med Citypolisens prostitutionsgrupp, förvaltningens ungdomsuppsökare samt med förvaltningens regionkoordinatorer för barn och vuxna

Uppsökande arbete bedrivs också mot köpare av sexuella tjänster. Under året har samverkan med polisens prostitutionsgrupp stärkts. Likaså har arbetet med att annonsera på nätet som förmedlar kontakt med personer som säljer sex och många män har hört av sig för att få hjälp att sluta köpa sexuella tjänster.

Relationsvåldscentrum i västerort (RVC) har arbetat med att få in fler ärenden från polisen, något som gett resultat. Antalet som tackar ja till kontakt är trots detta något färre jämfört med tidigare år. Den främsta anledningen till att personer tackar nej till kontakt med RVC är att de inte vill medverka vid polisutredningen. Drygt hälften av dem som tackade ja till kontakt hade inte haft någon kontakt med socialtjänsten tidigare. Verksamheten länkar vidare till lokal socialtjänst eller till ideell verksamhet. Alla som svarat på brukarenkäten under året uppger att de är nöjda med kontakten och med det stöd de fått.

Samtalsmottagningen, som arbetar med personer som utsatts för våld i nära relationer eller sexuella övergrepp, har under året samarbetat med föreningen HOPP Stockholm, RFSU och Alla kvinnors hus. Under våren ökade antalet kontakter under en period, sannolikt en följd av pågående kampanjer mot våld i nära relationer i flera stadsdelar. Majoriteten av dem som sökt stöd har varit kvinnor som utsatts för våld av sin partner, några få över 65 år. Fortsatt få män har sökt stöd. Samtliga som besvarat slutenkäten uppger att de är nöjda med det stöd de fått.

Origo når uppsatta enhetsmål. Verksamheten har fortsatt att arbeta både strategiskt och operativt för att ungdomar och unga vuxna som begränsas av hedersnormer i länet ska leva ett liv utan förtryck och våld. Efterfrågan av framförallt kompetenshöjande insatser ökade markant under 2017. Origo har utökat bemanningen för att öka tillgängligheten och tillmötesgå olika behov och önskemål från olika målgrupper i länet.

Stödet till yrkesverksamma och frivilliga aktörer har ökat varje år, så även 2017. En anledning till det tros vara att verksamhetens kompetenshöjande insatser de senaste åren har bidragit till att fler yrkesverksamma uppmärksammar när enskilda ungdomar som begränsas av hedersnormer är i riskzon. Majoriteten av ungdomarna som kontaktar verksamheten har uppgivit att det är vuxna i deras närmiljö som har hänvisat dem till verksamheten.

Hedersrelaterade ärenden är ofta komplexa i sin karaktär, det finns sällan enkla lösningar samtidigt som det saknas evidensbaserade metoder på området, tex på hur man kan arbeta med föräldrar, familjer och förövare i en hederskontext.

Under hösten undersöktes behovet av den gemensamma plattformen på nätet, Origobook. Plattformen används i mycket liten utsträckning, både av yrkesverksamma och av ungdomar. Om inte en annan myndighet eller samarbetspartner visar intresse för att ta över plattformen kan funktionen tas bort permanent under 2018. Fråga Origo-funktionen som används av ungdomar som önskar vara helt anonyma och inhämta sitt svar med ett lösenord kommer att finnas kvar i fortsättningen.

Verksamheten har utökat samarbetet med Elektra Fryshuset för att tillmötesgå önskemål om skolföreläsningar riktat till elever.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation	65				33 %	Tas fram av nämnden	2017
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	50 %				33 %	Tas fram av nämnden	2017
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	39 st	12,8 %	87,2 %		50 st	tas fram av nämnden	2017
<p>Analys</p> <p>Under 2017 har Enheten för hemlösa identifierat 39 personer som utsatts eller utsätts för våld i nära relation. Fem av dessa är män och resterande kvinnor. Av dessa 39 personer är 22 nytilkomna under året.</p> <p>För att upptäcka dessa fall använder Enheten för hemlösa en checklista vid besök på hemlöshetsmottagningen, och i aktuella eller nya ärenden används Freda kortfrågor och de frågor om våld som finns i stadens bedömningsverktyg. Personer som identifierats som möjligt våldsutsatta har fått specifika handläggare med kunskap om våldsutsatthet som jobbat motiverande till att om möjligt få personen att ta emot stöd utifrån våldsutsatthet. Handläggarna på enheten har under hösten gått utbildningar kring att identifiera våldsutsatta klienter.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska se över möjligheten att vika ett antal boendeplatser i skyddat boende för personer utsatta för människohandel. Uppdraget kan exempelvis ske i form av en utökning av Kriscentrum för kvinnors verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Kriscentrum för kvinnor har under året haft möjlighet att ta emot personer utsatta för människohandel.</p>			

Nämndmål:

Personer som utsatts för våld i nära relationer lever ett liv utan våld

 Uppfylles helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Socialtjänsten arbetar för att våldsutsatta i nära relationer och deras barn ska känna sig trygga med de insatser staden erbjuder. Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd och vägledning i sitt arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Driftsverksamhet

Personer som utsatts för hot och våld i nära relationer får skydd och stöd i den akuta situationen och stöd till ett liv utan våld.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel personer med stöd- och skyddsbehov som beretts skyddat boende (Stockholms stads socialjour).	100 %			89 %	100 %		VB 2017
Analys Det finns fem rapporterade avvikelser gällande placeringar på skyddat boende, varav tre rör kvinnor och två rör män. I brist på tillgång till skyddat boende placerades, efter skyddsbedömning, två av kvinnorna på hotell och männen på ett av stadens boenden för unga vuxna i avvaktan på att ordinarie socialtjänst övertog ansvar för ärendena. I fallet med den tredje kvinnan fanns en fysisk funktionsnedsättning med i bilden och det fanns inget skyddat boende som kunde tillgodose detta behov varför kvinnan, efter att ha samrått med polis, stannade hos en väninna under aktuell natt i avvaktan på att ordinarie socialtjänst kunde ta över handläggningen.							
 Personer som utsatts för våld i nära relationer lever ett liv utan våld (Enheten för stöd och skydd).	88 %			85 %	100 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda var huvudmannaskapet bör ligga för relationsvåldscentrum-sydost (RVCS).	2016-01-01	2017-12-31	
 Under 2017 ska ett nytt Relationsvåldscentrum inrättas i de norra delarna av staden. Under året ska finansieringsmodell och organisation tas fram för att förbereda övergången till en stadsövergripande verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Funktionsnedsättning

Förvaltningen har i samarbete med stadsdelsnämnderna genomfört en behovskartläggning avseende bostad med särskild service. Samtliga stadsdelsnämnder har inkommit med underlag som har sammanställts på stadsövergripande nivå. Av behovssammanställningen framgår att 508 personer har ett kommande behov av bostad med särskild service enligt LSS och 109

personer ett behov av bostad med särskild service enligt SoL inom stadens valfrihetssystem mellan åren 2017-2022. Vidare framgår behov av att bygga olika former av profilbostäder, bland annat för yngre personer, under 65 år, med demenssjukdom. Behovssammanställningen behöver verifieras av stadsdelsnämnderna och kan sedan användas som en del av underlaget i kommande års boendeplan. Under året har förvaltningen även utrett hur samtliga berörda i förmedlingsprocessen av bostäder inom funktionsnedsättning på olika sätt kan bidra till en mer effektiv förmedling. Ett förslag till hur staden kan arbeta för att skapa en mer effektiv förmedlingsprocess är att förmedlarna kontinuerligt träffar de upphandlade utförarna i syfte att föra dialog kring samarbete vid förmedlingsprocessen. Det är också viktigt att rutinerna kring förmedlingsprocessen finns noggrant beskrivna och att alla inblandade i processen har kännedom om dem.

Individuella avtal LSS

Under 2017 har en förhandlingsgrupp med olika representanter från stadens verksamheter förhandlat individuella avtal för placeringar med Frösunda och Solhagagruppen (numera Nytida) angående två av deras boenden med särskild service enligt LSS § 9.9.

Insatser för personer under 65 år med demens

Förvaltningen har kartlagt stadens insatser för personer under 65 år med demens, deras anhöriga och barn. Utredningen har även belyst insatser och stöd som ges av annan huvudman samt civilsamhället. Förvaltningen kommer att under 2018 fortsätta arbetet med uppdraget med fokus på hur staden ska utveckla insatserna. Särskilt fokus kommer att läggas på nationellt utvecklingsarbete gällande riktlinjer för vård- och omsorg vid demenssjukdom samt den nationella strategin för demens.

Utvärdering av valfrihetssystem för korttidstillsyn

Förvaltningen har i samarbete med kommunstyrelsen utvärderat införandet av valfrihetssystem för korttidstillsyn. Ett tjänsteutlåtande har lämnats till socialnämnden i december. Utvärderingen har mätt målen staden har för valfrihetssystem. Utifrån utvärderingens sätt att mäta målen kan en sammanfattande bedömning bli att två mål uppfylls: kostnaderna för verksamheten ska inte öka samt att små och nya företag kan etablerat sig. Två mål uppfylls delvis: valfriheten för den enskilde ska öka samt målet att mångfalden ska öka ska finnas många aktörer med olika profiler och inriktningar. Ett mål uppfylls inte: kvaliteten i verksamheter ska öka. Utvärderingen visar också att införandet av valfrihetssystemet har förtydligat att korttidstillsyn är en verksamhet enligt LSS och inte enligt Skollagen samt vikten av att utveckla stadens brukarenkäter. Jämförelsen av resultat har gjorts över en relativt kort tid så resultatet i denna utvärdering bör tas med försiktighet.

Ledsagning och ledsagarservice

Nuvarande riktlinjer för insatserna ledsagning och ledsagarservice har lyfts ur stadens riktlinjer för handläggning enligt LSS och SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och reviderats i samråd med stadens juridiska avdelning och stadsledningskontoret. Förslag på nya riktlinjer planeras att gå till nämnd i början av 2018.

Objekt- och anhöriganställning

Förvaltningen har utrett objektsanställning och anhöriganställning inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Den enskilde ska

ges möjlighet till att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd som exempelvis ledsagare, avlösare och kontaktperson eller kontaktfamilj. Förvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarna arbetat fram åtgärder för att stärka rekryteringen av uppdragstagare, främst för kontaktpersoner och kontaktfamiljer, utifrån individens behov. En intresseanmälan på stadens hemsida har utformats och rutiner kring den kommer att arbetas fram under 2018.

Daglig verksamhet

Förvaltningen har utrett dagliga verksamheters incitament att arbeta mot arbetsmarknaden. Utredningen har resulterat i en rapport som överlämnats till socialnämnden i december. Rapportens slutsats är att daglig verksamhet saknar externa incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden och att staden behöver en sammanhållande struktur för samverkan och uppföljning för att personer med funktionsnedsättningar ska få rätt stöd i processen till arbete. Förvaltningen föreslår bland annat ett centralt samverkansprojekt mellan berörda förvaltningar med fokus på övergången mellan skola och arbete.

Kvalitetsobservation

Under stadsledningskontorets ledning har förvaltningen medverkat i ett pilotprojekt med syfte att ta fram en metod för kollegial kvalitetsobservation inom LSS-området. Under hösten togs också en utbildning fram för observatörerna. Uppföljning och utvärdering sker under våren 2018.

Utbildningsnivåer inom LSS-verksamheter

Kartläggning av kompetensnivå hos LSS-enheter i egen regi har genomförts under året och sammanställts i en rapport. Parallellt med kartläggningen har förvaltningen utrett behov av kompetensutveckling och titulaturarbete inom LSS. Arbetet kommer att fortgå under 2018 enligt budget.

Socialpsykiatri

Stadens handlingsplan för socialpsykiatri reviderades i december 2016. De satsningar som staden gjorde utifrån handlingsplanen under år 2016 har följts upp i en årsrapport. Rapporten visar att de områden som förvaltningarna har satsat mest på är boende och sysselsättning. De områden som har prioriterats lägst är barn som anhöriga följt av anhöriga. Dessa områden har prioriterats i socialpsykiatriens handlingsplan för 2017 vilket har inneburit en satsning på implementeringen av programmet för stöd till anhöriga samt utbildning i barnkonsekvensanalyser och uppdragsutbildningen barn som anhöriga.

I juli 2017 förändrades, efter beslut i staden, ersättningen för boendestöd från en ersättning i nivåer till en timersättning. De befintliga anvisningarna för resursmätning genomgår en översyn och revidering. Ett informationstillfälle har också hållits för handläggare i syfte att underlätta övergången från ersättning i nivåer till timersättning och en lathund har tagits fram.

En översyn har påbörjats om hur staden säkerställer att de personer som deltar i sysselsättningar inom socialpsykiatri erbjuds habilitering, rehabilitering och hjälpmedel enligt gällande lagstiftning.

För att tillvarata personligt ombuds kunskap har en stadsövergripande årsrapport sammanställts. I rapporten redogörs för ombudens verksamhet, målgrupp och de systemfel som ombuden rapporterar.

Enheten för bedömning och förmedling

Gruppen förmedlar bostad med särskild service enligt LSS samt grupp- och stödboende enligt SoL och bedömer ersättningsnivåer i vissa LSS-insatser. Utöver det har gruppen viss myndighetsutövning.

Under året har antalet brukare som bor i bostad med särskild service enligt LSS och brukare som deltar i daglig verksamhet ökat. Antalet barn som bor i särskilt boende samt barn i familjehem enligt LSS har minskat.

Uppföljning av de brukare som gruppen har myndighetsansvar har gjorts för cirka 85 procent, vilket är en avvikelse från målet att uppföljning ska göras för alla brukare. En brukare har flyttat tillbaka till Stockholm och ytterligare en har efter ansökan beviljats boende i Stockholm vilket ännu inte kunnat verkställas.

Förmedling av bostäder

Under året har 106 lägenheter enligt LSS förmedlats, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Av dessa är 61 lägenheter nyproducerade. De nyproducerade servicebostäderna har i huvudsak haft samma inriktning, lindrig intellektuell funktionsnedsättning/autism. En nyproducerad gruppboende har inriktning mot en svårare målgrupp med utmanande beteende och psykisk ohälsa, vilket är ett problem då behovet av boenden med inriktning mot svårare målgrupper är betydligt större än så.

Inom socialpsykiatri har 44 lägenheter förmedlats, varav 30 i stödboende och 14 i gruppboende. Antalet förmedlingar är ungefär detsamma som under år 2016.

Den så kallade intresselistan där stadsdelsförvaltningarna lägger in intresseanmälningar enligt SoL för brukare i behov av särskilt boende/stödboende har genomarbetats så att den överensstämmer med behovet.

LSS-hälsan

LSS-hälsan är en stadsövergripande verksamhet som erbjuder kommunal hälso- och sjukvård i 195 boendeenheter och ca 150 dagliga verksamheter enligt LSS. Enhetens ansvar omfattar basal hälso- och sjukvård inklusive habilitering och rehabilitering, samt utbildning och handledning av personal. I oktober var antalet aktiva patientärenden ca 930.

LSS-hälsan arbetar för att patienterna ska få tillgång till hälso- och sjukvård på lika villkor och med samma goda kvalitet över hela staden, samt med samma förutsättningar till god hälsoutveckling som befolkningen i övrigt. Under året har LSS-hälsan startat spetskompetensgrupper inom områdena demens, diabetes, epilepsi, psykiatri, sexuell hälsa, smärta och sårvård. Hälsofrämjande levnadsvanor är i uppstartsfas. Vidare har LSS-hälsan, utöver det dagliga arbetet, bland annat implementerat en ny delegeringsordning, gjort teambaserade ADL (aktiviteter i det dagliga livet) - och riskbedömningar för ca 180 patienter över 65 år samt arbetat med frågan om samtycke från personer med nedsatt beslutsförmåga.

LSS-hälsans uppdrag kompliceras av svårigheter i informationsöverföring, främst gällande läkarkontakter och journalanteckningar från andra vårdgivare. Omfattande samverkan har krävts både internt och externt.

Digitalt verksamhetsstöd

Enheten för digitalt verksamhetsstöd har genomfört tester av förvaltningens egna

applikationer ur ett funktionshinderperspektiv. Funktionshindrade ska kunna nyttja applikationerna på samma villkor som övriga medarbetare, men det har visat sig att staden endast har vissa av de funktionshinderstöd som Microsoft erbjuder. För att nå målsättningarna inom det egna ansvarsområdet har förvaltningen köpt in riktlinjer för systemutveckling speciellt anpassade för funktionshindrade som ska användas vid all digital utveckling inom förvaltningen framöver. Därtill deltar man i stadsledningskontorets arbete inom området IT-stöd till funktionshindrade och bevakar löpande vad som sker inom området. Arbetet kommer fortsätta 2018.

Driftverksamhet

Förvaltningens LSS-kolloverksamheter har i huvudsak avlöpt väl, med åtta egna gårdar och sju entreprenaddrivna.

Verksamheterna uppskattas av såväl deltagare som anhöriga. I årets brukarenkät, som skickades ut digitalt, svarade 98,4% av de svarande att deras kollovistelse har varit bra eller mycket bra. Beläggningen har varit i stort sett 100 %. Andelen flickor/kvinnor som söker LSS-kollo har fortsatt minskat. En förklaring kan vara att antalet ansökningar till kollogårdar som har målgruppen pojkar/flickor med Aspergers syndrom ökar. Den gruppen består generellt sett av mer pojkar/män.

Antalet ansökningar till kollo för barn med diagnosen Aspergers syndrom har stadigt ökat de senaste åren, så även i år. Motsatt gäller för placeringar till kollogårdar för personer med utvecklingsstörning. Detta föranleder en möjlig justering av antalet platser för dessa målgrupper inför 2018.

Förvaltningens två korttidshem har fortsatt arbeta med att göra deltagargrupperna så homogena som möjligt, så att alla har en chans att ha roligt och för att skapa möjligheter till gemensamma aktiviteter för de som vill. Under 2017 har 49 personer totalt vistats i någon av verksamheterna. Det totala antalet stöd-användare har sjunkit något under det senaste året, däremot har flera fått utökad antal dygn. Arbetet med att förbättra och förtydliga genomförandeplaner har fortsatt och är implementerade i båda verksamheterna. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet deltog Drömmen i Stockholms stads Kvalitetsutmärkelse under 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och socialnämnden utreda förutsättningar för äldre med beslut om LSS-boende att få äldreomsorg	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska ansvara för att kontinuerligt kartlägga behovsbilden för staden i stort gällande bostad med särskild service	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamheters arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se över samtliga individuella avtal avseende 9§9 LSS	2017-01-01	2017-12-31	
✓	 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utvärdera införandet av korttidsstillsyn enligt LSS inom valfrihetssystemet	2017-01-01	2017-12-31	
✓	 Socialnämnden ska identifiera behov av att bygga boende för unga med demens (under 65 år). I uppdraget ingår även, om behov finns, att etablera en plan för driftsättning	2017-01-01	2017-12-31	
✓	 Socialnämnden ska lämna förslag på en än effektivare förmedlingsprocess i syfte att minska tiden av tomma boendeplatser inom LSS	2017-01-01	2017-12-31	
✓	 Socialnämnden ska utreda en mer flexibel bedömning, och användning av ledsagningstimmar och hanteringen av omkostnader i samband med ledsagningen	2017-01-01	2017-12-31	
✓	 Socialnämnden ska utreda objektsanställning och anhöriganställning inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stockholmare med funktionsnedsättning har tillgång till och kan på lika villkor delta i samhället

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom funktionsnedsättning har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker, kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftsverksamhet

Brukare är nöjda med de insatser de fått enligt LSS. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en tillgänglig stad för alla".

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Effektivare kommunikation mellan verksamheter och personer som har en omfattande psykisk och kognitiv problematik, program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 2.	2016-01-01	2017-12-31	
✓	Kvalitetssäkra IT-stöd utifrån funktionshindrades behov (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 5)	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Revidera programunderlag för bostäder med särskild service (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 6)	2016-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys				
Stadens funktionshindersombudsman ansvarar nu för revideringen.				

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Skylda tydligt. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 1).	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Socialnämnden ska inom verksamhetsområdet socialpsykiatri utveckla samarbetet med brukar- och intresseorganisationer för att säkerställa att utvecklingen av stadens verksamheter motsvarar målgruppens behov och önskemål samt att även behovet hos barn till personer i målgruppen tillgodoses.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Socialnämnden ska vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av uppdragstagare utifrån individens behov. Den enskilde ska ges möjlighet till att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd som exempelvis ledsagare, avlösare och kontaktperson eller kontaktfamilj.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Säkerställa tillgängligheten samt åtgärda brister i nämndens samtliga verksamheter utifrån "enkelt avhjälpna hinder" (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 1)	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda behovet av vård- och omsorgboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS.	2016-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Strategiskt arbete

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri har en referensgrupp för brukarorganisationer startas. Syftet med referensgruppen är rådgivande och gruppen träffas cirka två gånger per år.

Stadsledningskontoret genomför årligen brukarundersökningar för boendestöd, sysselsättning, bostad med särskild service, stödboende och HVB. För att underlätta för fler personer att svara på enkäten har brukarcoacher använts. Brukarcoacherna är oberoende personer som stöttar enskilda att fylla i enkäten. Utredare för socialpsykiatri har bistått stadsledningskontoret att underlätta arbetet med brukarcoacher på olika sätt, framför allt genom information till verksamheter och brukarcoacher.

År 2015-2016 genomförde flera av stadens boenden och sysselsättningar projekt som innebar att stärka brukarinflytandet och öka delaktigheten i verksamheterna. Dessa projekt har under året utvärderats i form av en brukarrevision som beställts av Nationell samordning för psykisk hälsa (NSPH). Brukarrevisionen redovisar bland annat att deltagarna i projekten upplever att delaktigheten har ökat i stort men att de inte har fått vara delaktiga i planeringen av genomförda projekt.

Peer support

Under 2017 har socialförvaltningen arbetat tillsammans med NSPH i projektet Peer support. Peer support innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning blir professionellt verksamma inom vård och omsorg för att stötta brukare i deras återhämtningsprocesser. Peer supportens arbete innebär kamratstöd till

deltagare utifrån egna erfarenheter av återhämtning, egenmaktsutveckling och minskad självstigma. Innan en person kan anställas som peer support får hen utbildning genom NSPH, och får sedan kontinuerlig handledning via projektet. Med hjälp av statliga stimulansmedel har fem peer supportrar arbetat i olika verksamheter.

SIP

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas tillsammans med brukare om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver samordnas. En fungerande samverkan förenklar för brukaren och dess närstående då de inte behöver lägga ner tid och energi på att själva samordna olika insatser som ges av kommunen eller landstinget.

Webbsidan om SIP på intranätet har utvecklats och uppdaterats för att kunna tillhandahålla bästa möjliga förutsättningar för medarbetare i staden att använda SIP som verktyg. Bland annat finns nya stadsövergripande rutiner för SIP, mallar och material för användande av SIP och avvikelshantering, informationsfolder för brukare, brukarutvärdering samt webbutbildningar.

Socialförvaltningen och stadens SIP-samordnare har samverkat med SKL i framtagande av en film som kommer kunna användas i utbildningssyfte för stadens medarbetare.

SIP-samordnare

Staden är indelad i åtta BUS-områden (samverkan kring barn i behov av särskilt stöd) och socialförvaltningen samordnar lokala projekt med att anställa särskilda SIP-samordnare i några av stadens stadsdelar. Målet är att alla åtta BUS-områden i staden ska ha tillgång till en SIP-samordnare. I dagsläget är fem SIP-samordnare på plats och två ytterligare har rekryterats och tillträder inom kort. Preliminära resultat visar bland annat att antal SIP har ökat kraftigt och att brukarna är nöjda avseende medbestämmande, bemötande, relevans, struktur, och information i SIP-arbetet samt att personalens inställning till SIP är betydligt mer positiv än innan satsningen.

Driftverksamhet

Förvaltningens verksamheter arbetar på olika sätt med delaktighet och brukarinflytande. Samtliga verksamheter gör regelbundet och återkommande undersökningar för att säkra att brukarna ges möjlighet till att påverka och vara delaktiga i insatserna. I genomförandeplaner diskuteras insatserna i så kallade trepartssamtal, där brukare/klient, placerande socialsekreterare och aktuell verksamhet tillsammans kommer överens om insatsernas innehåll och utformande. Enheten för hemlösa genomförde under hösten en brukarrevison. Förslag till förbättringsområden var kontinuitet av handläggare och utökade telefontider. Jourtider kommer att utökas under 2018 och cheferna har uppdraget att minimera handlägggarbyten.

Boende- och behandlingsenheten arbetar med "Delaktighetens år", en satsning på ökad delaktighet som löper under en tvåårsperiod. En rad aktiviteter har genomförts i syfte att öka delaktigheten inom organisationens olika delar; brukare, medarbetare och ledning.

"Brukarskola" har genomförts på två av enhetens verksamheter. Efter att i fokusgrupper med brukare ha identifierat brukarnas önskemål har två kurser genomförts under hösten 2017; "Din egen makt" samt "Mat & hälsa". Studieförbundet vuxenskolan har hållit i kurserna.

Föreningen Verdandi har också genomfört en brukarrevision på Ankaret med förslag till förändringar av verksamheten. Uppföljning sker om ett år. Peer support (personlig egnerfaren resurs) prövas inom Bostad Först och innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa arbetar som utbildade stödpersoner inom verksamheter som erbjuder vård, stöd eller rehabilitering.

Den årliga medarbetardagen utifrån värdegrundsarbetet hade ett brukartema vilket bland annat innebar att även samtliga brukare från enhetens verksamheter erbjöds att delta, på Södra Teatern. Ett femtiotal brukare deltog där några informerade om sin erfarenhet av Bostad först. Medarbetare och brukare bjöds på lunch och dagen avslutades med ett uppträdande av Gatans kör.

Projektet Smartare handläggning via smarta möten, inom Boende- och behandlingsenheten, har fortsatt utvecklingen med digitala hjälpmedel och teknik i syfte att få en strukturerad vardag och därmed kunna delta i praktik, andra aktiviteter och som en väg ut ur hemlöshet. Där utformas insatserna helt i enlighet med brukarnas egna önskemål och förslag till insatser

Husmöten, temakvällar, olika aktiviteter kring bemötande, arbetssättet "Ung delaktighet" med ensamkommande barn och unga är olika sätt att ta tillvara brukarnas och klienternas synpunkter och önskemål. Många verksamheter använder sig av bedömningsinstrument som ger omedelbar respons på insatserna.

Nämndmål:

Vuxna och barn i nämndens verksamheter har möjlighet till inflytande och delaktighet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vuxna och barn ges möjlighet att påverka insatsernas utformning och genomförande.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att inflytande och delaktighet uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samtliga verksamheter ska redovisa om brukarna tycker att de haft möjlighet till inflytande och delaktighet när det gäller insatsernas utformning och genomförande.	2016-01-01	2017-12-31	
Analys			
Verksamheterna redovisar olika sätt på vilka brukares synpunkter på inflytande och delaktighet tas om hand. Brukarenkäter, förslagslådor, husmöten, KOMPASS-dag/Delaktighetens år med mera.			
 Säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan ta del av nämndens informationsmaterial (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 2)	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Socialnämnden gör upphandlingar rörande servicetjänster för socialnämndens verksamheter och upphandlingar på uppdrag av stadsdelsnämnderna samt av kommunfullmäktige. Nämnden har under 2017 följt aktivitetsplanen för upphandling med undantaget att startdatum för upphandling av catering blev försenad.

Utöver plan har upphandling av boendeplatser för nyanlända på hotell och vandrarhem genomförts.

Upphandlingar enligt lag om valfrihetssystem har genomförts vid fyra tillfällen under året.

Förvaltningen har under året arbetat med handläggningsstruktur och kvalitetssäkring av texter. En mall har tagits fram som används vid planering och genomförande av upphandling, för att bland annat säkra att stadens upphandlingsprogram och tillämpningsanvisningar ska följas.

Uppföljningen av avtal har genomförts enligt plan och cirka 1/3 av utförarna inom LOV har följts upp genom platsbesök. Från och med hösten 2017 tas en uppföljningsplan fram i samband med upphandlingar som genomförs enligt LOU.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	44 %				80 %	80%	2017
Analys Indikatorn mäter andelen annonserade upphandlingar där en plan för uppföljning tagits fram i strategifasen av upphandlingen. Förvaltningen har infört nya rutiner för detta under året men når alltså inte 100 % då rutinen inte fanns i början av året. Förvaltningen arbetar dock sedan länge med uppföljning av samtliga avtal som ingås.							

Nämndmål:

Nämnden beaktar social och ekologisk hållbarhet, tillgänglighet och kvalitet i sina upphandlingar

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden ställer sociala och miljömässiga krav i sina upphandlingar. Den offentligt finansierade verksamheten bedrivs med hög kvalitet och på ett långsiktigt hållbart sätt.

Analys

Målet bedöms vara uppnått, se vidare analys under KF:s mål "Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Informationsspridning om verksamheter (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 2)	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Ställa adekvata tillgänglighetskrav vid upphandling av varor och tjänster (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 1)	2017-01-01	2017-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Intäkts- och kostnadsutveckling

Riktvärde 100,0%	2016			2017		
	Budget	Utfall	Förbrukning	Budget	Utfall	Förbrukning
Taxor och avgifter	-49,3	-49,8	100,9%	-50,6	-50,3	99,4%
Hysesintäkter	-26,1	-25,3	97,0%	-24,2	-45,5	188,0%
Bidrag, ersättningar	-359,3	-313,7	87,3%	-185,6	-124,3	67,0%
Försäljning	-256,1	-235,5	91,9%	-284,9	-323,2	113,4%
Övriga externa intäkter	-7,2	-7,9	110,2%	-7,1	-7,3	103,8%
Summa intäkter	-698,0	-632,1	90,6%	-552,3	-550,5	99,7%
Personalkostnader	665,4	683,3	102,7%	696,0	671,8	96,5%
Lokalkostnader	138,0	172,5	125,0%	160,7	194,2	120,9%
Ekonomiskt bistånd	106,0	57,9	54,6%	174,3	101,3	58,1%
Entreprenad, köp av verks, konsulter	295,4	266,0	90,1%	314,4	284,4	90,5%
Övriga kostnader	473,5	377,0	79,6%	426,9	449,7	105,3%
Summa kostnader	1 678,3	1 556,7	92,8%	1 772,2	1 701,4	96,0%
Netto	980,3	924,6	94,3%	1 219,9	1 150,9	94,3%

Nämndens intäkts- och kostnadsutveckling 2017 jämfört med 2016 präglas främst av minskat antal boenden för ensamkommande flyktingbarn samt ökat mottagande av nyanlända.

Intäkter

Nämndens intäkter har totalt minskat med 81,6 mnkr jämfört med föregående år. Den största anledningen är minskat antal boenden för ensamkommande flyktingbarn.

Statsbidragen har minskat med 189,4 mnkr samtidigt som försäljning av verksamhet har ökat med 87,7 mnkr. Nämnden har, med anledning av det nya statsbidragssystemet, övergått till att fakturera stadsdelsförvaltningarna för platser vid boendena för ensamkommande flyktingbarn.

Hysesintäkterna har ökat med 20,2 mnkr till följd av ökat antal tillfälliga boenden för nyanlända.

Kostnader

Nämndens kostnader har totalt ökat med 144,7 mnkr jämfört med föregående år, vilket främst beror på ökade kostnader för nyanlända.

Lokalkostnaderna har ökat med 21,8 mnkr vilket beror ökat antal tillfälliga boenden för nyanlända. Kostnader för försörjningsstöd ökar med 43,4 mnkr vilket beror på ökat mottagande av nyanlända.

Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 18,3 mnkr på grund av fler vandrarhemsplatser för nyanlända. Övriga kostnader har ökat med 72,7 mnkr beroende på ersättningen till SHIS avseende boenden för nyanlända.

Personalkostnaderna har minskat med 11,5 mnkr främst beroende på omstrukturering och minskat antal boenden för ensamkommande flyktingbarn.

Utfall och kommentar per verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse	Justering	Justerad avvikelse
Barn och ungdom	95,9	81,0	70,0	11,0		11,0
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	142,	149,6	142,7	6,9		6,9
Hemlöshet och missbruk	261,9	274,2	266,9	7,2		7,2
Jour- och rådgivande verksamhet	105,5	247,5	189,7	57,9	-56,1	1,7
Insatser mot våld i nära relationer	12,5	20,9	17,2	3,7		3,7
Strategi och utveckling	82,7	84,5	80,4	4,2		4,2
Övrig verksamhet	17,9	122,9	118,0	4,9	-6,0	-1,1
Ledning och administration	43,4	44,2	45,7	-1,5		-1,5
Stöd till utomstående organisationer	133,1	186,1	216,9	-30,8		-30,8
Omstrukturering	29,5	9,0	3,4	5,6		5,6
Nämnden totalt	924,6	1 219,9	1 150,9	69,0	-62,1	6,9

Nämndens nettoutfall för 2017 är ett överskott jämfört med budget på 6,9 mnkr efter justeringar. Justeringarna avser återredovisning av medel för nyanlända med 62,2 mnkr och disponerade medel ur resultatfonden med 0,1 mnkr. Förklaring till återredovisning av medel för nyanlända redovisas under egen rubrik nedan.

Överskottet efter justeringar beror främst på tillfälligt vakanta tjänster inom flera verksamhetsområden samt ej förbrukade medel för omstrukturering av verksamhet för ensamkommande barn. Förklaring till de större avvikelserna redovisas per område nedan.

Barn och ungdom +11,0 mnkr

Barn och ungdom redovisar totalt ett överskott med 11 mnkr, vilket främst förklaras av att medel för omstrukturering av verksamhet för ensamkommande barn inte har förbrukats. Framtid Stockholm redovisar ett överskott på grund av tillfälliga vakanser.

Verksamhet för personer med funktionsnedsättning +6,9 mnkr

LSS-hälsan, som överfördes från landstinget 2015, redovisar ett överskott med 5,0 mnkr pga. att verksamheten ännu inte är fullt utbyggd. Kostnaderna för personer med funktionsnedsättning som är placerade utanför Stockholms län är 1,9 mnkr lägre än budget på grund av färre vårdtagare än budgeterat.

Hemlöshet och missbruk +7,2 mnkr

Området hemlöshet och missbruk redovisar ett överskott med 7,2 mnkr. Enheten för hemlösa visar ett överskott med 7,1 mnkr vilket beror på lägre vårdkostnader än budget och tillfälliga vakanser. Boende- och behandlingsenheten redovisar underskott med 1,3 mnkr främst beroende på lägre intäkter än budgeterat för Hamnvikshemmet och Hammarbybacken då de varit tvungna att stänga delar av sina lokaler till följd av fastighetsskador. Övriga enheter inom området redovisar mindre överskott.

Jour och rådgivande verksamheter +1,7 mnkr

Inom familjerådgivningen (LOV) ökar antal samtal mer än förväntat vilket innebär att verksamheten redovisar ett underskott på 1,2 mnkr. Socialjouren redovisar ett överskott mot budget med 2,8 mnkr på grund av tillfälligt vakanta tjänster.

Insatser mot våld i nära relationer +3,7 mnkr

Flera enheter inom området redovisar mindre överskott, bland annat barnahus och samtalsmottagningen inom enheten för stöd och skydd.

Strategi och utveckling +4,2 mnkr

Verksamhetsområdet omfattar stora delar av förvaltningens enheter för nämndens övergripande styrning och utveckling av stadens socialtjänst.

Området redovisar ett överskott i huvudsak beroende på att projekt startats upp senare under året och att projektmedlen därmed inte hunnit förbrukas.

Övrig verksamhet -1,1 mnkr

Boutredningsenheten redovisar ett underskott med 1,1 mnkr på grund av att kostnaderna för ekonomiskt bistånd blivit högre än budget delvis till följd av ökat ärendeflöde.

Administration och ledning -1,5 mnkr

I samband med start av flera nya verksamheter har dels initiala IT-kostnader ökat, men även löpande datakommunikation. Området redovisar därmed ett underskott med 1,5 mnkr.

Stöd till utomstående organisationer -30,8 mnkr

Verksamhetsområdet avser nämndens verksamhets- och projektbidrag till föreningar som kompletterar socialtjänstens utbud. Området redovisar underskott till följd av utbetalning av medel till stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) med 36 mnkr enligt kommunfullmäktiges beslut. Samtidigt har nämnden erhållit statsbidrag till stöd för ensamkommande asylsökande ungdomar över 18 år.

Omstrukturering 5,6 mnkr

Överskottet för området beror på att nämnden inte förbrukat budgeterade medel för omstrukturering och oförutsedda kostnader.

Återredovisning av medel för nyanlända

I nämndens budget ingår 347 mnkr för olika insatser för nyanlända. Kostnaderna för försörjningsstöd (Intro Stockholm) och tillfälliga boendelösningar för nyanlända är totalt 62,2 mnkr lägre än budget. Det är i huvudsak kostnaderna för försörjningsstöd som har blivit lägre än budget. Den främsta anledningen är att det kommit fler anvisade familjer relativt ensamhushåll vilket gjort att snittkostnaden per hushåll blivit lägre än väntat. En annan förklaring är att ett aktivt arbete har gjorts under året för att korta ner den period som uppstår innan den nyanlände kan påbörja sin etablering och uppbär etableringsersättning. Detta har bidragit till ett minskat behov och utbetalning av initialt försörjningsstöd jämfört med antagandena i budget.

Sammantaget visar verksamheten för nyanlända ett överskott på 62,2 mnkr vilket föreslås återredovisas till kommunstyrelsen.

Resultatenheter

Nämnden har en resultatenhet, Tillståndsenheten. Enheten visar 2017 ett mindre underskott med 0,1 mnkr till följd av kostnader för investering i nytt verksamhetssystem. Tack vare tidigare års överskott har enheten medel avsatta i sin resultatfond och kommer att använda medel ur fonden för att täcka underskottet. Utgående medel i resultatfonden 2017 blir därmed 2,2 mnkr. Del av dessa medel kommer troligtvis att användas under 2018 på grund av fortsatt utveckling av det nya verksamhetssystemet.

Investeringar

Nämnden har under året haft investeringsutgifter på 2,1 mnkr, vilket innebär ett överskott mot budget med 2,6 mnkr. Investeringsmedlen har används för inköp av möbler och inventarier i olika verksamheter.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Nämnden har inte sålt några anläggningstillgångar under året.

Stora projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga projekt som faller inom ramen för betydande projekt.

Ombudgeteringar

Nämnden begär inga ombudgeteringar till 2018.

Medel för lokaländamål

Nämnden har inte beviljats särskilda medel för lokaländamål.

Analys av balansräkning

Nämndens tillgångar uppgår till 227,0 mnkr varav 101,1 avser kvarvarande fordringar på Migrationsverket för ensamkommande barn. Minskningen på 185,4 mnkr från föregående år beror på att Migrationsverket under 2017 betalat en stor del av ersättningen för 2016 och 2017

enligt avtal.

Nämndens skulder, exklusive eget kapital, uppgår till 130,0 mnkr vilket är en minskning med 757,2 mnkr jämfört med föregående år. Minskningen beror på att nämnden betalat ut ersättning för ensamkommande barn från Migrationsverket till stadsdelsförvaltningarna och därmed minskat sin skuld till stadsdelsförvaltningarna.

Synpunkter och klagomål

Enheterna redovisar få klagomål som lett till förändringar av verksamheten. Synpunkter kring mat och rutiner på förvaltningens boenden för olika målgrupper kommer regelbundet in till medarbetare. Synpunkterna rör ofta maten som serveras, möjligheten att ta emot vänner på boendet samt rutiner om tider då man ska vara hemma etc. De flesta klagomålen och synpunkterna hanteras och avhjälpas direkt i verksamheterna, tas upp med medarbetare som varit i tjänst vid det aktuella tillfället och återkoppling ges till den enskilde individen.

Alla brukare som vill framföra klagomål eller synpunkter erbjuds en klagomålsblankett alternativt får information om möjligheten att använda e-tjänsten "Tyck till". De flesta tycker dock att det är tillräckligt att medarbetarna bemöter dem i situationen och åtgärdar anledningen till klagomålen. Det kommer också synpunkter från brukare om att verksamheten "är bra", "bra personal" och att "bemötandet är gott" och att de i övrigt är nöjda. Till exempel har Enheten för hemlösa mottagit beröm för all social verksamhet från enheten, inklusive Pelarbackens läkarmottagning och Medborgarkontoret.

Lex Sarah

Under 2017 har sammanlagt 15 rapporter om missförhållanden enligt lex Sarah inkommit till socialtjänstavdelningen och avdelningen för mottagande av nyanlända. Av dessa har 9 rapporter avskrivits innan utredning inletts eftersom att händelserna ej bedömts utgöra missförhållanden inom ramen för lex Sarah. Tre utredningar har efter utredning avskrivits eftersom att händelserna ej bedömts utgöra missförhållanden enligt lex Sarah. En utredning är ännu ej färdigställd. Två rapporterade händelser har efter utredning bedömts utgöra missförhållanden enligt lex Sarah. Dessa avser sexuella övergrepp och integritetskränkande handlingar inom boendeverksamhet, samt bristande rättssäkerhet i hantering och handläggning av boendestödsinsats i försökslägenhet. När ett ärende bedömts utgöra ett missförhållande enligt lex Sarah ansvarar den rapporterade enheten för att vidta åtgärder som motverkar att missförhållandet uppstår igen eller för att minska effekten om en liknande händelse skulle inträffa igen. Förvaltningen följer upp vidtagna åtgärder och vid behov utreds ärendet vidare.

Avvikelser

Sedan nya rutiner och hanteringsanvisningar implementerades 2016 har socialtjänstavdelningen och avdelningen för mottagande av nyanlända fortsatt arbetet med att följa upp kvalitetsavvikelser. Sammanlagt har 58 avvikelser rapporterats. Avvikelserna rör i huvudsak brister i dokumentation, rutiner och teknisk utrustning. Arbetet med att sprida information om hantering och rapportering av avvikelser fortlöper under 2018.